

INTRODUCERE

Strategia de Dezvoltare a Comunei Ilva Mică pentru perioada 2021-2027 a urmărit actualizarea cât mai rapidă a strategiei și a priorităților identificate în perioada anterioară de programare 2014-2020, cu scopul declarat de a avea pregătite din timp propuneri de proiecte, pentru a accesa fondurile europene încă din primul an al perioadei de programare 2021-2027.

La nivel de administrație publică locală, nu este instituit/ reglementat conceptul de politici publice; drept documente de politică publică se utilizează **strategiile de dezvoltare locală**, de mediu sau alte strategii și programul. Precizăm faptul că programul este reglementat prin Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

Programul este o acțiune sau un ansamblu coerent de acțiuni ce se referă la același ordonator principal de credite, proiectate pentru a realiza un obiectiv sau un set de obiective definite și pentru care sunt stabiliți indicatori de program care să evalueze rezultatele ce vor fi obținute, în limitele de finanțare aprobate.

Elementele fiecărui program sunt:

- Obiectivele urmărite;
- Acțiunile de realizat;
- Costurile asociate;
- Rezultatele obținute și estimate pentru următorii ani, măsurate prin indicatori preciși.

În cazul administrației publice locale, autoritățile administrației publice locale pot urma structura acestor documente de politici publice, în funcție de nevoile specifice ale comunității, urmând a adapta conținutul acestor documente.

Strategia de dezvoltare locală (SDL) reprezintă un instrument de planificare strategică pe termen mediu (de regulă 4-5 ani), cu aplicabilitate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor

și județelor din România și vizează o arie mai extinsă, la nivel macro. **Principalele elemente ale unei SDL** vizează:

- ✓ **contextul strategic** (raportarea la alte documente strategice la nivel național și internațional)
  - **contextul european de dezvoltare**
  - **contextul național de dezvoltare durabilă**
  - **contextul regional de dezvoltare durabilă**
  - **contextul de dezvoltare durabilă în cadrul GAL**
  - **strategia de dezvoltare regională**
  - **strategia de dezvoltare locală de la nivelul județului, în cazul SDL aplicabil unei comune, oraș sau municipiu**
- ✓ **prezentarea generală a comunei:**
  - descriere generală
  - structura administrativ – teritorială
  - mediul economic
  - domeniile privind sănătatea, asistența socială, învățământul, cultura, arta
- ✓ **analiza SWOT**
- ✓ **obiectivul general și direcțiile strategice de acțiune**
  - infrastructură
  - educație
  - resurse umane
  - agricultură
  - dezvoltarea capacității administrative
  - cooperarea inter-instituțională
- ✓ **portofoliul de proiecte** propuse.

Scopul acestei lucrări este acela de a face o diagnoză a spațiului rural la nivelul comunei, în vederea identificării principalelor probleme cu care se confruntă această comunitate, precum și definirii unei strategii de dezvoltare pentru perioada 2021 - 2027. Diagnoza acestui spațiu a fost realizată pe mai multe nivele:

- nivel statistic;
- evaluarea activității administrației publice locale.

Strategia de Dezvoltare a comunei Ilva Mică reprezintă un document cuprinzător, care exprimă valorile comunității locale și stabilește obiectivele de dezvoltare, conturând viziunea asupra viitorului comunei, indicând direcții de dezvoltare și punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează a se concretiza într-o listă finală de acțiuni.

De asemenea, Strategia de Dezvoltare a comunei Ilva Mică se constituie ca principal instrument de lucru al Consiliului Local al Comunei Ilva Mică, care va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiectivele superioare sau către premisele obiectivelor.

Responsabilități ale administrației publice locale:

- ✓ identificarea de resurse și parteneri pentru dezvoltarea locală
- ✓ responsabilitatea definirii strategiilor de dezvoltare locală
- ✓ responsabilitatea inițierii unor programe de dezvoltare locală și corelarea lor cu programe și strategii de dezvoltare în plan național, regional sau european.

După adoptarea Strategiei de către Consiliul Local al Comunei Ilva Mică, aceasta trebuie considerată ca un document de lucru deschis și perfectibil, în care obiectivele și politicile devin obligații pentru primar – ca autoritate executivă. În același timp, obiectivele, politicile și realizarea acestora sunt constant monitorizate și corectate în așa fel încât ele să fie în cea mai apropiată adecvare cu evoluțiile și realitățile constatate.

CAPITOLUL I

CONTEXTUL PLANIFICĂRII – context de dezvoltare

Realizarea Strategiei de Dezvoltare 2021 - 2027 a Comunei Ilva Mică are în vedere prevederile principalelor documente strategice și de planificare de la nivel european, național, macroregional, regional și sub-regional.

A. CONTEXT STRATEGIC EUROPEAN

În toamna anului 2015, cu ocazia împlinirii a 70 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite, 193 de lideri ai lumii au adoptat Agenda 2030, care reprezintă un angajament față de eradicarea sărăciei și obținerea de rezultate în direcția dezvoltării durabile la nivel mondial până în 2030. Agenda prezintă 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), generale, dar interconectate și integrează într-o manieră echilibrată cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu, după cum urmează:

- 1. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.*
- 2. Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.*
- 3. Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.*
- 4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.*
- 5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.*
- 6. Apă curată și salubritate – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și salubritate pentru toți.*

7. *Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.*
8. *Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.*
9. *Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.*
10. *Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.*
11. *Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.*
12. *Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.*
13. *Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.*
14. *Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.*
15. *Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.*
16. *Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile*
17. *Parteneriate pentru realizarea obiectivelor – Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.*

Uniunea Europeană a avut un rol esențial în conturarea Agendei 2030. Uniunea Europeană, prin COM(2016) 739 final, s-a angajat să fie lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD), împreună cu statele sale membre, respectând principiul subsidiarității, prin:

- integrarea ODD în cadrul politic european și în prioritățile actuale ale Comisiei, evaluând stadiul actual și identificând cele mai relevante preocupări legate de durabilitate;
- activități de reflecție privind dezvoltarea în continuare a viziunii pe termen lung și obiectivele politicilor sectoriale de după 2020, pregătind implementarea ODD. Noul cadru financiar multianual pentru perioada post 2020 va reorienta contribuțiile din bugetul UE către realizarea obiectivelor pe termen lung ale Uniunii.

Abordarea strategică a Parlamentului European și Consiliului privind politica agrară comună

Pentru perioada 2021-2027, se va institui un nou model de lucru, grupându-se operațiunile în cadrul unui instrument unic de programare – Planul strategic privind politica agricolă comună.

Prin COM(2018) 392 final, Comisia Europeană a propus Parlamentului European și Consiliului îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale prin finanțarea următoarelor obiective generale:

- promovarea unui sector agricol inteligent și robust;
- intensificarea atenției acordate mediului și acțiunilor climatice și participarea la realizarea obiectivelor UE în domeniul mediului și al climei
- consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale.

Abordarea strategică a Parlamentului European și Consiliului privind politica de coeziune

Prin COM(2018) 375 final, Comisia Europeană a propus Parlamentului European și Consiliului o abordare strategică axată pe 5 obiective de politică (OP-uri).

Prin Raportul de țară 2019 care însoțește documentul CE privind Semestrul European, în România, pentru atingerea **celor 5 obiective de politică**, s-au identificat nevoi de investiții prioritare, după cum urmează:

1. O Europă mai inteligentă – o transformare economică inovatoare și inteligentă (OP1)

- încurajarea cercetării aplicate prin intermediul centrelor de inovare și al investițiilor naționale și transnaționale comune;
validarea timpurie a produselor, comercializare, brevetare, formarea de start-upuri și transferul de tehnologie;
- sprijinirea proceselor de descoperire antreprenorială și laboratoarelor de dezvoltare de proiecte la nivel național și regional;
- consolidarea performanțelor cercetării și inovării și promovarea creșterii productivității prin identificarea domeniilor de specializare inteligentă în funcție de potențialul și nevoile naționale și regionale;
- preluarea tehnologiei informației și comunicațiilor de către întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv investițiile în infrastructuri, a promova competențele și serviciile digitale;
- crearea de noi societăți comerciale (de tip start-up, scale-up) și majorarea ratele lor de supraviețuire a acestora;
- sporirea capacităților de inovare ale societăților comerciale, prin introducerea de inovări la nivel de produse, organizare sau comercializare;
- sprijinirea dezvoltării clusterelor industriale și integrarea în rețele de cooperare bazate pe cercetarea în industrie;
- facilitarea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin încurajarea finanțării de pornire și consolidarea start-upurilor inovatoare cu potențial ridicat.

2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon (OP2)

- renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea asigurării eficienței energetice;

- *sprijinirea măsurilor de eficiență energetică a încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată;*
- *promovarea energiei din surse regenerabile la scară mică în paralel cu renovarea clădirilor în vederea asigurării eficienței energetice;*
- *sprijinirea măsurilor care vizează reducerea emisiilor de carbon, eliminarea (schimbarea) surselor de energie pentru încălzirea centralizată;*
- *punerea în aplicare a strategiilor de prevenire a riscurilor și abordarea riscurilor legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure);*
- *promovarea sistemelor regionale de gospodărire a apelor;*
- *sprijinirea schemele care abordează problema poluării apei (sursele de apă dispersate) și menținerea/ameliorarea stării corpurilor de apă;*
- *tranziția la economia circulară și promovarea conceptului de economie circulară în rândul întreprinderile mici și mijlocii;*
- *extinderea sistemelor de gestionare a deșeurilor la nivel județean în vederea creșterii gradului de reutilizare și reciclare;*
- *sprijinirea măsurilor de gestionare și conservare în zonele protejate;*
- *refacerea ecologică și crearea de noi spații municipale verzi în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor.*

3. O Europă mai conectată – mobilitate și conectivitate TIC regională (OP3)

- *dezvoltarea rețelelor transeuropene de transport rutier și feroviar;*
- *punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului și luarea de măsuri de siguranță rutieră care să contribuie la reducerea ratei fatalității ridicate a accidentelor rutiere; crearea de conexiuni transfrontaliere pentru rețelele transeuropene de transport;*
- *crearea de conexiuni suburbane feroviare și multimodale în centrele urbane mai mari și în jurul acestora;*

- *promovarea modurilor de transport durabile și accesibile, ca de exemplu transportul public colectiv cu emisii scăzute de dioxid de carbon; dezvoltarea sistemelor de transport urban în regiunile mai puțin dezvoltate, cum ar fi transportul feroviar ușor, liniile de metrou și tramvai și infrastructura care favorizează ciclismul;*
- *sprijinirea „punctelor albe” în zonele dens populate sau în jurul zonelor urbane și în zonele rurale.*

4. O Europă mai socială – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale (OP4)

- *îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, printr-o mai bună integrare cu educația și serviciile sociale;*
- *consolidarea și sprijinirea antreprenoriatul social și economia socială;*
- *îmbunătățirea condițiilor de muncă, oferirea de programe de lucru flexibile, pentru a asigura capacitatea de inserție profesională a persoanelor cu dizabilități și a lucrătorilor în vârstă;*
- *crearea unor sisteme solide de anticipare a competențelor și punerea în aplicare a măsurilor bine definite de perfecționare și reconversie profesională care să răspundă necesităților pieței forței de muncă;*
- *îmbunătățirea accesibilității, calității, din punct de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;*
- *prevenirea abandonului școlar timpuriu, prin introducerea unei abordări centrate pe elev pentru copiii expuși riscului;*
- *îmbunătățirea accesului la educație favorabilă incluziunii de calitate, în unități mixte, în special pentru romi, elevii cu handicap și în zonele rurale;*
- *ameliorarea calității educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze la evoluțiile de pe piața forței de muncă;*
- *dezvoltarea unor metode și tehnologii de predare inovatoare și eficiente.*

5. O Europă mai aproape de cetățeni – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale (OP5)

- *investiții în zonele metropolitane (poli de creștere) caracterizate prin creștere puternică și suburbanizare în curs, îndreptate spre stimularea creșterii, inovării și productivității;*
- *dezvoltarea urbană durabilă a reședințelor de județ, astfel încât să se asigure accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază;*
- *sprijinirea strategiilor teritoriale integrate în zonele dezavantajate din punct de vedere structural;*
- *sprijinirea inițiativelor teritoriale specifice care vizează reconversia economiei în regiunile afectate de declin industrial și de minerit;*
- *sprijinirea zonelor sensibile cu o importanță deosebită pentru mediu*

Alte programe de finanțare

De asemenea obiectivele de politică sunt susținute la nivel european prin diferite instrumente, specifice sectoarelor care sunt vizate de “Agenda 2030”:

- *Mecanismul pentru interconectarea Europei pentru perioada 2021-2027 vizează dezvoltarea unei infrastructuri inteligente, durabile, inclusive, sigure și securizate în sectorul transporturilor, în cel al energiei și în sectorul digital, cu un buget propus de 42,3 miliarde EUR. Cel puțin 60 % din finanțarea acordată de Mecanismul pentru interconectarea Europei va contribui la combaterea schimbărilor climatice.*
- *Programul „Orizont Europa” – este cel mai ambițios program de finanțare a cercetării și inovării de până acum, care are la bază realizările și succesul programului pentru cercetare și inovare anterior (Orizont 2020). Acest program este așteptat să genereze cunoștințe și tehnologii noi, să promoveze excelența științifică și să aibă efecte pozitive asupra creșterii economice, a schimburilor comerciale și a investițiilor, precum și un impact social și de mediu semnificativ, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în Agenda 2030 și asumate de către Uniunea Europeană și țările membre.*

- Programul „COSME” – stimulează competitivitatea în afaceri și a IMM-urilor, pentru promovarea accesului la finanțare și încurajarea unei culturi antreprenoriale, inclusiv crearea de noi întreprinderi.
- Programul „Europa Creativă” – urmărește protejarea, dezvoltarea și promovarea diversității și a patrimoniului european în domeniul cultural și lingvistic, precum și creșterea competitivității sectoarelor culturale și creative, în special competitivitatea sectorului audiovizual.
- Programul InvestEU - va reuni multitudinea de instrumente financiare disponibile în prezent pentru sprijinirea investițiilor și a creării de locuri de muncă în UE și va extinde modelul de succes al Planului de investiții pentru Europa, așa-numitul „Plan Juncker”. Prin InvestEU, Comisia va continua să stimuleze investițiile, inovarea și crearea de locuri de muncă, mobilizând o sumă estimată de 650 de miliarde EUR pentru investiții suplimentare.
- Programul Europa Digitală - se va concentra asupra consolidării capacităților Europei în ceea ce privește calculul de înaltă performanță, inteligența artificială, securitatea cibernetică și competențele digitale avansate și asupra asigurării utilizării acestora pe scară largă în întreaga economie și societate.
- Instrumentul „Next Generation EU” - este un instrument pentru redresare în situații de urgență care va conduce la consolidarea temporară a bugetului UE cu noi fonduri colectate pe piețele financiare. Fondurile colectate vor fi canalizate prin intermediul programelor UE în direcția susținerii măsurilor urgente necesare pentru a proteja mijloacele de subsistență, a repune economia pe picioare și a încuraja o creștere durabilă și rezilientă. Acesta va fi un instrument de urgență punctual, disponibil pe o perioadă limitată (31.12.2024) și utilizat exclusiv pentru măsurile de răspuns și de redresare în situații de criză.
- Instrumentul REACT-UE – creat cu scopul de a spori sprijinul pentru coeziune acordat statelor membre, astfel încât economiile lor să devină mai reziliente și mai sustenabile în faza de remediere a consecințelor crizei cauzate de pandemia de COVID-19. Astfel, în perioada 2020-2022 vor fi alocate 55 miliarde EUR fonduri suplimentare pentru actualele

programe de coeziune pentru investiții destinate remedierii consecințelor crizei asupra piețelor forței de muncă, inclusiv prin subvenții pentru angajare, scheme de șomaj tehnic și măsuri de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor, sprijinirea sistemelor de sănătate și furnizarea de capital circulant pentru întreprinderile mici și mijlocii.

- *Mecanismul pentru o tranziție justă - va oferi sprijin pentru a pregăti tranziția către o economie neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și circulară. Suma totală alocată acestui mecanism va fi de 40 de miliarde EUR, iar această finanțare va fi utilizată în regiunile cele mai afectate pentru a atenua impactul socioeconomic al tranziției către neutralitatea climatică, de exemplu sprijinind recalificarea lucrătorilor, ajutând IMM-urile să creeze noi oportunități economice și efectuând investiții în tranziția către o energie curată și în economia circulară.*
- *Programul EU4Health - un nou program pentru consolidarea securității și cooperării în domeniul sănătății creat cu scopul de a furniza un sprijin specific pentru răspunsul la viitoarele provocări din domeniul sănătății. Noul program va dispune de o finanțare de 9,4 miliarde EUR și va avea ca principal obiectiv crearea unui cadru cuprinzător pentru activitățile desfășurate de UE în vederea prevenirii, pregătirii și răspunsului în ceea ce privește situațiile de criză în domeniul sănătății, completând și întărind eforturile depuse la nivel național și sprijinul regional acordat sistemelor de sănătate în cadrul politicii de coeziune.*

B. CONTEXT STRATEGIC NAȚIONAL

Acordul de parteneriat 2021-2027 dintre Comisia Europeană și România (primul draft publicat de către Ministerul Fondurilor Europene) – a fost conturat în jurul obiectivelor de politică trasate de către Comisia Europeană și urmărește:

1. *Creșterea gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area prin întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi,*

creșterea nivelului de investiții în CDI, digitalizarea serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, inclusiv Smart city, în ceea ce privește OP 1;

2. Adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură, în ceea ce privește OP 2;

3. Creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, durabile, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră, în ceea ce privește OP 3;

4. Crearea pârgurilor fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile;
- adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și la progresul tehnologic;
- combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate;
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor.

5. Abordarea integrată a problemelor teritoriale și locale, prin implicarea autorităților locale și parteneriatele, în scopul asigurării coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 adoptată de Guvernul României prin HG nr. 877/2018 - stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și

implementarea setului de 17 ODD. Strategia adresează ameliorarea sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030 – urmărește modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național, creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor; liberalizarea pieței interne de transport; stimularea dezvoltării economiei și a competitivității; întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național; compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 are ca principal obiectiv transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are ca obiective: valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental, racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare, structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane, afirmarea solidarității urban-rural, dezvoltarea rurală, consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale, dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii, creșterea competitivității teritoriale, protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului în România 2018-2027 - Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil în ariile naturale protejate și în zonele adiacente acestora a condus la apariția ecoturismului ca formă distinctă de turism, menită să respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversității ecologice, în concordanță cu cerințele anumitor segmente de turiști, care doresc să își petreacă vacanța în natură și totodată să creeze posibilități de dezvoltare locală a comunităților. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca formă principală de turism în cadrul ariilor naturale protejate și creșterea rolului pe care ecoturismul îl joacă în dezvoltarea economică a acestor areale și în prosperitatea populației locale.

Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030 – urmărește transformarea României, până la finele anului 2030, într-o destinație turistică bine cunoscută, de înaltă calitate, pe parcursul întregului an, orientată pe unicitatea patrimoniului cultural și natural, oferind servicii la standarde internaționale prin creșterea cheltuielilor turiștilor actuali, dar și prin atragerea unui număr mai mare de turiști cu un buget peste medie.

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030 – vizează valorificarea inteligentă și durabilă a potențialului agroalimentar și dezvoltarea spațiului rural, fiind un document suport vizionar, care susține progresul agriculturii și dezvoltării rurale în România.

Document de politică industrială a României – reflectă preocupările referitoare la revitalizarea, consolidarea și diversificarea bazei industriale a României prin creșterea competitivității sale, prin îmbunătățirea capacității de inovare la nivelul întreprinderilor, utilizarea eficientă a resurselor naturale disponibile și o specializare inteligentă, care să conducă la realizarea de produse industriale cu valoare adăugată mare. În esență, documentul reprezintă un ansamblu structurat de intervenții publice (politici, programe și instrumente) menite să direcționeze sistemului industrial către obiective care nu ar putea fi atinse în absența respectivelor intervenții.

Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050 – propune ținte concrete, stabilește direcții clare și definește reperele prin care România își va menține poziția de producător de energie în regiune și de actor activ și important în gestionarea situațiilor de stres la nivel regional.

Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 – reflectă setul de preferințe, particularități și priorități naționale, luând în considerare dreptul României de a-și stabili mixul energetic.

Strategia Națională a locuirii – asigură accesul la condiții de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030 prin identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare, având ca principii: siguranța stabilității structurale, acces egal și nediscriminatoriu la

locuințe pentru comunitățile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al prețului, dezvoltare urbană și accesul la servicii de utilități publice, valorificarea fondului construit existent etc.

C. CONTEXT STRATEGIC REGIONAL

Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 NV 2021-2027

Specializarea inteligentă pornește de la premisa că nici o regiune nu are suficiente resurse pentru a putea fi competitivă în toate domeniile, motiv pentru care este mult mai eficient ca fiecare regiune să își identifice ariile în care poate face diferența în competiția globală și să își focalizeze apoi atenția pe acele arii în efortul de inovare.

Strategia de specializare inteligentă a regiunii Nord-Vest (RIS NV) are ca obiectiv transformarea economică prin inovare, bazându-se pe acele sectoare, activități economice care au potențial, dar și pe rezultatele activității de cercetare-dezvoltare. Astfel, în urma unui larg proces de descoperire antreprenorială, s-au identificat domeniile prioritare și prioritățile aferente:

1. Pilonul I - Inovare pentru sănătate și bunăstare

- a. Domeniul Agroalimentar
- b. Domeniul Cosmetice și suplimente alimentare
- c. Domeniul Sănătate

2. Pilonul II - Dezvoltarea sectoarelor emergente

- a. Domeniul Materiale noi
- b. Domeniul Tehnologii avansate de producție

3. Pilonul III – Transformare digitală: agenda digitală regională

- a. Domeniul Tehnologia informației și comunicațiilor

Strategia este un document dinamic, la fel și procesul de descoperire antreprenorială, ceea ce va permite actualizarea priorităților identificate în strânsă corelare cu specificul cercetării și inovării în regiune.

Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic în Regiunea NordVest 2016-2025 (PRAI) urmărește îmbunătățirea corelării dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și creșterea contribuției învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025 . Rolul PRAI este de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local.

Strategia regională de mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a regiunii Nord-Vest 2021-2027 urmărește inventarierea tuturor formelor de mobilitate și transport la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest, incluzând transportul public și privat, de marfă și pasageri, motorizat și nemotorizat, în mișcare sau în staționare, precum și infrastructura aferentă acestora, cu scopul de:

- i. a reorienta orașele/municipiile către conceptul de mobilitate urbană în contextul planificării pentru oameni prin prioritizarea mijloacelor de transport cu emisii reduse sau zero;*
- ii. a conecta regiunea la rețeaua de transport europeană TEN-T care să sporească accesibilitatea și conectivitatea (rutieră, feroviară, aeriană);*
- iii. a dezvolta/îmbunătăți infrastructura rutieră/feroviară/aeriană astfel încât să contribuie la conectarea sporită a regiunii la nivel național, respectiv eficientizarea legăturilor la nivel regional;*
- iv. a orienta orașele/municipiile către soluții smart de abordare a mobilității urbane (în ceea ce privește toate palierele acesteia – infrastructură rutieră, infrastructură feroviară, transport public, management de trafic etc);*
- v. a spori dezvoltarea infrastructurilor asociate modurilor de transport în comun (rutier, feroviar etc) și a celor nemotorizate (velo și pietonal) atât la nivel local cât și regional – și încurajarea utilizării acestora, în vederea asigurării unei alternative eficiente în*

defavoarea utilizării automobilului personal; astfel încât să se evidențieze nevoile de investiții ce trebuie realizate în perioada următoare de finanțare 2021-2027.

Studiu privind inventarierea, evaluarea și prioritizarea punerii în valoare a resurselor turistice ale regiunii de Nord-Vest.

Cu ajutorul unei judicioase și susținute activități de inventariere, evaluare și prioritizare a punerii în valoare a patrimoniului atractiv regional, turismul în regiune poate fi dezvoltat la cote superioare situației existente. Pe baza acestui studiu se planifică și amenajează obiectivele turistice existente astfel încât regiunea să prezinte cererii turistice interne și internaționale o ofertă atractivă și competitivă.

„Dezvoltarea durabilă este acel proces de dezvoltare care satisface nevoile generației actuale fără a compromite șansele viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord - Vest pentru perioada 2021 - 2027 este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Nord - Vest 2021 - 2027**, principalul document de planificare și programare la nivel regional.

Planul de dezvoltare regională (PDR) este principalul document de planificare elaborat la nivel regional și reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective. Documentul poate reprezenta baza strategică pentru fundamentarea proiectelor inițiate la nivelul regiunii și poate să fie luat în considerare de autoritățile naționale pentru fundamentarea programelor de finanțare pentru următoarea perioadă de programare.

Planurile de dezvoltare regională contribuie la realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională în România (Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională):

- *diminuarea dezechilibrelor regionale* existente prin stimularea dezvoltării echilibrate, recuperarea accelerată a întârzierilor în domeniul economic și social a zonelor mai puțin dezvoltate, ca urmare a unor condiții istorice, geografice, economice, sociale, politice, precum și preîntâmpinarea producerii de noi dezechilibre
- *corelarea politicilor sectoriale guvernamentale* la nivelul regiunilor prin stimularea inițiativelor și prin valorificarea resurselor locale și regionale, în scopul dezvoltării economico-sociale durabile și al dezvoltării culturale a acestora
- *stimularea cooperării interregionale*, interne și internaționale, transfrontaliere, inclusiv în cadrul euroregiunilor, precum și participarea regiunilor de dezvoltare la structurile și organizațiile europene care promovează dezvoltarea economico-socială și instituțională a acestora, în scopul realizării unor proiecte de interes comun, în conformitate cu acordurile internaționale la care România este parte.

PDR 2021-2027 a pornit de la analiza cantitativă și calitativă a condițiilor existente și a tendințelor înregistrate în perioada de programare trecută (2014-2020) la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest (Transilvania Nord) în domenii legate de: resursele naturale, sistemul de așezări, structura sociodemografică a populației, infrastructura, mediul, economia, turismul, agricultura și dezvoltarea rurală și administrația și buna guvernare. Pe baza acestor informații, a viziunii de dezvoltare pe termen lung, precum și a contextului de planificare și programare de la nivel național și european privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027, au fost formulate obiective, priorități și acțiuni specifice de dezvoltare ale regiunii pentru exercițiul financiar 2021-2027.

Localizarea geografică și cadrul natural a regiunii Nord-Vest

Regiunea Nord-Vest (Transilvania Nord) este una din cele 8 existente în România și include 6 județe: Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu-Mare și Sălaj. Suprafața regiunii

este de 34.159 kmp, reprezentând 14,32% din suprafața țării, cu o populație totală de 2.744.914 de locuitori. Regiunea cuprinde 421 unități administrativ-teritoriale: 6 județe, 42 de orașe din care 15 municipii, 398 comune și 1.823 de sate. Regiunea dispune de o poziție geografică strategică, având granițe atât cu Ungaria și Ucraina, cât și cu regiunile de dezvoltare Centru, Vest și NordEst din România. Dinamica populației regiunii este caracterizată de un spor natural de $-1,7\text{‰}$ în 2004, cea mai redusă valoare înregistrându-se în Sălaj ($-3,0\text{‰}$), iar cea mai ridicată în Bistrița-Năsăud ($0,0\text{‰}$), singurul județ din regiune care nu a înregistrat un spor natural negativ.

Prin localizarea sa geografică Regiunea Nord-Vest începe să joace rolul de regiune de tranziție între blocul comunitar și cel ex-sovietic, respectiv între țările din Nordul și Sudul Europei sprijinită de politicile de extindere și asistența financiară a UE. Provocarea pe termen mediu și lung va fi valorificarea oportunităților strategice care vor apare în urma procesului de apropiere de UE a țărilor vecine regiunii de N-V.

Situată în zona de interferență a regiunilor biogeografice continentală, alpină și panonică, regiunea Nord-Vest deține o zestre naturală și peisagistică de o mare frumusețe și varietate. Din punct de vedere al reliefului, suprafața este ocupată în proporție de 28% de munți, 30% de dealuri și 42% de câmpii și văi. Regiunea beneficiază de un climat temperat continental cu veri călduroase, ierni friguroase, precipitații bogate, cu mici diferențe între zonele de munte, cele de câmpie și deluroase. Regiunea prezintă o vulnerabilitate medie la efectele schimbărilor climatice, cu o sensibilitate peste medie din cauza riscului de inundații peste media europeană, scăderii volumului de precipitații, și creșterii numărului de zile cu o temperatură mai mare de 30 grade.

Rețeaua hidrografică a regiunii este dominată de bazinele hidrografice a râurilor Tisa, Someș, Crișuri, Crasna, Turu și Barcău. Resursele de apă subterană exploatabilă în bazinul

hidrografic Someș-Tisa sunt estimate la aproximativ 10 m³/s, din care 6,8 m³/s în bazinele hidrografice ale Someșului, și Crasnei și 3,2 m³/s în bazinul hidrografic Tisa. Un rol aparte îl au izvoarele de apă minerală (Sângeorz, Anieș, Leghia, Someșeni, Bixad, etc.) și apele termale (Acâș, Boghiș ș.a.).

Resursele solului și ale subsolului se găsesc în cantități limitate, cele mai deficitare resurse fiind cele energetice (cărbune, petrol, gaze naturale). Resurse bine reprezentate sunt minereurile complexe și auro-argentifere (zona Oaș-Gutâi-Țibleș-Rodna), bauxită (Munții Pădurea Craiului și Bihorului), sare (Depresiunea Maramureșului, bordura Câmpiei Transilvaniei), materiale de construcții: calcare comune, marmură (Viștea), caolin (Parva și Aghireș), argile refractare (Șuncuiuș).

Condițiile de sol și climă, așezarea geografică și relieful teritoriului regiunii au favorizat apariția și dezvoltarea unor habitate de o mare diversitate și valoare, ceea ce a determinat declararea a numeroase arii naturale protejate, atât de interes national cât și de interes european și mondial. Au fost identificate 65 de tipuri de habitate de interes comunitar. Flora sălbatică se caracterizează prin 27 de taxoni vegetali de interes comunitar și au fost identificate 310 specii de animale de interes comunitar, dintre care 227 sunt specii de păsări, iar 83 sunt alte specii de animale. Ca urmare a acestei diversități 22,04% a teritoriului regiunii este declarat sit Natura 2000, ceea ce situează regiunea aproape de media europeană.

În concluzie, din punct de vedere al resurselor și al biodiversității regiunea prezintă un potențial ce poate fi exploatat cu ușurință din punct de vedere economic și turistic respectând principiile protecției mediului și a dezvoltării sustenabile. Pe de altă parte, în zonele cu relief muntos densitatea rețelei rutiere este redusă, există areale "rupte" datorită unor bariere naturale, deși funcțional se completează perfect cu zonele vecine, acest lucru ducând la întâzieri puternice de dezvoltare. O provocare pe termen lung va fi păstrarea mediului natural și scăderea vulnerabilității regiunii la efectele schimbărilor climatice. Rămâne o preocupare de asemenea valorificarea superioară a apelor minerale, termale și sărate din regiune.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (2034)

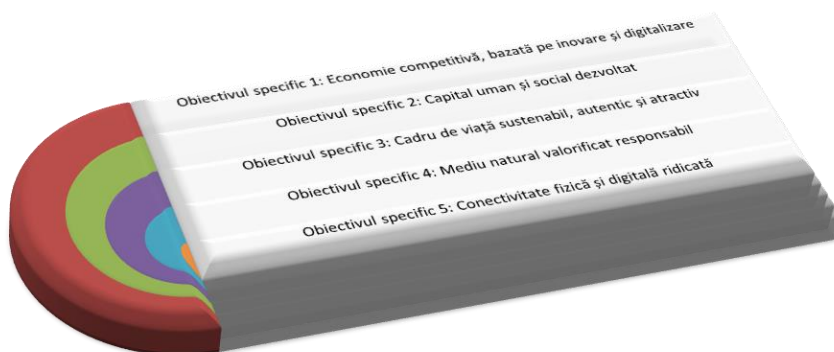
- ✓ Valorificarea avantajelor competitive prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii.
- ✓ Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale.
- ✓ Creșterea investițiilor în capitalul uman al regiunii, în vederea adaptării la economia digitală și industria 4.0.
- ✓ Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.
- ✓ Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.
- ✓ Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.
- ✓ Promovarea tranziției către surse de energie regenerabilă și gestiunea responsabilă a resurselor.
- ✓ Valorificarea spiritului civic în procesul de dezvoltare urbană.
- ✓ Dezvoltarea sistemelor de transport cu emisii reduse și încurajarea mobilității active.
- ✓ Dezvoltarea bazelor de date pe mai multe niveluri (local, județean, regional) pentru a susține procesul de planificare urbană

Prin Strategia de Dezvoltare Regională au fost identificate cinci obiective specifice, care vor contribui la realizarea obiectivului general, astfel:

Obiectiv general: *Creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților intra- și interregionale și creșterea standardului de viață.*

Obiective specifice:

Aceste obiective specifice urmează să contribuie și la atingerea țintelor stabilite prin politica de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027, fiind corelate cu cele 5 obiective de politică europeană, astfel:

Obiective specifice PDR	Obiective ale politicii de coeziune a UE	PO vizate
Obiectivul specific 1 - Economie competitivă bazată pe inovare și digitalizare	OP1. O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente	POCIDIF / POR NORD-VEST / POS
Obiectivul specific 2 - Capital uman și social dezvoltat	OP4. O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POS / POEO / POIDS / POCIDIF/ PNS PAC
Obiectivul specific 3 - Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv	OP4. O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POR NORDVEST/ PNS PAC

Obiectivul specific 4 - Mediu natural valorificat responsabil	OP 2. O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	PODD / POR NORD-VEST
Obiectivul specific 5 - Conectivitate fizică și digitală ridicată	OP 3. O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității și a conectivității TIC regionale OP5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii	POT / POCIDIF / POR NORD- VEST

Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ), Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Programul Operațional Transport (POT), Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Programul Operațional Sănătate (POS), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Regional Nord-Vest (POR NORD_VEST), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Planul Național Strategic al Politicii Agricole Comune (PNS PAC).

D. COMUNA ILVA MICĂ, PARTE A ASOCIAȚIEI GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ LIDER BISTRIȚA – NĂSĂUD (GAL)

Asociația Grupul de Acțiune Locală Lider Bistrița Năsăud (GAL) este un parteneriat public privat care acționează pe teritoriul a 9 comune și un oraș din Nord-Estul județului Bistrița-Năsăud. Scopul său principal este dezvoltarea locală prin metoda „LEADER”, utilizând următoarele principii:

1. Abordarea „bottom-up” - identificarea problemelor și oportunităților de dezvoltare de la actorii locali relevanți din teritoriu.

2. Dezvoltare pe un anumit teritoriu – identificarea unor soluții particularizate pe nevoile specifice ale unui teritoriu.

3. Parteneriat local - reunește actorii locali cei mai potriviți pentru identificarea și rezolvarea problemelor.

4. Abordare multisectorială – dezvoltarea durabilă trebuie să se adreseze întregului peisaj socioeconomic.

5. Networking – utilizarea unei rețele de profesioniști pentru acces la know-how, resurse materiale, soluții testate și validate pentru probleme comune.

6. Inovare – identificarea de soluții inovative, care să profite de ultimele cunoștințe și tehnologii din toate domeniile pentru a rezolva problemele din teritoriu.

7. Cooperare – dezvoltarea în comun a celor mai bune soluții și transfer de expertiză. Astfel, utilizând această metodă, parteneriatul poate elabora și implementa o strategie pentru dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității durabilă și pertinentă.

Teritoriul GAL se întinde pe partea superioară a văii Someșului Mare (comunele Șanț, Rodna, Maieru și orașul Sângeorz Băi) și pe valea Ilvei (Comunele Lunca Ilvei, Ilva Mare, Măgura Ilvei, Poiana Ilvei, Leșu, **Ilva Mică**). Cel mai apropiat municipiu este Bistrița, reședința de județ, la 42 km distanță. Accesul este dificil din toate punctele de vedere (rutier/aerian - prost, feroviar – bun), una din problemele cele mai mari ale teritoriului fiind slaba dezvoltare a infrastructurii de bază și a serviciilor oferite către populație.

Unitățile administrativ-teritoriale care fac parte din GAL, au multe puncte comune, dar au și multe caracteristici care le individualizează. Fiecare sat are în spate ceva interesant de relatat, fie un obicei, un obiectiv turistic sau o activitate economică anume. Însă, având în vedere numărul mare de localități componente, este greu să te oprești pe îndelete la fiecare

astfel de detaliu. Strategia de dezvoltare fiind comună, s-a insistat în acest document pe punctele asemănătoare ale localităților, iar analiza rezultată este una sintetică.

Componența parteneriatului LEADER BISTRITA NASAUD:

PARTENERI PUBLICI: alcătuit din 10 autorități publice locale - UAT LUNCA ILVEI, UAT ILVA MICĂ, UAT ȘANȚ, UAT MAIERU, ORAS SÂNGEORZ BĂI, UAT RODNA, UAT ILVA MARE, UAT POIANA ILVEI, UAT LEȘU și UAT MĂGURA ILVEI.

PARTENERI PRIVAȚI: 3 ONG (Societatea Civilă) și 21 (SRL= 21; PFA= 0; II= 0;)

Conform Strategiei GAL LIDER Bistrița - Năsăud, prin activitățile întreprinse, GAL-ul are ca **obiective specifice** următoarele (preluate din Strategia de dezvoltare GAL LIDER Bistrița – Năsăud, forma actualizată la 02.06.2020):

OS1: Asigurarea unei infrastructuri și a unor servicii de bază care să permită dezvoltare socioeconomică (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsurile de dezvoltare locală 6.2, 6.5, 6.6). Acesta este cel mai important obiectiv specific, deoarece partea de infrastructură este foarte deficitară în teritoriu (fapt care reiese din Analiza SWOT) și, mai mult, de ea sunt dependente toate sectoarele de activitate ale teritoriului, precum și nivelul de trai al întregii populații.

OS2: Reabilitarea obiectivelor de patrimoniu natural și uman, pentru a putea fi ulterior valorificate corespunzător (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală 6.3). Obiectivul 2 este relevant deoarece capitalizează unul din punctele forte ale teritoriului, iar atingerea sa nu are doar un rol strategic (fiind primul pas în dezvoltarea turismului din zonă, cu sprijinul unei infrastructuri corespunzătoare), ci și unul social, contribuind la sentimentul de apartenență și mândrie locală.

OS3: Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, în special în rândul comunităților rome marginalizate din teritoriu (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală 6.4). Acest obiectiv este relevant datorită situației comunităților marginalizate, care deși nu sunt clasificate ca fiind HIGHPROB, se află în risc de excluziune și chiar segregare. Astfel,

dezvoltarea unor proiecte care să faciliteze incluziunea lor socială este relevantă pentru teritoriu.

OS4: Sprijinirea conservării și promovării elementelor de patrimoniu imaterial (Prioritatea 6, Domeniul de intervenție 6B, Măsura de dezvoltare locală 6.1). Relevanța obiectivului 4 vine nu doar din potențialul de valorificare al patrimoniului imaterial, ci și datorită rolului activ pe care îl are în conservarea și promovarea patrimoniului local și, de asemenea, creșterea nivelului de apartenență al locuitorilor și promovarea coeziunii sociale.

OS5: Sprijinirea formelor asociative și a creșterii valorii adăugate a bunurilor și serviciilor produse în teritoriu (Prioritatea 3, Domeniul de intervenție 3A, Măsura de dezvoltare locală 3.1). Obiectivul 5 este relevant pentru că urmărește dezvoltarea economiei locale prin creșterea valorii adăugate a bunurilor și serviciilor produse în teritoriu și prin promovarea formelor asociative, necesare pentru derularea unei agriculturi eficiente, moderne și sustenabile.

Comuna Ilva Mică a aderat la GAL LIDER Bistrița – Năsăud, conform H.C.L. nr. 15/29.04.2014 privind aprobarea asocierii Comunei Ilva Mică la GAL LIDER.

CAPITOLUL II

PREZENTARE GENERALĂ A COMUNEI ILVA MICĂ

2.1. SCURT ISTORIC

În documentele vremii, localitatea este menționată sub următoarele denumiri: Ilva (1576-1577), Ilova (1601-1686), Illva (1687-1764), Illua (1723), Illoa (1735), Illova Mikio (1771), Ilva-mika sau în ungurește Kis-Ilova (1808), Ilva Mică, în ungurește Kis Ilva (1803).

În prezent se folosesc doar formele Ilva și Ilua. În timpul stăpânirii maghiare, prin influența administrației și a comandurii, localitatea era cunoscută sub denumirea Kisilva. Locuitorii satului se numesc ilvani, iloani sau iluani. Etimologia, este de părere N. Drăganu, pare a fi de origine slavonă: il=lut, lutoasă + sufixul - ova, ceea ce s-ar traduce prin Vale lutoasă. Trebuie menționat faptul că toate localitățile dispuse de-a lungul văii Ilva, poartă acest nume Ilva Mică, Leșu Ilvei, Poiana Ilvei, Măgura Ilvei, Ilva Mare și Ilva Mică.

Referitor la denumirea Ilva Mică și Ilva Mare este interesant de menționat faptul că Ilva Mică este mai veche decât Ilva Mare. În vreme ce Ilva Mică este atestată documentar din 1552, denumirea Ilva Mare apare abia în 1751 (1761?) sub forma Ilova Mari.

Există și o legendă referitoare la întemeierea comunei, cunoscută doar de bătrânii satului, din care reiese că vârsta comunei ar fi de cca 600 de ani. Deci anul înființării comunei ar fi cuprins între 1330-1338. Din legendă reiese că vatra satului a fost inițial pe pârâul Ili, apoi s-a mutat la confluența Ilvei cu Someșul, în locul numit "Poiană"- azi Văleni.

Ilva Mică a făcut parte din districtul românesc al Văii Rodnei. Mai târziu va face parte din cele 44 de comune militarizate ale Regimentului II de graniță. Ostașii acestui regiment, numiți "cătanele negre", de la sumanele (căput) pe care le purtau, se vor remarca în lupte precum cea

de la Arcole împotriva armatei franceze conduse de Napoleon Bonaparte, care va rosti cuvinte de admirație la adresa vitejiei și curajului "cătanelor".

În 1907-1909 este construită fabrica de cherestea și linia ferată cu ecartament îngust dintre Ilva Mică și Ilva Mică. Tot la începutul secolului XX este construită linia ferată Ilva Mică-Rodna Veche, iar între 1936 și 1938 linia ferată Ilva Mică - Vatra-Dornei, linie care a realizat prima legătură între Bucovina și Nordul Transilvaniei. Situată pe un traseu muntos deosebit de dificil, este una dintre cele mai importante realizări de inginerie tehnică românească. Are 75,7 km lungime, cu 9 tuneluri, 12 viaducte mari și mici, 11 poduri mari și 22 poduri mici. Cea mai mare diferență de nivel se înregistrează între stațiile Ilva Mică și Grădinița (501 m).

În timpul primului război mondial au fost distruse gara C.F.R., fabrica de cherestea, precum și locuințele din apropiere. Din Ilva au fost chemați sub arme 60 de bărbați, dintre care 42 au murit pe câmpul de luptă.

În noiembrie 1918 s-a constituit în comună garda națională, formată din 11 cetățeni și comandată de Buia Maxim. Efortul poporului român a fost încununat de marele act al Unirii Transilvaniei cu România, semnat la 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia. La acest mare eveniment participă din Ilva Mică dascălul Damian Nechiti.

În amintirea eroilor căzuți în primul război mondial, în 1935 s-a ridicat în centrul comunei un monument din granit pe a cărui placă de bronz se află gravate cuvintele: "Eroilor neamului 1914-1919, țara recunoscătoare".

În timpul crizei economice din 1929-1933 au loc numeroase conflicte de clasă îndreptate contra ofensivei capitalului și monopolurilor străine. Documentele vremii atestă numeroase greve ale muncitorilor forestieri din valea Someșului, a Ilvelor, care lucrau în cadrul societății "Regna". Printre fabricile cuprinse de valul de greve s-a numărat și fabrica din Ilva Mică, care a intrat în grevă de la 11 aprilie 1933. Urmare a creșterii combativității muncitorilor de la fabrica de cherestea este și greva organizată în 1938, între 5 mai și 7 iunie cu avansuri neînsemnate. Printre organizatorii Grevei amintim pe Istrate Ștefan, Marica Macedon, Marica Dumitru etc.

Dictatul de la Vena prin care României i se lua o parte din Ardealul de nord, a stârnit un val de revolte care s-au manifestat sub diferite forme.

Astfel, în ziua de 8 septembrie 1940, la Bistrița, în Piața Unirii, s-au adunat 7000 de reprezentanți ai populației din județ, printre care și 17 cetățeni din Ilva Mică.

Între 1958-1971 s-a construit un nou cămin cultural, o sală de cinematograful (actualmente nefolosită), o bibliotecă comunală și 2 biblioteci școlare. În prezent se află în construcție o "Casă de nunți". După anul 2000 activitatea căminului cultural s-a relansat cu participarea unor tineri sufletiști și talentați, plini de ambiție, conștiință și voință.

Din istoria timpului, ocupația de bază a locuitorilor a fost agricultura, ramură cu puține culturi care se pretează climei comunei și creșterea animalelor.

Fiind situată în zonă de munte, comuna Ilva Mică a fost prima din șirul de comune montane din aval de Someș și de pe Ilva care nu a putut fi cooperativizată. Evenimentele din decembrie 1989 n-au adus prea multe schimbări economice și sociale comunei, mai ales pentru că localitatea nu era cooperativizată.

2.1.1. PRIMA ATESTARE DOCUMENTARĂ

Prima mențiune documentară a comunei Ilva Mică se face în anul 1552, sub forma Ilva, deși ca nume de apă trebuie să fi fost cunoscut cu mult mai înainte. Între 1538-1552 Rodna cu satele Maieru, Sângeorz, Ilva și Feldru, au aparținut orașului Bistrița, ca plătitoare de bir. Din această cauză Ilva Mică apare în registrele de dare abia în 1552.

2.1.2. ATESTĂRI ULTERIOARE

În documentele vremii, localitatea este menționată sub următoarele denumiri: Ilva (1576-1577), Ilova (1601-1686), Illva (1687-1764), Illua (1723), Illoa (1735), Illova Mikio (1771), Ilva-mika sau în ungurește Kis-Ilova (1808), Ilva Mică, în ungurește Kis Ilva (1803).

În prezent se folosesc doar formele Ilva și Ilua. În timpul stăpânirii maghiare, prin influența administrației și a comandurii, localitatea era cunoscută sub denumirea Kisilva.

Locuitorii satului se numesc ilvani, iloani sau iluani. Etimologia, este de părere N. Drăganu, pare a fi de origine slavonă: **il=lut, lutoasă** + sufixul **ova**, ceea ce s-ar traduce prin Vale lutoasă. Trebuie menționat faptul că toate localitățile dispuse de-a lungul văii Ilva, poartă acest nume Ilva Mică, Leșu Ilvei, Poiana Ilvei, Măgura Ilvei, Ilva Mare și Lunca Ilvei.

Referitor la denumirea Ilva Mică și Ilva Mare este interesant de menționat faptul că Ilva Mică este mai veche decât Ilva-Mare. În vreme ce Ilva Mică este atestată documentar din 1552, denumirea Ilva-Mare apare abia în 1751(1761?) sub forma Ilova Mari.

Există și o legendă referitoare la întemeierea comunei (vezi Anexe), cunoscută doar de bătrânii satului, din care reiese că vârsta comunei ar fi de cca 600 de ani. Deci anul înființării comunei ar fi cuprins între 1330-1338. Din legendă reiese că vatra satului a fost inițial pe pârâul Ili, apoi s-a mutat la confluența Ilvei cu Someșul, în locul numit "**Poiană**"- azi Văleni.

2.2. STRUCTURA ADMINISTRATIV - TERITORIALĂ

Unitatea Administrativ Teritorială Ilva Mică face parte din Regiunea de dezvoltare Nord-Vest, iar în cadrul acesteia, se regăsește în Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Leader Bistrița-Năsăud).

"Comuna este unitatea administrativ-teritorială de bază care cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, alcătuită din unul sau mai multe sate, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice. Prin organizarea comunei se asigură dezvoltarea economică, social-culturală și gospodărească a localităților rurale.", conform Codului administrativ.

Unitatea administrativ-teritorială Comuna Ilva Mică este persoană juridică de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu.

Comuna are în componența sa un singur sat, satul de reședință Ilva Mică, și se plasează în rândul comunelor mijocii din județ.

Potrivit Legii nr. 351/ 2001 privind Planul de amenajare a teritoriului național, cu modificările și completările ulterioare, Comuna Ilva Mică este unitate administrativ - teritorială "rangul IV. - sate reședință de comună".

Comuna Ilva Mică are o suprafață totală de 5.363,95 ha teren, suprafața totală locuibilă în anul 2017 era de 54.992 mp, din care suprafața locuibilă proprietate majoritară de stat de 122 mp și suprafața locuibilă proprietate majoritar privată de 54.800 mp.

Autoritățile administrației publice locale sunt primarul și consiliul local. Conform Codului administrativ, primăria comunei - structură funcțională fără personalitate juridică și fără capacitate procesuală, cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire hotărârile autorității deliberative și dispozițiile autorității executive, soluționând problemele curente ale colectivității locale, constituită din: primar, viceprimar, administratorul public, consilierii primarului sau persoanele încadrate la cabinetul primarului și aparatul de specialitate al primarului.

Comuna Ilva Mică este administrată de un primar și un consiliu local compus din 13 consilieri.

PRIMĂRIA COMUNEI ILVA MICĂ își are sediul în Comuna Ilva Mică, numărul 200, cod poștal 427095.

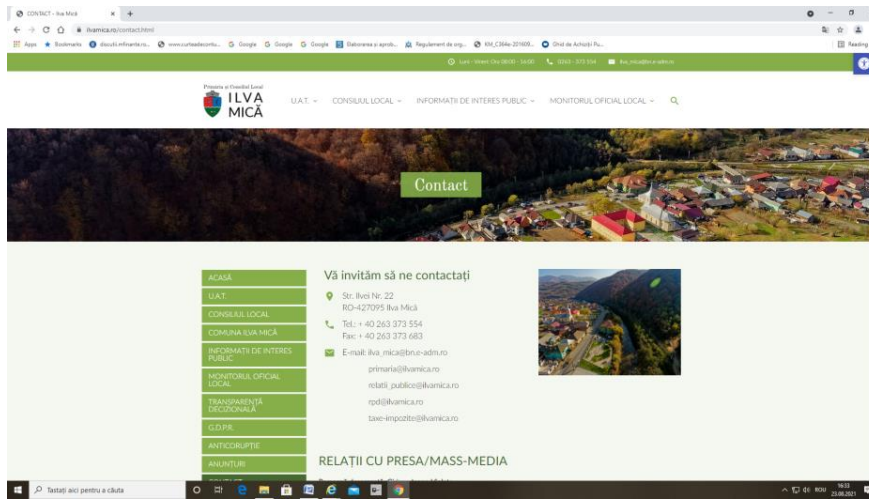
Potrivit Organigramei și Regulamentului de Organizare și Funcționare aprobate de Consiliul Local al comunei Ilva Mică, funcționează următoarele compartimente: Juridic, reprezentat de Secretar; Compartiment financiar – contabil, Compartiment Asistență socială și autoritate tutelară, Compartiment Evidența agricolă, cadastru, urbanism și amenajarea teritoriului, Compartimentul relații cu publicul, comunicare și resurse umane, Compartiment administrativ, Compartiment Cultură, Compartiment promovare turistică și Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență.

Web – site: <https://www.ilvamica.ro/>

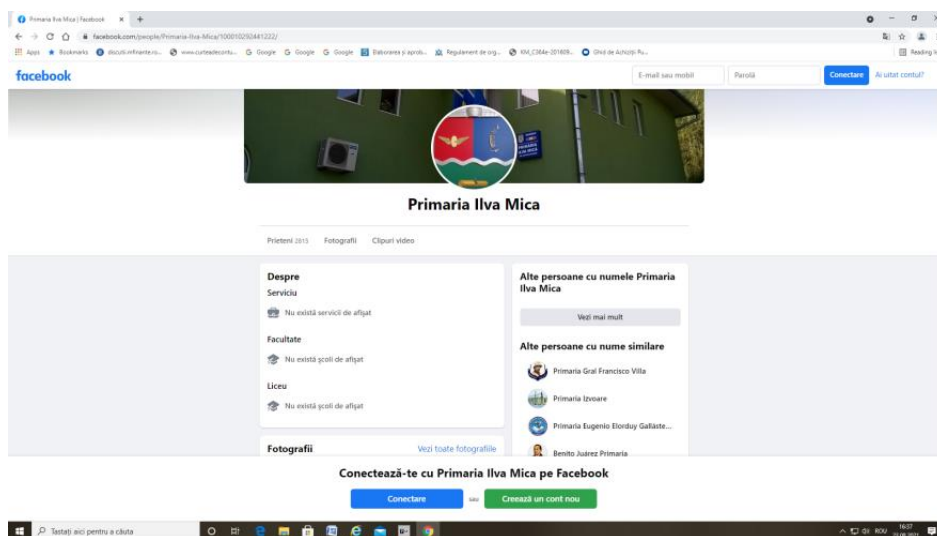

Adrese de e – mail: ilva_mica@bn.e-adm.ro sau primaria@ilvamica.ro

Primăria are și o pagină de Facebook prin intermediul căreia autoritățile locale comunică cu cetățenii și care este și un instrument util de promovare a comunei.

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 834/ 2014, intrată în vigoare în data de 07.10.2014, a fost aprobată stema Comunei Ilva Mică.

Descrierea stemei

Stema comunei Ilva Mică se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, tăiat de un brâu undat de argint și despicat în partea superioară.

În partea superioară, în dreapta, în câmp roșu, se află o roată înaripată de aur.

În partea superioară, în stânga, în câmp albastru, se află o roată de tors de argint, văzută din semiprofil.

În vârful scutului, în câmp verde, se află un buștean de aur, prins între două cuțite rotative negre; jumătate de buștean este de formă cilindrică, iar cealaltă jumătate este de formă paralelipipedică.

Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate

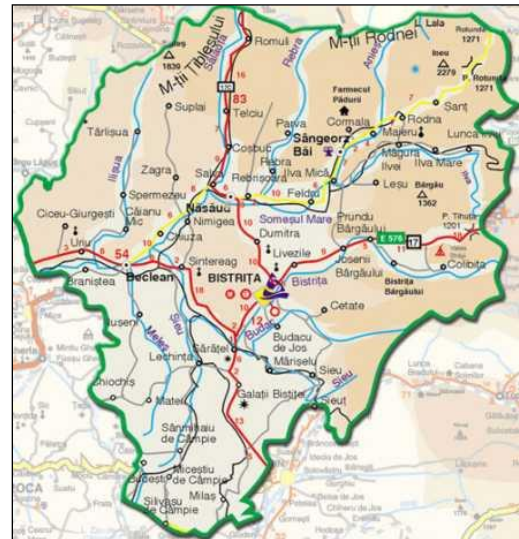
- *Roata înaripată simbolizează nodul de cale ferată, prima legătură terestră între Transilvania și Moldova.*
- *Roata de tors semnifică păstrarea ocupațiilor și obiceiurilor tradiționale.*
- *Bușteanul reprezintă fabrica de cherestea.*
- *Brâul undat reprezintă confluența râurilor Ilva și Someșul Mare.*
- *Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.*

2.3. LOCALIZARE GEOGRAFICĂ

Comuna Ilva Mică este așezată pe valea Someșului Mare, la confluența lui cu râul Ilva, într-o zonă așezată pe linia dintre Carpații Orientali vulcanici și Piemonturile Transilvaniei, și anume la poalele muntelui Heniu, cel mai înalt vârf (1611 m) din munții Bârgăului. Are în componență un singur sat: Ilva Mică.

Ea se întinde pe o suprafață de 6 km. în lungime și 3 km. de-a lungul văii Ilva și a văii Someșului. Altitudinile cuprinse în limitele comunei variază de la 563m (în partea de sud a comunei, pe Valea Someșului), până la 1610m (în marginea de SE a comunei, vârful Heniu Mare).

Comuna este cuprinsă între coordonatele 47°20» latitudine nordică și 24°45» longitudine vestică de 563 m față de nivelul mării în partea vestică a Munților Bârgăului.

Județul Bistrița Năsăud

Vecinii Ilvei Mici: spre vest, la o distanță de 5 km se mărginește cu comuna Feldru, la sud cu comunele Josenii Bârgăului și Livezile, spre nord peste dealuri pe Someș, în amonte, cu orașul Sângeorz Băi, la o distanță de 7 km, în est cu satul Poiana Ilvei 9 km și Ilva Mare, iar în sud-est cu comuna Leșu.

2.4. CADRUL NATURAL

2.4.1. RELIEF

Localitatea Ilva Mică prezintă caracteristicile comunelor de munte, întindere mare, neregularități în așezare, distanțe mari de la o casă la alta, terenul de șes al comunei nefiind suficient pentru populația existentă, cauze care i-au determinat pe localnici să-și construiască casele pe dealuri. Vatra satului se află pe prima terasă a văii Ilvei, care prezintă mai multe meandre dictate de rocile care au opus rezistență apei, forțând deplasarea spre stânga a cursului lăsând pe ambele maluri terase, care constituie terenurile de bază pentru construcții și cel mai bun teren pentru agricultură.

2.4.2 CLIMA

Clima comunei este temperat continentală moderată, caracteristică zonei de dealuri și munți mijlocii, cu versanții expuși vânturilor vestice, cu o temperatură medie anuală de 6-8°C. În ceea ce privește temperaturile extreme s-a constatat că izotermele lunii celei reci (ianuarie) sunt cuprinse între -6° și -3,5°C, iar izotermele lunii celei mai calde (iulie) sunt cuprinse între 18-19°C.

Datele medii de apariție și dispariție valorilor diurne sub 0°C, oscilează în jurul zilei de 1-5 octombrie rezultând o durată a temperaturii negative ale aerului de 120-130 zile, iar la dispariție în intervalul de 10-15 martie frecvența numărului mediu de zile de vară este de 75-95.

Precipitațiile atmosferice sunt bogate datorită influenței circulației oceanice din vest baltice din nord-est, ele oscilând între 700-900 mm anual. Cele mai multe precipitații cu cea mai mare cantitate cad vara. Luna cu cantitatea cea mai redusă de precipitații este ianuarie, iar luna cea mai ploioasă iunie.

Precipitațiile sub formă de zăpadă cad în sezonul rece, prima zi strat de zăpadă fiind datată ca 8 noiembrie și stratul de zăpadă poate să dureze 80-100 zile. Solurile sunt de tipul celor brune roșcate de pădure brune acide podzoluri scheletice și aluvionare de luncă, au repartiție corelată cu natura rocilor și dispun de o fertilitate scăzută.

Vânturile vin din sectorul vestic, cu schimbări ale direcției predominante de la vară la iarnă și aduc umezeală, ploi și zăpadă. Dinspre Măgura Calului, pe valea Iliuța sunt frecvente un fel de brize ca urmare a coborârii aerului mai rece spre gura văilor. În schimb, văile mai adăpostite și mai adânci cu orientare nord – sud și în bazinetele mai adânci predomină calmul în cea mai mare parte a anului cum este Cucureasa, Ursoaia și Vînoasa. Viteza vânturilor crește pe dealurile înalte și la munte cu intensitate mai mare în timpul furtunilor de ploaie și a viscolelor. În medie viteza vânturilor pe Ilve este de 3,1 m/s, cu intensități în lunile iunie, octombrie și februarie.

2.4.3. FLORA ȘI FAUNA

Vegetația este în mare parte reprezentată de păduri de foioase și răsinoase iar fauna este reprezentată de urs, lup, mistret, vulpe.

2.4.4. REȚEAUA HIDROGRAFICĂ

Rețeaua hidrografică trilaterală Someșului Mare, este formată din valea Leșului și afluenții acesteia. Astfel afluenții din stânga văii Leșului, de la est la vest: valea Cusărița, valea Ursului, valea Cheii și valea Ștefăniții (Toca), sunt afluenți direcți ai văii Ilvei, din stânga. Din partea dreaptă, rețeaua hidrografică este aproape inexistentă, câteva pâraie care în timpul secetos își pierd apa, fiind cunoscuți ca torenți : valea Hărnăilor, valea Scroafei, etc.

2.5. DATE DEMOGRAFICE

În județul Bistrița–Năsăud, concentrarea majoritară a populației este în zonele rurale, fiind 196.579 de locuitori, ceea ce reprezintă 60,2% din populația totală a județului.

Populația cu domiciliul în județ la 1 iulie 2020 a fost de 327.523 locuitori, în scădere cu 689 locuitori față de 1 iulie 2019 iar populația rezidentă a județului la 1 ianuarie 2020 era de 277.849 locuitori.

Comuna Ilva Mică are în componența sa un singur sat, satul de reședință Ilva Mică. Se învecinează la nord cu orașul Sângâorz Băi, la vest cu comuna Feldru, la sud cu comuna Josenii Bârgăului, la est cu comuna Leșu, iar la nord-est cu comuna Măgura Ilvei.

Comuna Ilva Mică avea **3.484 de locuitori** la recensământul din anul **2002**, **3407 de locuitori** în anul **2009** și **3.264 de locuitori** la recensământul din anul **2011**

Evoluția populației stabile, pe total și pe sexe, la 1 ianuarie pentru anii 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 și la 1 iulie 2020, conform Institutului Național de Statistică România, este în continuă scădere și este prezentată în tabelul următor:

Sexe	Ani					
	1 ian 2015	1 ian 2016	1 ian 2017	1 ian 2018	1 ian 2019	1 iulie 2020
	UM: Număr persoane					
Total	3534	3499	3480	3469	3455	3405
Masculin	1783	1765	1781	1768	1760	1730
Feminin	1751	1734	1699	1701	1695	1675

Totodată, din datele obținute de la Direcția Regională de Statistică Bistrița – Năsăud, evoluția populației comunei în perioada 2015 – 2019, calculată prin metoda componentelor, folosind surse de date administrative pentru migrația externă, este următoarea:

Denumire	2015	2016	2017	2018	2019
Populația stabilă la 1 iulie	3520	3487	3458	3469	3442
Bărbați	1800	1785	1865	1773	1747
Femei	1720	1702	1693	1696	1695
Decedați	35	45	38	28	37
Căsătorii	22	22	18	8	12
Născuți vii	27	32	42	27	27

Stabiliți cu domiciliu	29	42	37	29	32
Plecări cu domiciliu	56	51	52	45	49
Stabiliri cu reședința în comună la 1 iulie	3	6	3	4	7
Plecări cu reședința din comună la 1 iulie	33	25	34	42	37

Situația prezentată mai sus nu acoperă întregul fenomen migratoriu, mai ales la nivelul emigrației. Ca atare, există o subevaluare severă a acestui fenomen care duce la o supraevaluare a populației rezidente. Datele prezentate sunt cu caracter provizoriu.

Populația Comunei Ilva Mică, după domiciliu și grupe de vârstă, la 1 iulie 2019 și 1 iulie 2020 era următoarea:

Grupa de vârstă/ Data	1 iulie 2019	1 iulie 2020
0 - 14 ani	569	572
15 - 59 ani	2149	2121
60 ani și peste	715	715
Total	3433	3405

Observăm din tabelul de mai sus, o tendință de scădere a populației tinere și menținere a populației vârstnice. Declinul demografic al României este o realitate dură și consecințele sale sunt subestimate. Migrația internă și externă, sporul natural negativ, populație tot mai îmbătrânită mai ales în mediul rural, toate își pun amprenta în timp, în sens negativ.

Sărăcia

Aproape 40% dintre locuitorii satelor sunt amenințați de sărăcie în România, față de circa 6% dintre românii din marile orașe.

În România, diferența dintre bogați și săraci este în creștere și discrepanțele de toate felurile se adâncesc, potrivit statisticilor naționale și europene. Pe fondul pandemiei și al scăderii economice, diferențele între familiile cu posibilități și cele sărace crește, nivelul de educație devine proporțional cu posibilitățile familiale.

De altfel, în România, situarea unei gospodării în mediul urban sau rural reprezintă un indicator important al nivelului său de sărăcie sau excluziune socială. Potrivit unui studiu al Băncii Mondiale, riscul de sărăcie în România este de trei ori mai mare în zonele rurale decât în zonele urbane. Astfel, ponderea persoanelor capabile să muncească din punctual de vedere al vârstei este mai redusă la nivelul populației rurale decât în zonele urbane: 62,5% comparativ cu 70,9%.

Potrivit Eurostat, în 2019, doar 5,8% dintre românii care trăiau în orașele mari se aflau în risc de sărăcie, situație în care se regăseau, însă, 38,1% dintre românii din mediul rural. Media europeană (EU28), în același an era de 17% în cazul marilor orașe, respectiv de 18,5%, în rural.

La fel ca în întreg mediul rural, populația din Comuna Ilva Mică, parte a GAL este afectată de fenomenul sărăciei. Rata sărăciei calculată la recensământ, conform FEADR, este prezentată în comparație cu unitățile administrativ – teritoriale care compun GAL în tabelul de mai jos:

Rata sărăciei %	
<i>Ilva Mare</i>	41.1
<i>Ilva Mica</i>	41.7
<i>Leșu</i>	51,6
<i>Luca Ilvei</i>	36,8
<i>Magura Ilvei</i>	41.2
<i>Maieru</i>	36.6
<i>Poiana Ilvei</i>	-
<i>Rodna</i>	31.9
<i>Șanț</i>	35.5
<i>Sîngeorz Bai</i>	-
GAL (medie ponderată)	38,39

¹ Poiana Ilvei nu exista în 2002, iar Sîngeorz Băi lipsește datorită faptului că este considerat mediu urban.

Rata medie a sărăciei în GAL, calculată la recensământ, era peste media pe țară. Este o rată a sărăciei îngrijorătoare, în condițiile în care în mare parte dintre comune aproape jumătate din populație era afectată de fenomenul sărăciei.

În perioada februarie – iulie 2022 se va desfășura, etapizat, recenzarea populației și locuințelor, astfel că rata actuală a sărăciei se va calcula la situația regăsită în acel moment al efectuării recensământului.

CAPITOLUL III MEDIUL ECONOMIC AL COMUNEI ILVA MICĂ

3.1. INFRASTRUCTURA ECONOMICĂ

3.1.1. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Comuna Ilva Mică până în anul 1997, a funcționat cu o fabrică de cherestea, un sector de exploatare a lemnului, un nod de cale ferată spre Rodna și Vatra Dornei și 17 unități private cu profil comerț și prestări servicii, Ocolul Silvic, Cooperația de consum, brutărie unde au lucrat până atunci, în industria lemnului 25% din populație și 10% C.F.R. și unități private.

Din istoria timpului ocupația de bază a locuitorilor a fost agricultura, ramură cu puține culturi care se pretează climei comunei și creșterea animalelor. Terenurile din comuna Ilva Mică se încadrează în clasa V de fertilitate.

Comuna Ilva Mică are o **suprafață totală de 5.363,95 ha**, conform Statutul Comunei Ilva Mică, aprobat prin H.C.L. nr. 59/ 27.11.2018, din care:

Suprafață agricolă după modul de folosință (ha)	Teren arabil (ha)	Pășuni (ha)	Fânațe (ha)	Livezi (ha)
3.176,76.	278,30	767,14	2.094,36	36,96

Suprafață cu terenuri neagricole (ha)	Suprafață cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră (ha)	Suprafață cu apă și bălți (ha)	Suprafață ocupată cu construcții (ha)	Suprafață căi de comunicații și căi ferate (ha)	Suprafață cu terenuri degradate și neproductive (ha)
2.187,19	1.939,65	43,61	20,85	102,12	80,96

Din suprafața de 5.363,95 ha teren comun, suprafața teritoriului administrativ este de 5.011,21 iar suprața de 2.734,97 ha este proprietate privată.

Structura culturilor agricole la 30.10.2018 se prezintă astfel:

Cultura	Suprafața recoltată (ha)	Producția medie (tone)
Grâu	1	44
Ovăz	0,89	18
Cartofi	108,44	3420
Porumb boabe	104,09	459
Nutreț	56,13	459
Tomate	1	20
Ceapă	1,5	60
Usturoi	0,5	4
Varză	1	45
Ardei	0,5	15
Castraveți	1	24
Rădăcinoase	1	40
Fasole	1	20
Vinete	0,5	12
Total suprafață (ha)	278,30	-

Fiind situată în zonă de munte, comuna Ilva Mică a fost prima din șirul de comune montane din aval de Someș și de pe Ilva care nu a putut fi cooperativizată.

Agricultura și zootehnia sunt activitățile de bază din comună. Există forțe de muncă disponibilă, ceea ce încurajează investițiile aici, mai ales că zona este declarată zonă defavorizată, ceea ce înseamnă facilități suplimentare investitorilor care crează locuri de muncă.

Autoritatea locală a amenajat un spațiu acoperit pentru comerțanții de legume - fructe, facilitând astfel desfacerea produselor și accesul cetățenilor în condiții optime.

Agricultura s-a dezvoltat în strânsă interdependență cu creșterea animalelor, care în comună sunt folosite atât ca furnizoare de produse, cât și ca ajutoare indispensabile în muncile agricole și transporturi. Comuna Ilva Mică a practicat și practică aproape toate ocupațiile tradiționale specifice poporului român și zonei sale.

În anul 2011, la ultimul recensământ realizat, existau în comună un număr de 1067 gospodării, iar în anul 2018 numărul acestora era de 1070 gospodării.

Numărul de animale, pe specii, în anul 2018 față de anul 2012, se prezintă astfel:

Specia de animale	Număr de animale - 2012	Număr de animale - 2018
Bovine	1286	920 ↓

Cabaline (ecvine)	142	150 ↑
Porcine (suine)	515	650 ↑
Ovine	5930	6850 ↑
Caprine	340	355 ↑
Păsări	6849	2850 ↓
Familii de albine	403	350 ↓

În prezent, efectivul de animale al comunei este de 3000 ovine, 1200 bovine, 220 cabaline, 23000 de păsări, 4000 porcine, 200 familii albine, conform informațiilor postate pe site-ul primăriei.

În ceea ce privește activitatea sanitar - veterinară, serviciile sunt asigurate de către medicul veterinar concesionar din Circumscripția Sanitar - Veterinară Ilva Mică, împreună cu 2 asistenți veterinari. Serviciile furnizate sunt de supraveghere, prevenire, control și eradicare a bolilor la animale, la celor transmisibile de la animal la om, protecția animalelor și protecția mediului, de identificare și înregistrare a animalelor prin asigurarea medicamentelor și vaccinurilor corespunzătoare.

Culesul din natură, fructe de pădure, ciuperci, albinăritul, pescuitul, vânătoarea, până la lucruri complexe- apicultura, păduritul, numeroase meșteșuguri și industrii populare. Totuși ocupația de bază este creșterea animalelor în predilecție cu speciile bovină și ovină, cu dezvoltarea păstoritului sedentar (pe lângă casă), în vatra satului, păstoritul local (pe Imaș), dar mai ales păstoritul de transumanță în munte.

Pădurile reprezintă una din bogățiile comunei. **Ocolul Silvic Plaiurile Heniului R.A.** se ocupă de conservarea, protejarea și dezvoltarea pădurii și funcționează în prezent în baza autorizației nr.

36 din 02.04.2009 emisa de MAPDR ,Directia Politici si Strategii in Silvicultura ,este infiintat din anul 2004 de Asociatia Proprietarilor de Padure "Ilva -Lesu" si administreaza suprafata de 9457,28 ha fond forestier proprietate a:

- Comunei Lesu - 6422,22 ha
- **Comunei Ilva Mica - 3035,06 ha**

De asemenea presteaza servicii silvice pe baza de contract pentru suprafata de 41.65 ha apartinand persoanelor fizice.

Ocolul Silvic Plaiurile Heniului R.A. exercită atribuții de serviciu public cu specific silvic, în conformitate cu regulamentul de organizare și funcționare, fiind organizat ca regie publică locală.

3.1.2. INDUSTRIA

La nivelul județelor Regiunii Nord - Vest Industria prelucrătoare oferă cele mai multe locuri de muncă, iar dintre subramuri Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor si semiremorcilor este cel mai bine reprezentată în județele: **Bistrița –Năsăud** și Cluj. iar Fabricarea de mobilă oferă cele mai multe locuri de muncă în județele: Maramureș, Satu-Mare și Sălaj. În județul Bihor subramura cu cele mai multe locuri de muncă este Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțăminte; prepararea și vopsirea blănurilor.

În regiunea Nord-Vest, ipotezele scenariului moderat al prognozei privind piața forței de muncă¹⁴, indică o creștere a cererii potențiale la orizontul anului 2020, cele mai semnificative fiind în **comerț, în industria prelucrătoare și în industria extractivă**, iar după 2013 în transporturi, depozitare și comunicații. Cererea potențială de forță de muncă scade în sectoarele agricultură, energie electrică și termică, gaze și apă, construcții, dar și administrație publică și apărare, învățământ și sănătate și asistență socială.

În regiunea Nord-Vest, domeniul **Mecanic** se plasează pe primul loc în cererea potențială de forță de muncă din cadrul regiunii, deși ponderea sa este mai mică decât media la

nivel național. Alte domenii cu o cerere semnificativă sunt: **Economic, Comerț, Industrie textilă și pielărie.**

Structura **cererii potențiale, pe domenii de formare** ale ÎPT, în ipotezele scenariului moderat al studiului menționat anterior indică în regiunea Nord-Vest în perspectiva 2017-2020 o cerere mare pentru domeniile: **Mecanică, Comerț, Economic, Industrie textilă și pielărie, Construcții, instalații și lucrări publice și Turism și alimentație.**

Fabrica de cherestea de la Ilva Mică a fost construită în anii 50 și funcționat până în 1997 după care compania care o administra a intrat în insolvență și apoi în faliment. Fabrica a fost preluată însă de **SC Frasinul SRL Anieș** care a investit în re tehnologizare 4 milioane de euro, la Ilva Mică fiind cea mai mare hală de producție pentru lemn de fag din România.

Cu o experiență de peste 20 de ani în domeniul exploatării forestiere, **SC Frasinul SRL** a început să activeze doar în domeniul construcțiilor, fiind specializată în construcții de drumuri și poduri, construcții civile și industriale, construcții hidrotehnice, lucrări de apă și canal. **SC Frasinul SRL** a deschis o stație de betoane, în Comuna Ilva Mică și produce diferite clase de betoane, inclusiv beton rutier.

3.1.3. MEDIUL DE AFACERI ȘI CAPITALUL UMAN

În intervalul 2012-2017, în termeni nominali, **PIB-ul Regiunii Nord-Vest** a crescut cu 67,41%, cu o creștere medie anuală de 8,22%, trecând valoarea de 10% în anul 2017, urmând în general dinamica PIB-ului național. **În termeni reali**, între anii 2012 și 2017, PIB-ul Regiunii NV a înregistrat o creștere anuală medie de 7,95%, cu un ecart-apogeu de 10.21% în anul 2017.

Evoluția cifrei de afaceri din unitățile locale active din industrie a fost pozitivă în perioada 2012-2018, înregistrându-se o creștere de aproximativ 84% în termeni nominali în Regiunea Nord-Vest. Analizând în amănunt, se observă faptul că această creștere a cifrei de afaceri din unitățile din *industria prelucrătoare* (care reprezintă 98,83% din cifra de afaceri totală din industrie), a fost însoțită de creștere simțitoare a numărului angajaților (41%).

Cifra de afaceri din unitățile locale active *în sectorul serviciilor* (exceptând comerțul) a înregistrat o creștere cu 105% între anii 2012-2018 (atingând o valoare de 34.640 milioane lei în anul 2018), același scenariu fiind urmat și de numărul salariaților, care a crescut cu 12,49%, în aceeași perioadă.

Comerțul, care are ponderea cea mai mare în cifra de afaceri a sectorului terțiar în regiune, a înregistrat o creștere a cifrei de afaceri cu 48% în intervalul 2012-2018 și a numărului de salariați cu 6%.

Deși silvicultura reprezintă o ramură importantă a regiunii, defrișările insuficient controlate (**Bistrița-Năsăud**, Maramureș) și lipsa unui program coerent de reîmpăduriri și construcții de drumuri forestiere către interiorul bazinelor, conduc la reducerea continuă a suprafețelor împădurite. Capitalizarea insuficientă, pierderea piețelor externe, neadaptarea la exigențele calitative au determinat ca numeroase fabrici de mobilă să fie închise sau să funcționeze la parametri reduși.

În mediul rural, populația se ocupă, în principal, de sectorul agricol. În general, agricultura și creșterea animalelor sunt singura direcție de dezvoltare posibilă în acele zone mai îndepărtate de principalele intersecții de drumuri naționale, unde parțiala izolare înseamnă un comerț mai redus. Zona de vale îngustă pentru majoritatea semnifică și slabe posibilități de dezvoltare a industriei, care are nevoie de porțiuni mai mari de câmpie, pe care să poată construi. În mod normal, închiderea celorlalte posibilități duce la orientarea înspre agricultură.

Sectorul de servicii este neașteptat de dezvoltat, dar este de presupus că majoritatea angajaților din acest domeniu asigură servicii publice: funcționari, profesori, medici, polițiști etc

Evoluția forței de muncă în Comuna Ilva Mică în perioada 2016 – 2019, pe sectoare de activitate este prezentată în tabelul de mai jos:

<i>Denumire</i>	2016	2017	2018	2019
Numărul mediu al salariaților – total (din fișa localității)	277	257	263	267
Agricultură, silvicultură și pescuit	30	36	43	49
Construcții	16	16	18	24
Comerț	26	25	29	28
Transport și depozitare	4	2	4	4
Administrația publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	33	46	45	40
Învățământ	35	32	34	32
Sănătate și asistență socială	4	4	4	4
Alte activități	152	129	122	115

Agenții economici activi din comuna Ilva Mică, conform datelor obținute de la Direcția Regională de Statistică Bistrița – Năsăud:

	02.2021
Agenți economici - total	211
Persoana Fizică Autorizată	99
Societate cu Raspundere Limitată	81
Intreprinderi Individuale	8
Societate pe Acțiuni	-
Regii Autonome	1
Intreprinderi Familiale	17
Liberi profesioniști	-
Cooperativa de Consum	2
Societate Agricolă Legea 36/ 1991	3

Agenți economici activi cu sediul în altă localitate și punct de lucru în comuna Ilva Mică sunt în număr de 20

La nivelul comunei în anul 2016 existau un număr de 9 magazine cu produse alimentare, 5 magazine cu produse industriale și textile, 3 unități de alimentație publică, 1 atelier de reparații auto și 1 atelier de reparații fierăstraie electrice.

Un proiect de 417.000 lei din fonduri europene, a fost realizat în Comuna Ilva Mică, respectiv amenajarea unei piețe pentru comercianții din comună, o investiție utilă și modernă.

3.1.4. TURISMUL

Accesul în comună este propice turismului, existând atât căi rutiere (DJ 172D) cât și feroviare (calea ferată Ilva Mică – Vatra Dornei), fiind facilă deplasarea în sau dinspre

localitățile importante precum: Năsăud, Ilva Mică, Sângeorz- Băi, Șanț, Piatra Fântânele (Castelul Dracula), Vatra Dornei, etc.

Comuna Ilva Mică beneficiază de un Centru Local de Informare Turistică, proiect finanțat din fonduri structurale nerambursabile, valoarea investiției fiind de 884.000 lei (187.000 euro), un proiect accesat de administrația locală a comunei pe Măsura 313 (finanțat prin FEADR) și dat în folosință din octombrie 2015 în scopul încurajării activităților turistice. Centrul are rolul de a promova toată zona Heniu, spre Rodna și Șanț.

În afară de promovarea realizată prin intermediul broșurilor și pliantelor, un canal de promovare este pagina web: www.turism-ilvamica.ro, site-ul este funcțional în 7 limbi și are rolul de a promova comuna Ilva Mică și proximitățile acesteia, oferind informații despre obiectivele turistice din zonă, posibilități de cazare, trasee turistice și un video de prezentare al comunei. Centrul monitorizează și promovează evenimentele culturale, meșteșugărești, sărbătorile și piețele locale, toate acestea constituind elemente de mare atractivitate pentru turiști.

Centrul de Informare Turistică Ilva Mică propune pe site-ul său câteva trasee turistice în zonă.

1. Munții Bârgăului – Vârful Heniu Mare, prin Comuna Leșu, pe drumul de exploatare forestieră Valea Arsurii. Pe Vârful Heniu Mare se găsește stația releu radio-TV ce deservește regiunea de nord a Transilvaniei. Tot aici se deschide o deosebită panoramă asupra salbei de sate de pe Valea Bârgăului și parțial de pe Valea Someșului și Munții Rodnei

2. Munții Bârgăului – Vârful Heniu Mare (1611m), prin Pasul Strâmba – Vârful Tomnatec

3. Munții Rodnei – Vârful Ineu (2279m), prin Pasul Rotunda – Vârful Gaja – Vârful Ineu. Pe acest traseu se găsesc ruinele buncărelor germane din al II-lea Război mondial și monumentul Vânătorilor de Munte. De asemenea tot pe acest traseu poate fi găsit *Cimitirul soldaților necunoscuți* căzuți aici în al II-lea Război Mondial.

4. Munții Rodnei – Lacurile Glaciare Lala (Lala Mare și Lala Mic), prin Pasul Rotunda, Șaua Gaja. Ca și punct de atracție turistică: unul dintre cele mai mari sisteme de morene frontale din țara noastră unde s-au format cele două lacuri glaciare.

Lacul Lala Mare și Lala Mic

Monumentul Eroilor Români din Primul Război Mondial este un monument de tip cruce memorială, fiind amplasat pe Drumul Leșului. Crucea a fost ridicată în anul 1938 în memoria ostașilor români căzuți în Primul Război Mondial. Aceasta este realizată din piatră și beton, iar împrejmuirea este asigurată cu un gard din stâlpi din beton, uniți cu lanț metalic. Pe frontispiciu se află un scurt înscris memorial: „Eroilor neamului/ 1916-1919/ Țara recunoscătoare“. În localitate se mai găsesc și numeroase buncăre construite de armata maghiară înainte de cel de-al doilea război mondial.

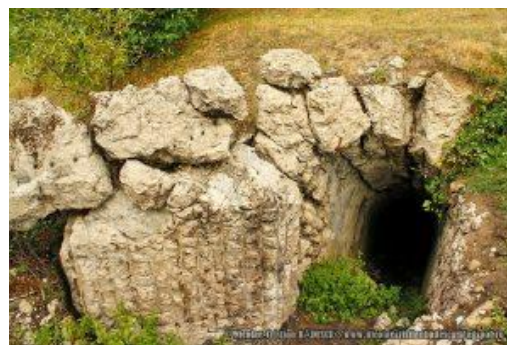
În varful dealului care străjuiește Ilva Mică dinspre răsărit, un palc de foioase face trecerea spre zona cazematelor durate aici în cel de-Al Doilea Război Mondial, un obiectiv turistic fascinant.

Ruinele buncărelor germane din al II-lea Război mondial ridicate în sud-estul comunei Ilva Mică au stârnit curiozitatea pasionaților de istorie și ar putea deveni, cu ușurință, obiective turistice pentru cei care merg în drumeție spre muntele Heniu.

Buncărele de aici – între care și un adăpost tactic pentru ofițeri – sunt incluse în ceea ce se cheamă „a doua linie de apărare”, susținând totodată un batalion de Vânători de Munte cantonat în vale. Pe lângă buncăre s-a realizat și un sistem de tranșee, un tunel, dar și o serie întregă de barăci, precum și clădiri care să găzduiască soldații, adăposturile subterane urmând să folosească drept refugiu doar în caz de amenințare fățișă a artileriei sovietice (scrie *Nicolae Cristian Bădescu*).

Linia de apărare din perimetrul Ilva Mică a fost dată în folosință în prima parte a anului 1944 permițând horthystilor să se concentreze și pe ultima componentă a ansamblului de fortificații din zonă, respectiv cea de lângă comuna Rodna, pe Someșul Mare, la circa 10-12 km în amonte de Sîngeorz-Băi.

Intrare în cazemată

La construcția acestor buncăre a fost folosit doar ciment Portland de calitate superioară și că o bună parte a pietrișului necesar pregătirii betonului a fost adusă cu trenul de la Nyekladhaza, nordul Ungariei, însă cantități importante de piatră spartă (granite, porfire, andezite, bazalte, gresii, calcare) au fost excavate/detonate de la fața locului.

Comuna Ilva Mică este propice dezvoltării mai multor tipuri de turism, precum: de tranzit, istoric, cultural, agroturism, ecoturism, de relaxare și agrement, cinegetic, botanic, de tratament, sportiv, religios, culinar. Promovarea elementelor specifice zonei existente pe teritoriul comunei și includerea acestora în circuitele turistice județene, ar duce la creșterea activităților turistice în zonă și, în consecință, creșterea economică a comunei.

Din păcate, la ora actuală, în Comuna Ilva Mică nu există unități de cazare - pensiuni turistice/ agroturistice, deși potențialul turistic al comunei este destul de ridicat, situație neschimbată față de anul 2015, deși surse de finanțare a acestora au existat în perioada 2015 - 2020(fonduri europene).

În perioada 2014-2020 au fost câștigate prin PNDR, în România, 900 de proiecte pe fonduri europene prin care fie s-au înființat, fie au fost extinse pensiuni agroturistice. Valoarea estimată de 112 milioane de euro. În urma unor controale efectuate de Ministerul Agriculturii s-a constatat că multe dintre aceste pensiuni nu au mai funcționat și s-au transformat în case de locuit. În perioada 2021-2022, care va face trecerea la ciclul financiar 2021-2027, pensiunile vor fi excluse de la finanțare, pensiunile vor fi reintroduse la finanțare din anul 2023, cu o redefinire a condițiilor de finanțare.

3.1.5. MEDIUL

Mediul înconjurător, un element esențial al existenței umane, reprezintă rezultatul interferenței unor elemente naturale - sol, aer, apă, climă, biosferă - cu elemente create prin activitatea umană. Toate acestea interacționează și influențează condițiile existențiale și posibilitățile de dezvoltare viitoare ale societății.

Până nu demult, resursele naturale regenerabile ale Terrei erau suficiente pentru nevoile omenirii. În prezent, ca urmare a exploziei demografice și a dezvoltării fără precedent a tuturor ramurilor de activitate, necesarul de materie primă și energie pentru producția de bunuri a crescut mult, iar exploatarea intensă a resurselor Pământului relevă, tot mai evident, un dezechilibru ecologic.

3.1.5.1. Factorii de mediu

Aerul

În România calitatea aerului este reglementată prin Legea nr. 104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător. Prin această lege au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008

privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și ale Directivei 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător. Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite de la surse staționare și surse mobile (trafic rutier), în special în marile orașe, precum și de transportul pe distanțe lungi a poluanților atmosferici.

Aerul este factorul de mediu care constituie cel mai rapid suport ce favorizează transportul poluanților în mediu. Poluarea aerului are multe și semnificative efecte adverse asupra sănătății populației și poate provoca daune florei și faunei în general. Din aceste motive România acordă o atenție deosebită activității de supraveghere și de îmbunătățire a calității aerului.

Poluanții atmosferici luați în considerare în evaluarea calității aerului înconjurător conform legislației în vigoare în România sunt: dioxidul de sulf (SO₂), dioxidul de azot (NO₂), oxizii de azot (NO_x), particule în suspensie (PM₁₀ și PM_{2,5}), plumb (Pb), benzen (C₆H₆), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), arsen (As), cadmiu (Cd), nichel (Ni), hidrocarburi aromatice policiclice (Benzo(a)piren (BaP) și mercur (Hg)). Poluanții monitorizați, metodele de măsurare, valorile limită, pragurile de alertă și de informare și criteriile de amplasare a punctelor de monitorizare sunt stabilite de legislația națională privind protecția atmosferei și sunt conforme cerințelor prevăzute de reglementările europene.

În cursul anului 2018, nivelul concentrațiilor medii anuale ale poluanților atmosferici în aerul înconjurător (conform Raportului De mediu PJGD Bistrița – Năsăud 2020 – 2025) se prezintă astfel:

➤ Dioxidul de azot (NO₂) și Oxizii de azot (NO_x) - nu au existat depășiri ale valorilor limită orare, a valorii limită anuale (24,58 μg/ m³ față de 40 μg/m³), a pragului de alertă (400 μg/m³);

➤ Dioxidul de sulf (SO₂) - nu au existat depășiri ale valorii limite orare sau ale pragului de alertă - 350 μg/m³ pentru concentrații medii orare, 125 μg/m³ pentru concentrații medii zilnice, iar pentru pragul de alertă 500 μg/m³;

- Monoxidul de carbon (CO) – nu a fost depășită valoarea limită pentru protecția sănătății umane (10mg/m³), a pragului superior (7mg/m³), respectiv pragul inferior de evaluare (5mg/m³);
- Ozonul (O₃)- nu a fost înregistrat depășirea valorii țintă pentru protecția sănătății umane (120 μg/m³), de asemenea nu au fost înregistrate depășiri ale celorlalte limite impuse de legislație;
- Particule în suspensie (PM 10) – nu a fost depășită valoarea limită anuală, respectiv 40 μg/m³ , conform Legii 104/2011. Conform Raportului anual aferent anului 2018 s-au înregistrat 13 depășiri ale valorii limită zilnice de 50 μg/m³ , nefiind depășit numărul admis de depășiri, respectiv 35;
- Benzenul (C₆H₆)- valoarea limită pentru anuală pentru protecția sănătății umane (5 μg/m³) conform datelor înregistrate nu se poate vorbi despre depășirea pragului inferior de evaluare la acest indicator.

Principalele **cauze ale poluării aerului** în județul Bistrița-Năsăud sunt determinate de:

- traficul rutier,
- lucrările de construcții,
- activitățile sociale prin încălzirea locuințelor utilizând lemnul drept combustibil,
- arderile de combustibili în procese tehnologice sau în centrale termice industriale,
- exploatarea materiilor prime, respectiv depozitarea acestora, precum și activitățile agro-zootehnice, cum ar fi creșterea intensivă a animalelor
- utilizarea pe scară largă a pesticidelor.

Cele mai afectate areale sunt cele reprezentate de localitățile urbane; aici se concentrează cea mai mare parte a activităților industriale, care emit poluanți în atmosferă, iar traficul rutier este foarte intens; situația cea mai critică, din acest punct de vedere, o întâlnim în Municipiul Bistrița. Localitățile rurale sunt, de asemenea, afectate, atât cele unde se practică o agricultură intensivă, cât și cele care practică o agricultură de subzistență, în contextul circulației maselor de aer care pot deplasa poluanții pe distanțe mari.

Programul „Orizont Europa” – este cel mai ambițios program de finanțare a cercetării și inovării de până acum, care are la bază realizările și succesul programului pentru cercetare și inovare anterior (Orizont 2020). Acest program este așteptat să genereze cunoștințe și tehnologii noi, să promoveze excelența științifică și să aibă efecte pozitive asupra creșterii economice, a schimburilor comerciale și a investițiilor, precum și **un impact social și de mediu semnificativ**, contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă prevăzute în **Agenda 2030** și asumate de către Uniunea Europeană și țările membre.

*În ceea ce privește **Comuna Ilva Mică**, calitatea aerului este destul de ridicată, în zonă emisiile de noxe provin de la mijloacele de transport rutier, în special camioane, care asigură funcționarea industriei de exploatare a masei lemnoase. De asemenea, autoturismele, devenite din ce în ce mai numeroase datorită creșterii nivelului de trai al locuitorilor comunei, provoacă poluarea aerului dar și poluare fonică.*

Creșterea animalelor este și ea o sursă de poluare a aerului, însă foarte redusă.

Comuna Ilva Mică este privilegiată din punctul de vedere al existenței pădurilor, al zonei muntoase și al râului Ilva, astfel că aerul intră într-un proces de purificare naturală. Bineînțeles, ocrotirea mediului de către locuitori este de o importanță majoră.

Apa

Resursele de apă ale județului Bistrița-Năsăud sunt reprezentate prin ape subterane (freatice și de adâncime) și de suprafață (râuri și lacuri). Alimentarea râurilor este predominant pluvială și pluvio - nivală, aportul apelor subterane având o pondere foarte redusă. Lungimea rețelei hidrografice cadastrale ale județului Bistrița-Năsăud este de **1734,1 km**, suprafața bazinului hidrografic este de **5009 kmp**, suprafața totală la nivelul județului este 5305 kmp, densitatea rețelei hidrografice este de 0,35 km/kmp, iar debitul mediu multianual al Râului Someșul Mare la Beclean este de 48.7 mc/s.

*Râul Someșul Mare pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud reprezintă artera hidrografică principală având o lungime, până la ieșirea din județ de 124 km și o suprafață de recepție de 4.959 km². Principalii afluenți ai Someșului Mare sunt: **Ilva (51 km/419 km²), cu aport de 8,2%; Rebra (44 km/199 km²) cu aport de 8,3%; Sălăuța (44 km/413 km²) cu aport de 12,0%;***

Ilșiua (52 km/353 km²) cu aport de 6,3%; Șieu (71 km/1812 km²) cu aport de 29,8%; râul Budac (44 km/241 km²) cu aport de 7,0%; râul Bistrița (67 km/650 km²) cu aport de 15,7%; râul Dipșa (35 km/459 km²) cu aport de 2,8%; râul Meleș (33 km/320 km²) cu aport de 2,0%;

Monitorizarea apelor subterane se face în special pentru cele freatice în vederea evaluării potențialului de potabilizare al acestora. În județul Bistrița-Năsăud calitatea apelor subterane este monitorizată. Analizele efectuate au evidențiat frecvente depășiri la indicatorii NO₂ și CCOMn și la cei bacteriologici.

Depășirile limitelor admise pentru indicatorii de potabilitate se datorează:

- insuficienței sistemelor de colectare, transport și epurare a apelor uzate menajere, în localitățile rurale; existența rampelor neamenajate și neorganizate de deșeuri menajere, precum și cele rezultate din activitățile zootehnice;
- grupurile sociale din gospodăriile individuale, în majoritatea cazurilor, sunt construite impropriu în apropierea fântânilor sau a surselor de apă, nefiind protejate prin betonarea pereților.

Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud au fost identificate și delimitate două corpuri de ape subterane, având stare chimică bună înconjurător (conform Raportului De mediu PJGD Bistrița – Năsăud 2020 – 2025) .

- Corpul de apă subterană ROSO09 - Someș Mare, luncă și terase este localizat în depozitele aluvionare ale luncilor și teraselor râului Someșul Mare și ale afluenților acestuia: Bistrița, Budac, Dipșa Lechința. Suprafața totală a corpului este de 407 km² fiind un corp de tip freatic. Din punct de vedere al caracteristicilor litologice precum și a infiltrației eficiente, corpul de apă are o protecție de la suprafață ce poate fi caracterizat ca mediu și bună.

- Corpul de apă subterană ROSO15 - Munții Rodnei, delimitat în cadrul Munților Rodnei și localizat în calcare și dolomite cristaline. Suprafața totală a corpului este de 209 km² fiind un corp de tip freatic. Din punct de vedere al caracteristicilor litologice precum și a infiltrației eficiente, corpul de apă are o protecție de la suprafață ce poate fi caracterizat ca nesatisfăcător.

Comuna Ilva Mică este traversată de râurile Ilva și Someșul Mare fiind un curs de apă, afluent al râului Someșul Mare.

3.1.5.2. Calitatea solurilor

În regiunea Nord-Vest suprafețele de teren cu destinație agricolă sunt afectate atât de procesele induse de anumite activități economice cât și de fenomenele naturale. Principalele probleme se referă la sărăturarea, acidifierea solurilor, eroziunea de suprafață și/sau de adâncime, excesul de umiditate, pe care se manifestă fenomene de eroziune a apei sau terenuri situate în zona Câmpiei Transilvaniei pe care se manifestă lipsa apei.

Manifestarea acestor probleme este intensificată de practicile agricole neadaptate condițiilor de mediu, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor chimice, depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale și menajere, amenajarea necorespunzătoare a haldelor de steril sau a iazurilor de decantare, defrișările intense și abuzive.

Din cauza acestor situații, formarea și informarea producătorilor agricoli – asupra importanței calității solului în agricultură și a metodelor de combatere a situațiilor în care activitatea lor poate dăuna acestei resurse indispensabile – sunt esențiale pentru îmbunătățirea / păstrarea calității solului. Calitatea solului este influențată inclusiv de procese și fenomene naturale - alunecări de teren, inundații, secete prelungite.

La nivelul județului Bistrița-Năsăud suprafețele de teren cu destinație agricolă sunt tot mai afectate de diferite procese de degradare, fie că vorbim de procesele induse de activitatea antropică sau fenomene naturale. Principalele probleme se referă la sărăturarea, acidifierea solurilor, eroziunea de suprafață și/sau de adâncime, excesul de umiditate. Manifestarea acestor probleme este intensificată de practicile agricole neadaptate condițiilor de mediu, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor chimice, depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale și menajere, defrișările intense și abuzive. Calitatea solului mai este influențată și de o serie de procese și fenomene naturale, cum ar fi alunecările de teren, inundațiile sau secetele prelungite.

Contaminarea cu deșeuri lemnoase rezultate în urma proceselor de exploatare forestieră a fost redusă semnificativ prin crearea centralei pe biomasă care utilizează deșeurile

lemnoase. Astfel, depozitele din ce în ce mai mari de rumeguș au fost desființate și terenurile repopulate cu puieti de rășinoase.

Colectarea deșeurilor și sancționarea celor care depozitează sau aruncă pe domeniul public deseuri de orice fel, ajută și ea la reducerea poluării solului.

3.1.5.3. Managementul deșeurilor

În mediul rural al județului Bistrița-Năsăud, așadar și în Ilva Mică, chiar dacă a crescut gradul de acoperire cu serviciul de salubritate la aproximativ **90% din totalul populației existente**, cantitățile de deșeurii menajere colectate se mențin la o valoare constantă datorită extinderii colectării selective, fapt ce a determinat o scădere a cantităților de deșeurii depozitate.

Directiva 98/2008/CE privind deșeurile a stabilit obiective importante privind reciclarea deșeurilor pentru **anul 2020**, astfel: **50% pentru reciclarea deșeurilor în gospodării și 70% pentru deșeurile provenite din construcții și demolări.**

O reducere progresivă (până la 10% sau mai puțin până în anul 2035, cu posibilitatea aplicării unor derogări) a eliminării prin depozitare a deșeurilor este necesară pentru a preveni efectele nocive asupra sănătății umane și asupra mediului, precum și pentru a garanta că materialele din deșeurii valoroase din punct de vedere economic sunt recuperate în mod progresiv și eficace prin gestionarea adecvată a deșeurilor și în conformitate cu ierarhia deșeurilor, astfel cum este prevăzută în Directiva 2008/98/CE.

Totodată, pentru a asigura coerența dintre obiectivele prevăzute în Directiva 2008/98/CE și obiectivul de reducere a eliminării prin depozitare a deșeurilor stabilit în Directiva 1999/31/CE, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2018/850/CE și pentru a asigura planificarea coordonată a infrastructurilor și investițiilor necesare pentru îndeplinirea acestor obiective, în luna august 2021 s-a creat cadrul juridic (Ordonanța nr. 2/ 11 august 2021 privind depozitarea deșeurilor) care va permite României (în condițiile în care țara noastră se înscrie între statele membre care au eliminat peste 60 % din deșeurile lor municipale în depozite de deșeurii în 2013), amânarea perioadei pentru îndeplinirea obiectivului privind reducerea eliminării prin depozitare a deșeurilor stabilit pentru 2035, cu cinci ani, cu respectarea a două condiții: - dacă

România a eliminat prin depozitare peste 60 % din deșeurile sale municipale generate în 2013; - cel târziu cu 24 de luni înainte de expirarea termenului prevăzut în actul normativ, România informează Comisia cu privire la intenția sa de a amâna termenul respectiv și prezintă un plan de punere în aplicare în conformitate cu prevederile legale. În situația în care va amâna termenul stabilit, România ia măsurile necesare pentru ca, până în 2035, totalul deșeurilor municipale eliminate prin depozitare să fie redus la 25 % sau mai puțin din totalul deșeurilor municipale generate (în greutate).

Prin programul „România Reciclează” se derulează în comuna Ilva Mică campanii de colectare a deșeurilor electrice, localnicii pot preda echipamentele electrice și electronice vechi și acumulatorii portabili uzați. Pentru echipamentele voluminoase (mașini de spălat, frigidere), locuitorii pot solicita ridicarea de acasă.

Cantitatea de deșeuri reciclabile adunată din comuna Ilva Mică a crescut de trei ori în anul 2017 după ce administrația locală, a decis să nu se mai bazeze pe containerele seminîngropate amplasate în comună prin proiectul de management integrat al deșeurilor. Cele 6 sau 7 containere semiîngropate amplasate în toată comuna, erau insuficiente și la distanțe foarte mari unele de altele. Astfel, au fost făcute niște țarcuri în care oamenii să pună deșeuri reciclabile, hârtie, PET-uri, niște țarcuri din plasă sudată care sunt foarte utile.

3.1.5.4. Arii protejate și bio – diversitate

Biodiversitatea include toate organismele vii care se găsesc pe uscat și în apă. Toate speciile au un rol și constituie „țesătura vieții” de care depindem: de la cele mai mici bacterii din sol, la cele mai mari balene din ocean. Pentru protejarea speciilor pe cale de dispariție, au fost instituite regimuri de protecție specială în zone în care acestea mai trăiesc încă. Importanța biodiversității este esențială atât pentru stabilitatea (homeostază) mediului natural, cât și pentru stabilitatea sistemelor antropice, de unde rezultă necesitatea imperioasă de conservare a acestora.

Conservarea biodiversității este o condiție fundamentală a dezvoltării durabile.

Funcționarea ecosistemelor este puternic modificată, principalele consecințe fiind reducerea biodiversității (reducerea și chiar dispariția diferitelor specii floristice și faunistice), fragmentarea habitatelor (restrângerea rutelor de migrație și a accesului la surse de hrană), dispariția controlului natural al dăunătorilor, degradarea peisagistică.

În cadrul regiunii Nord-Vest se află trei regiuni biogeografice: panonică, alpină și continentală. Condițiile de sol, climă, așezarea geografică și relieful regiunii au favorizat apariția și dezvoltarea unor habitate de floră și faună de o mare diversitate și valoare.

Conform informațiilor existente pe website-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor la adresa <http://www.mmediu.ro/articol/date-gis/434> în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest se regăsesc 171 arii naturale protejate de interes național, reprezentând aproximativ 54,8% din totalul ariilor naturale protejate la nivelul regiunii – o parte dintre acestea fiind cu extindere trans-județeană:

- Județul Cluj: 58 de arii naturale protejate;
- Județul Bistrița-Năsăud: 44 de arii naturale protejate;
- Județul Maramureș: 58 de arii naturale protejate;
- Județul Satu-Mare: 15 arii naturale protejate;
- Județul Sălaj: 24 de arii naturale protejate;
- Județul Bihor: 108 arii naturale protejate. Din punct de vedere al numărului de arii naturale protejate de interes național, județul Bihor este cel mai bine reprezentat (108), la polul opus aflându-se județul Satu Mare (15). Dacă ne raportăm la suprafața totală a ariilor protejate de interes național cele mai mari astfel de suprafețe se găsesc în județul Maramureș (peste 60% din totalul suprafeței județului), proporția acestora fiind foarte mică (aproape nesemnificativă) în județul Sălaj. Suprafața totală a ariilor naturale protejate din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest este de 1.821.368,12 ha, reprezentând aproximativ 15,17% din suprafața totală a ariilor protejate din România (12.001.283,97 ha).

Din ariile naturale protejate de interes național se pot evidenția Parcul Natural Munții Maramureșului (Cat. IUCN V), care este cel mai mare din România, cu o întindere de 148.850133.621 ha (conform Planului de Management al Parcului Național Munții Maramureșului aprobat prin OM 1157/2016), respectiv parcurile naturale și naționale care se

întind și în județele din regiunile vecine, cu mențiunea că suprafața cea mai mare a primelor două se găsește în Regiunea Nord-Vest:

- Parcul Natural Apuseni (Cat. IUCN V – 75.784 ha): județele Cluj, Alba și Bihor;
- **Parcul Național Munții Rodnei (Cat. IUCN II – 47.227 ha): județele Bistrița-Năsăud, Maramureș, Suceava;**
- Parcul Național Munții Călimani (Cat. IUCN II – 24.041 ha): județele Bistrița-Năsăud, Mureș, Suceava, Harghita.

Toate cele trei parcuri, a căror suprafață se găsește în cea mai mare parte în regiune, beneficiază de structuri proprii de administrare, constituite de către Regia Națională a Pădurilor – Romsilva. **Parcul Național Munții Rodnei a fost declarat în 1979 Rezervație a Biosferei UNESCO**, având administrare proprie și un plan de management al parcului din anul 2004.

Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, procesul de despădurire (cea mai profundă intervenție asupra mediului natural) a determinat restrângerea arealului forestier cu efecte în lanț asupra tuturor componentelor mediului: modificarea condițiilor microclimatice și topoclimatice, modificarea regimului de scurgere a apelor, răirea (dispariția) unor specii de plante și animale.

Someșul Mare Superior este o arie protejată (sit de importanță comunitară - SCI) situată în nord-estul Transilvaniei, pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud.

Localizare

Zona a fost declarată sit de importanță comunitară prin Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile Nr.1964 din 13 decembrie 2007 (privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România) și se întinde pe o suprafață de 149 hectare.

Descriere

Situl reprezintă o zonă încadrată în bioregiune continentală aflată în lunca râului Someșul Mare; ce conservă habitate naturale de tip: *Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)* și protejază specii importante din ihtiofauna țării.

La baza desemnării sitului se află câteva specii (de pești) enumerate în anexa I-a a Directivei Consiliului European 92/43/CE din 21 mai 1992 (privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică), printre care: zglăvoacă (*Cottus gobio*), porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*), chișcar (*Eudontomyzon danfordi*), dunăriță (*Sabanejewia aurata*) și lipan (*Thymallus thymallus*)¹; specii aflate pe lista roșie a IUCN.

Căi de acces

Drumul național DN17 pe ruta: Sângeorz-Băi - Ilva Mică - Feldru.

Monumente și atracții turistice

În vecinătatea sitului se află câteva obiective de interes istoric, cultural și turistic; astfel:

Biserica de lemn din Gersa I

- Ansamblul bisericii de lemn "Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil" din satul Gersa I (biserica de lemn și turnul-clopotniță), construcție secolul al XVIII-lea, monument istoric.
- Biserica "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil" din satul Feldru, construită în anul 1783, în stil de bazilică romană.
- Biserica de lemn de pe "Plese" din satul Feldru
- Biserica greco-catolică "Valea Secerului", Feldru.
- Biserica ortodoxă din satul Nepos.
- Muzeul de etnografie și folclor din Feldru.

- Cazarma Regimentului II Românesc de Graniță, "Șvarda", azi Muzeul Grăniceresc Năsăudean, construcție 1762, 1851, monument istoric.
- Muzeului memorial Liviu Rebreanu din satul omonim
- Rezervația naturală Tăușoare-Zalion (71 ha).

3.2. INFRASTRUCTURA FIZICĂ

3.2.1. TRANSPORT RUTIER

Existența civilizației indiferent de vremurile în care a existat, desfășurarea și progresul activității economice și sociale în general, legăturile și contactul cu alte comunități învecinate sau îndepărtate, nu a fost și nu este posibilă fără existența unor căi de comunicație, a unor mijloace de transport.

Primele căi de comunicație au fost, în Ilva Mică ca și în alte așezări geografice, cărările de munte și plaiurile, ce duceau spre cursul apei Ilvei și a pâraielor ce se varsă în ea, ca și spre locurile de pășunat ale animalelor.

O dată cu creșterea numărului gospodăriilor, oamenii au fost interesați de întreținerea și dezvoltarea acestor cărări și plaiuri, apărând astfel drumurile. Primele informații despre aceste căi superioare de transport ne arată că după cucerirea Daciei de către romani, aceștia au construit și în Transilvania castre de apărare și turnuri de observare. Legătura dintre ele și alte zone ale Daciei era făcută printr-o rețea de drumuri solid construite.

Județul Bistrița-Năsăud dispune de o rețea de drumuri publice (naționale, județene și comunale) în lungime totală de 1600 km, dintre care 321 km reprezintă drumuri naționale. În interiorul județului legăturile sunt asigurate de 1279 km de drumuri județene și comunale, din care 159 km sunt modernizate și 328 au îmbrăcăminte asfaltică.

Comuna Ilva Mică se află între punctele de întâlnire a drumurilor care vin dinspre Năsăud și trec spre Rodna Veche și Valea Bîrgăului peste Strîmba. Comuna Ilva Mică este străbătută de următoarele căi de comunicație:

- drum national: DN 17D , care traversează comuna de la sud la nord, făcând legătura între localitățile Feldru și Sîngeorz - Băi pe distanța de 5 km, alcătuit din îmbrăcăminte de asfalt;
- drum judetean: DJ 172D, care trece prin comună pe o distanță de 7 km, asupra căruia s-au efectuat lucrări în cadrul Proiectului "Modernizare DJ 172D: Mureșenii Bârgăului (DN17) – Lac Colibița – Colibița – Bistrița Bârgăului (DN17) – (DN17) Josenii Bârgăului – Strâmba – Ilva Mică (DN 17D) – Poiana Ilvei – Măgura Ilvei – Ilva Mare – Lunca Ilvei – limita jud. Suceava, jud. Bistrița-Năsăud", lot 2, lot 3, lot 4 și face legătura între Ilva Mică și Josenii Bârgăului;
- drum judetean: DJ 172D Ilva Mică - Lunca Ilvei, ce trece prin comună pe o distanță de 7 km, alcătuit din îmbrăcăminte de asfalt;
- drum comunal: 4 Km.

Orase apropiate:

- Nasaud - 20 Km
- Sîngeorz-Bai – 7 Km

Până în anul 2020 au fost asfaltate și modernizate 14 drumuri de interes local în Comuna Ilva Mică, investiții realizate din fonduri europene.

3.2.2. TRANSPORT FERVIAR

Rețeaua de căi ferate care traversează județul Bistrița-Năsăud măsoară o lungime de 285,251 km, din care 179,627 km (161,527 km – linii simple și 18,100 km – linii duble) sunt electrificate, iar 105,624 km sunt linii ferate simple neelectrificate.

Serviciile feroviare sunt operate cu precădere de companiile de stat SNTFC CFR Călători S.A. și SNTFM CFR Marfă S.A., însă piața de transporturi feroviare de mărfuri a fost deschisă în România încă din 1998, iar primii operatori privați și-au început activitatea în 2000.

În județul Bistrița-Năsăud trei dintre rutele de călători, Bistrița Nord – Bistrița Bârgăului, Salva – **Ilva Mică** – Rodna Veche, Teiuș – Luduș – Sărmășel – Bistrița Nord, au fost preluate de operatori privați S.C. Regiotrans S.R.L., respectiv S.C. Via Terra Spedition S.R.L.

Calea ferată Ilva Mică-Vatra Dornei este o cale ferată care face legătura între nordul Transilvaniei și Bucovina. Situată pe un traseu muntos deosebit de dificil, este una dintre cele mai importante realizări de inginerie tehnică românească. Are 75,7 km lungime, cu 9 tunele, 12 viaducte mari și mici, 11 poduri mari și 22 poduri mici. Cea mai mare diferență de nivel se înregistrează între stațiile Ilva Mică și Grădinița (501 m). Pe acest traseu circulă trenurile care vin de la Cluj sau Timișoara și merg la Iași sau Galați. Cei 75 km sunt străbătuți de un tren rapid în circa 1 h 33 min.

Construcția căii ferate a început încă din 1923. Deoarece ritmul lucrărilor a fost mult prea lent, la 17 iunie 1937 guvernul a adoptat un decret pentru accelerarea lucrărilor, întrucât nevoile economice și militare deveneau tot mai stringente. Calea ferată a fost dată în exploatare la 15 decembrie 1938. La momentul construcției, a fost unul din principalele punctele feroviare de legătură dintre Transilvania și Vechiul Regat și a contribuit la unificarea pieței interne a României moderne. A costat peste un miliard lei.

Gara veche din Ilva Mică 1938

În timpul celui de-al doilea război mondial a fost puternic distrusă. A fost reconstruită și redată circulației în 1947.

Gara nouă din Ilva Mică (construită în 1947)

În 1939, Căile Ferate Române au produs un film documentar intitulat *Linia de cale ferată Ilva Mică - Vatra Dornei*, în regia lui Nicolae Traian Bratu. Filmul cuprindea secvențe animate cu desene ale soluțiilor tehnice. Filmul a fost prezentat la Congresul inginerilor C.F.R. din februarie 1940.

Traseul este următorul: Ilva Mică - Strâmba (km 3) - Leșu Ilvei (km 5) - Poiana Ilvei (km 13) - Măgura Ilvei (km 17) - Ilva Mare (km 24) - Ilva Mică (km 32) - Silhoasa (km 37) - Larion (km 44) - Grădinița (km 50) - Coșna (km 58) - Floreni (km 64) - Dorna Candrenilor (km 67) - Roșu (km 70) - Vatra Dornei Băi (km 74) - Vatra Dornei (km 75).

3.2.3. ENERGIE ELECTRICĂ

Comuna Ilva Mică este în totalitate elektrificată, rețeaua electrică acoperă în proporție de 100% gospodăriile. Rețeaua electrică de înaltă tensiune are o lungime de 12 km iar cea de medie tensiune de cca 28 km.

În comuna Ilva Mică s-a modernizat iluminatul public, fiind un proiect de iluminare cu led, ce a costat 400.000 de lei.

3.2.4. ENERGIE TERMICĂ

În acest moment, în comună, nu există alimentare cu gaz metan în Comuna Ilva Mică. Energia termică fiind produsă de materialul lemnos.

În condițiile în care lemnul de foc e tot mai puțin și mai scump, administrațiile locale caută soluții ieftine să asigure încălzirea instituțiilor publice cu surse alternative. În prezent, sunt încălzite cu biomasă Școala Gimnazială nr. 1, grădinița cu patru grupe, o sală de sport, primăria și căminul cultural, remiza PSI, biserica și casa parohială.

Realizarea și/sau modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice din biomasă în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud” este un proiect (POIM/119/61) în valoare de 7.768.082,06 euro aflat în faza de evaluare, depus de autoritatea locală și presupune achiziționarea și montarea unei centrale termice cu grup electrogen de mică putere pentru producerea de energie termică – 586 kW și electrică – 180 kW, în sistem centralizat, în sistem de cogenerare și a unei rețele de transport a agentului termic pentru alimentarea cu aceste utilități a clădirilor proprietate publică aparținând comunei Ilva Mică pentru o perioadă de funcționare de 20 de ani și anume: Primăria Ilva Mică, Remiza PSI, Școala, Grădinița, Sala de sport, Sala de nunți (situată la parterul Primăriei), Căminul Cultural.

Soluția propusă constă dintr-un cazan pe tocătură de lemn cu alimentare automată prin sistem buncăr-șnec cu o capacitate de 586 kW termic și 180 kW electric. Centrala termică va fi amplasată în clădirea existentă cu suprafața de 162 m², în curtea Școlii Generale nr. 1, din localitatea Ilva Mică nr. 589, în care se vor amplasa grupul de cogenerare și cazanul de gazeificare, cu buncăr de alimentare și un șnec, dar și partea de pompe și sistem de distribuție agent termic și electric – prin legarea la SEN. În această clădire este amenajată și o zonă de depozitare a biomasei tocate, iar încărcarea în buncăr se va face cu un încărcător frontal pe pneuri. Consumul anual de biomasă va fi de circa 395 tone.

De asemenea va fi realizat și un depozit de deșeuri lemnoase pe un teren din intravilanul localității, proprietate a Primăriei Ilva Mare, pe drumul spre localitatea Strâmba, care va fi construit pe o suprafață de cca 1.685 m², acoperită cu piatră spartă, unde se va realiza o platformă betonată și împrejmuțată pe trei părți, cu un acoperiș ușor (tip șopron) pentru stocarea

tocăturii rezultate din deșeurile lemnoase, pentru o perioadă de cel puțin 3 luni. Tot pe acest amplasament se va monta un tocător de biomasă și containere pentru stocarea deșeurilor vegetale. Depozitul va fi deservit de o mașină de transport și de un încărcător frontal cu capacitatea cupei de 1,5 m³.

Nu în ultimul rând, va fi făcută o rețea de transport și distribuție a energiei termice pentru alimentarea clădirilor proprietate publică prin schimbătoarele de căldură care se vor monta în centralele existente în fiecare clădire, se vor monta îngropat în acostamentul drumului, după finalizarea proiectului, aceste suprafețe vor fi refăcute și redade utilizării anterioare.

De asemenea, printre proiectele propuse de autoritatea locală se regăsește și "Înființare sistem inteligent de distribuție de gaze naturale în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud", în primă fază realizarea unui studiu de fezabilitate.

3.2.5. TELECOMUNICAȚII

Infrastructura de telecomunicații a evoluat foarte mult în ultimii ani în comuna Ilva Mică. Încă anul 2014 putem vorbi de poștă electronică, Internet și televiziune prin cablu în rețelele Romtelecom, Vodafone, Cosmote. În prezent furnizorii de servicii prezenți în comună sunt UPC, RCS&RDS, TELEKOM, VODAFONE, ORANGE.

3.2.6. CANALIZARE ȘI SERVICII DE SALUBRITATE

În anul 2019, după 10 ani de la demararea proiectului, autoritatea locală reușit să recepționeze sistemul de alimentare cu apă, canalizare menajeră și stație de epurare în Comuna Ilva Mică.

Valoarea proiectului a fost de 2.5 milioane de euro, finanțare asigurată de CNI, Consiliul Local Ilva Mică și Consiliul Județean.

Această investiție deservește circa 90% din populația comunei, investiție ce cuprinde aproximativ 13 km de rețele de apă, 4.2 km rețele de canalizare și un rezervor de apă de 500 m³.

Comuna Ilva Mică este membru asociat al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Bistrița – Năsăud, asociație înființată în anul 2008 și care are ca obiectiv "să încheie contractul/contractele de delegare cu operatorii, în numele și pe seama unităților administrativ-teritoriale membre implicate, care vor avea împreună calitatea de delegatar, astfel cum este prevăzut de art.30 din Legea nr.51/2006, cu modificările și complătările ulterioare".

Conform Statutului actualizat, „Denumirea Asociației este "Asociația de dezvoltare intercomunitară pentru gestionarea integrată a deșeurilor municipale în județul Bistrița-Năsăud" conform dovezii nr. 60755 din 20.03.2008, eliberată de Ministerul Justiției.

Compania Vitalia Servicii pentru Mediu, a fost operatorul de salubritate desemnat în urma unei proceduri de licitație publică până în anul 2016, acesta a pierdut colectarea deșeurilor pe județ, dar gestionează depozitul de la Târpiu. Vitalia Servicii pentru Mediu Tratarea Deșeurilor SRL depozitează deșeurile din județ pe următorii 20 de ani, conform contractului, inclusiv pe cele din Comuna Ilva Mică.

SC Supercom București SA a preluat contractul de colectare a deșeurilor din întreg județul, inclusiv în Comuna Ilva Mică și realizează următoarele activități:

- colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale provenind de la populație, agenți economici și instituții publice inclusiv deșeuri periculoase din deșeuri menajere fără a aduce atingere fluxului de deșeuri de echipamente electrice și electronice;
- colectarea separată și transportul separat al deșeurilor reciclabile și predarea acestora în stațiile de sortare din cadrul CMID Târpiu;
- colectarea, transportul, depozitarea, sortarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor provenite din locuințe, instituții generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară sau exterioară;

- colectarea, transportul, depozitarea și valorificarea deșeurilor voluminoase provenite de la populație, de la agenți economici și instituții publice;
- colectarea deșeurilor biodegradabile, predominant vegetale din mediul urban și rural zona de case și transportul acestora la stația de compost din cadrul CMID Tărpiu;
- depozitarea temporară, controlată a deșeurilor în Stațiile de Transfer și centrele de colectare și transferul acestora la CMID Tărpiu;
- exploatarea și întreținerea infrastructurii, a vehiculelor, instalațiilor și utilajelor delegate;
- exploatarea, întreținerea și igienizarea punctelor de colectare, respectiv a platformelor de colectare cu containere semiîngropate, a punctelor de regrupare și a amplasamentelor de gestionare aflate în administrarea ADI;
- operarea/administrarea Stațiilor de Transfer și a Centrelor de Colectare
- Organizarea prelucrării, neutralizării și valorificării materiale și energetice a deșeurilor;
- asigurarea de către operator cu recipienți de colectare a tuturor agenților economici/instituțiilor publice;
- Managementul Stațiilor de Transfer și a centrelor de Colectare puse la dispoziția operatorului de către ADI Bistrița-Năsăud;
- derularea unor campanii anuale de informare, conștientizare și educare a populației județului Bistrița-Năsăud, în privința protecției mediului prin reciclarea, valorificarea deșeurilor cât și în procesul de gestionare a acestora

CAPITOLUL IV MEDIUL SOCIO – CULTURAL - ÎNVĂȚĂMÂNT, SPORT, CULTURĂ, RELIGIE, SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ ÎN COMUNA ILVA MICĂ

4.1. ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI SPORT

În secolul al XVIII-lea, copiii din Ilva Mică erau învățați de preot cântări bisericești și rugăciuni. Este amintită o mănăstire din hotarul Ilvei-Mici. Secolul al XVIII și XIX satul Ilva Mică a început să angajeze învățători pentru instituirea copiilor, așa-ziși ludimagiștri studioși sau dascăli. Între anii 1750-1754 în comuna Ilva Mică funcționa un dascăl Grigore al Popii Mafei. În 1826-1830 au luat ființă școli comunale naționale pe întreg teritoriul Regimentul II Năsăudean.

În Ilva Mică figurează ca învățător Ioan Pop și Pop Gavril. 1850 Gabriel Nechiti, 1878-1907 Damian Nechiti.

Între 1940-1944 în comună funcționau 5 învățători, 2 români, 4 maghiari, unul concentrat la Școala nr.1, iar la Școala Nr. 2, 3 învățătoare, din care 1 era româncă.

În anul școlar 2000-2001 numărul elevilor era de 532 dintre care 253 în școala primară, 270 la gimnaziu, 60 urmau cursurile școlii profesionale din localitate. Numărul cadrelor didactice era de 47 dintre, care 40 titulari. Dintre aceștia 30 cu studii superioare.

În prezent, rețeaua școlară din Comuna Ilva Mică este formată din două școli: Școala Gimnazială "Damian Nichiti" și Școala Gimnazială nr. 2, o grădiniță cu 5 grupe de copii, din care o grupă cu program prelungit și încă trei grădinițe cu program normal.

Școala Gimnazială "Damian Nechiti" a fost edificată în anul 1954 iar în anul 1972 s-au adăugat încă 6 săli de clasă. În prezent dispune de 10 săli de clasă, 3 cabinete, 1 laborator, 1 sală de gimnastică și 1 teren de sport.

Școala Gimnazială nr. 2, edificată în 1962 și mărită în 1972 dispunea de 5 săli de clasă, 2 cabinete și un laborator iar în prezent dispune de 6 săli de clasă și un cabinet, precum și un teren de sport.

Școala Gimnazială "Damian Nichiti" și Școala Gimnazială nr. 2 au fost reabilitate și modernizate, proiectele derulate de autoritatea locală fiind finalizate în anul 2019/ 2020.

De altfel, până în anul 2020 s-a investit foarte mult în infrastructura școlară,

- Lucrări de construcții în vederea obținerii autorizației ISU, pentru Școala Gimnazială nr. 1 (recepție 19.12.2018)
- Lucrări de construcții în vederea obținerii autorizației ISU pentru grădiniță, prin programul PNDL,
- Lucrări de construcții în vederea obținerii autorizației ISU pentru Școala Gimnazială nr. 1, prin PNDL,
- Amenajare parc la Școala Gimnazială „Damian Nechiti“, finanțare din bugetul local
- Reabilitare și modernizare Școala Gimnazială nr. 2, Ilva Mică,
- Construcție grădiniță în comuna Ilva Mică, pe fonduri europene, contract de finanțare prin FADR,

- Teren multifuncțional (baschet, fotbal, handbal, tenis), finanțare din bugetul local

4.2. CULTURĂ ȘI RELIGIE

Activitatea cultural-artistică

În comună s-a constituit în perioada 1958-1971 un cămin cultural, o sală de cinematograf (actualmente desființată, pe amplasamentul ei fiind construit centrul de turism)), o bibliotecă comunală și 2 biblioteci școlare. Din anul 2006, comuna beneficiază de o „Casă de nunți“.

După anul 2000 activitatea căminului cultural s-a relansat cu participarea unor tineri sufletești și talentați, plini de ambiție conștiință și știință.

Biblioteca comunală, înființată în anul 1969, a avut în anul 1988 un număr de 10137 volume, în anul 2001 doar 7000 de volume.

BIBLIOTECA PUBLICĂ ILVA MICĂ

în

implementat la nivelul bibliotecii și gestionat de Compartimentul Cultură din cadrul primăriei, asigură accesul cititorilor la internet. În anul 2018 Biblioteca publică dispunea de 15.619 volume și 589 utilizatori.

Servicii oferite publicului:

- *Împrumut la domiciliu pentru adulți și copii*
- *Realizarea de bibliografii, la cerere*
- *Sală de lectură*
- *Acces gratuit la Internet*

Unități de bibliotecă: de la 10.137 volume în anul 1988, la 11.906 volume anul 2011. Programul Biblionet

Peste 5.000 de volume au ajuns în anul 2019 la Ilva Mică și au fost aranjate în rafturile celei mai noi filiale a Bibliotecii Județene "George Coșbuc" Bistrița-Năsăud. Aceasta va face parte dintr-un centru cultural pentru tineret în curs de amenajare în Parohia Ortodoxă Ilva Mică 1.

Formația de dansuri a Asociației Culturale "Someș - Ilva" din Ilva Mică, a fost constituită din anul 2015, sub îndrumarea coregrafilor Traian Lăcătuș și Simion Buia, fiind compusă din 12 perechi din rândul elevilor comunei.

În anul Centenarului, 2018, cu ocazia Festivalul colindelor și obiceiurilor de iarnă de pe Valea Ilvei "Vin colindătorii!", ediția XXIII- a, a fost găzduită de Primăria și Consiliul Local Ilva Mică și Școala Gimnazială "Demian Nechiti" Ilva Mică. Au participat cu grupuri de colindători șase localități:

- Lunca Ilvei : "Cetina" și "Belciugarii" ;
- Ilva Mare : "Cununița" și "Belciugarii" ;
- Măgura : " Cetina" și solo Violeta Cozonac ;
- Poiana Ilvei : "Poienița" și "Irozii";
- Leșu 1 și 2 : Colinde;
- **Ilva Mică : "Șezătoarea", "Steluțe ilvene", "Dansuri someșene", "Plugușorul".**

Despărțământul Astra Năsăud – președinte prof. Ioan Seni a oferit, diplome de merit și recunoștință tuturor instructorilor, directorilor de școli și primarilor celor șase localități, inclusiv prezentatorilor Marian Gruștor, Florin Ciliță și invitatei Oana Matei de la "Dor românesc" Bistrița.

Datini, obiceiuri, tradiții, folclor

Ilva Mică este așezată într-o regiune muntoasă, departe de marile centre industriale și culturale, astfel încât graiul și portul păstrează multe din elementele vechi populare. Obiceiurile, portul popular, graiul oamenilor, arhitectură populară, ritualul nunților, al înmormântărilor, botezurile și celelalte tradiții sunt aproape intacte din punct de vedere al conținutului și al modului de manifestare.

Majoritatea caselor vechi, construite din lemn au un coridor în fața numit „târnaț“,care este împodobit cu o garnitură din lemn încrustat cu modele populare. Pereții caselor sunt împodobiti cu farfurii de lut, icoane de sticlă și ștergare înflorate. Mobilierul se compune de obicei din masă, pat și „laviță“.

Casele se compun din 2 sau 3 încăperi. Încăperea în care se intră de afară se numește „tindă“, iar a doua este camera de locuit numita „casă“. Tinda este mică, lipsită de tavan și chiar și de ferestre. Odaia de locuit, ca și tinda nu este podită și are 4-5 ferestre mici. Cuptorul este așezat în colțul de lângă peretele despărțitor și este atât de mare, încât ocupă un sfert din suprafața odăii. El este compus din doua părți:vatra liberă și un cuptor de fier care se numeste „platen“. Deasupra vetrei se află un coș piramidal care duce fumul în pod sau în tindă.

Motivele locale ce împodobesc ștergarele și covoarele(țoluri) se compun din elemente florale, alături de cele de faură, lucrate într-un colorit viu și modelate foarte expresiv. Materialul folosit pentru țesutul covoarelor este în special lână, iar ștergarele sunt țesute din fir de bumbac.

Tot din material de bumbac și cânepă sânt confecționate și costumele naționale tradiționale. Astfel, bărbații poartă pantaloni albi de pănură („cioareci“) și cămașă de bumbac lungă, peste care se încheie cureaua. Pieptarele din piele de oaie pe care le poartă bărbații și

femeile, sunt de două feluri: „înfundate“și „despărțite“ iar pe deasupra se poartă „gubul“din pănură de culoare neagră.

Pe cap bărbații poartă pălării cu boruri mari, întâlnite în întreaga vale a Someșului, iar mai nou pălării de prăvălie de culoare închisă. În zilele de lucru, încălțăminte obișnuită este opinca, iar în zilele de sărbătoare se poartă bocanci și cizme. Iarna se poartă cojoace din piele de oaie, care apără de frig și de vânturile puternice.

Femeile în vârstă poartă pe cap baticuri („nafrămi“)negre și pieptare negre, iar în picioare poartă opinca, ghete sau cizme (ciobote). Fetele se îmbracă cu pieptare din Brason (catifea neagră). Mănecele cămășii („piept“),cât și „poalele“sunt cusute cu flori(„pene“), care contrastează cu florile de pe nafrămi. Tinerii poartă pe cap pălării pe care se pun „gerdănele“ făcute din mărgelile mici, iar la pălării sunt prinse una sau două pene de păun (păunița).

HORA

Dansurile și jocurile specifice comunei Ilva Mică nu diferă mult de felul în care se joacă în toate satele de pe valea Someșului. Două jocuri sunt mai importante: de mână și de învărtit, al cărui ritm este însă mai viu decât în celelalte sate din jur. Orchestra este formată din trei ceterași:„primașul“-care cânta la vioară, „contralăul“- cântă cu „bracea“și „gordunașul“, care acompaniază la contrabas. Uneori apare și un acordeon sau un taragot.

NUNTA

Este unul din obiceiurile care din păcate a început să se piardă elementele tradiționale. Perechile de tineri căsătoriți își alegeau mai mulți nași: de obicei opt. Patru din partea miresei și patru din partea mirelui. Celebrarea căsătoriei religioase se face în biserică de către preot. Invitațiile la nuntă se fac cu „cemători“: fete și băieți aleși de mire și de mireasă. Aceștia se deplasează cu o zi înainte pe la casele sătenilor (băieți călare pe cai împodobiți cu flori și și ștergare) cerându-le să poștească la nuntă.

În ziua cununiei alaiul mirelui se duce la nași și împreună cu aceștia se îndreaptă spre biserică. În urma mirilor merg nașii, apoi feciorii și fetele. Unul dintre feciori poartă steag împodobit cu spice de grâu, maramă și clopoțele care se agită („joacă”) deasupra tinerei perechi.

Petrecerea ce se încheie abia a doua zi dimineața cuprinde printre altele „făgădușul” de la miezul nopții (strânsul banilor, cântecul găinii, spălatul nașilor și jocul miresei în bani).

ÎNMORMÂNTAREA

E adusă la cunoștința localnicilor de către clopotele din turla bisericii, care trag trei zile. Pentru adulți se trag clopotele mari, iar pentru copii un singur clopot mic. Moartea prematură este deplânsă de bocitoare, care își arată în versuri durerea. Oamenii însoțesc sicriul („sălașul”) cu capul descoperit pâna la groapă. În timpul oficierei slujbei de înmormântare se împart celor apropiați batiste sau ștergaruri și lumânări. Rudele apropiate și cei ce poartă sicriul, prapurii, sfeșnicele și crucea primesc ștergare cusute în culori închise. Convoiul mortuar se întoarce de la cimitir la casa decedatului, unde are loc „pomana săracilor”. La 5-6 săptămâni după înmormântare se face „prohodul”. Familia și rudele apropiate poartă doliu pâna la un an.

DESCRIEREA STÂNEI

Stâna cuprinde coliba, hăurul, comarnicul. Coliba se construiește din bârne în formă dreptunghiulară respectând casele arhaice țărănești. Păcurarii stânelor dispun de condiții dificile de viață ele fiind oglindite în folclorul păstoral.

Coliba este construită din bârne, alcătuită dintr-o încăpere sau două de mărimi diferite (depinde de mărimea stânei).

Stâna propriu-zisă, unde se prepară cașul și urda și doarme baciul, strungașul și mulgătorii. Bârnelor de molid înclieate stânestele este acoperite cu draniță. Pe jos se așterne podele dar se mai găsește scoarță de brad. Deasupra vetrei căptușită cu piatră se lasă o deschizătură pe unde iese fumul. Pereții laterali se numesc zalaze. Cel din spate dosul colibe, iar cel din față

orientat spre povârnișul muntelui (povârneală). Lângă peretele din dos se află polița cu uneltele stânei.

În fața colibei se află Haurul construit din răzlogi. În staur sau târla oilor se pune crivala (un par de 50-60cm) înfipt în pământ cu 3-4 cruci în vârful.

Alături de colibă se construiește comarnicul pe care se pune cașul la uscat. Acesta este alcătuit din 4 pari de 2 m deasupra cărora sub un acoperiș înclinat de dranițe se așează o leasă împletită. Pe clenciurile parilor se agață strecurătorile cu caș pentru a se scurge după care cașul se pune la copt pe leasa comarnicului.

În funcție de numărul de oi la o stână se angajează un baci pentru prepararea produselor lactate, 3-4 păcurari, 1-2 strungași.

Uneltele stânii: găleți de muls și de apă, cupele, felea, budăcile, bărbânțele, fedeleșurile, căldarea, lingura mare, fintălaul, stecurătorile, carâmb, cumpăna. Din lapte de oaie baciul prepară caș, urdă, lapte acru, caș cu jântuit.

Biserici

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Ilva Mică din punct de vedere confesional este împărțită în ortodocși (85,32%), cu o minoritate de penticostali (9,38%). Pentru 3,55% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională. Comuna mai păstrează și o mică comunitate de greco - catolici, care însă nu este precizată în statistica oficială a comunei.

Parohia ortodoxă Ilva Mică I, biserică de zid de piatră, cu Hramul; Sfinții Arhanghelii Mihail și Gavriil

Biserica Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril

Parohia este așezată pe râul Ilva, în amonte de la confluența acestuia cu Someșul Mare, la circa 22 km față de orașul Năsăud și la 6 km față de Sangeorz – Bai

Inceputurile parohiei se pierd în negura istoriei. Întrucât un document din anul 1623 (E.HURMUZACHI) amintește de “popa Toader” se poate aprecia că în momentul respectiv exista și o parohie.

La sfârșitul sec. XVII și începutul sec. XVIII exista o biserică din lemn care a fost arsă de tătarii în invazia din anul 1717. După acest eveniment s-a construit o nouă biserică din “lemn de frasin” sfințită în anul 1750 de către un episcop cu numele Mihail, din Radauti.

Între anii 1873-1875 se construiește actuala biserică din zid de piatră, cu structurile acoperisului din lemn de brad. Lucrările încep sub conducerea preotului Emanuel Calina și se finalizează sub purtarea de grijă a preotului Nicolae Georgita.

Parohia Iortodoxă Iva Mică - Someș

Piatra de temelie a bisericii a fost sfințită de către PreaSfințitul Episcop vicar Irineu Bistrițeanul la data de 19 iulie 1992. Proiectul bisericii care are un plan treflat în formă de cruce, cu trei turnuri principale și trei turnuri secundare și cu abside laterale, a fost realizat de regretatul meșter de biserici Valer Siminic după modelul bisericilor voievodale din Moldova și poartă amprenta inegalabilei arte bizantine . Pictura a fost realizată în tehnica “a fresco” între anii 2010-2011 de către cunoscuții pictori bisericești Teodor Ștefan din Șomcuta Mare și Andonaș Neculai din Bistrița . Iconostasul este din lemn de tei, fiind opera meșterului sculptor Ilie Gușă din Rodna, ajutat de fiii săi Dan și Simion care au realizat și tot mobilierul din biserică (străni, scaune, scaun arhieresc, etc) . Catapeteasma bisericii a fost împodobită cu icoanele realizate de către pictorul Cristian Dosa din Dej

. Biserica a fost sfințită în 26 august 2012 de către Înalt PreaSfințitul Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului . Preotul Iuliu Brici este cel dintâi slujitor al acestei sfinte biserici.

Cultul pentricostal are în Comuna Ilva Mică aproximativ 500 de credincioși români, ceea ce reprezintă 15% din total populație, al doilea ca mărime după cel ortodox, Biserica pentricostală "BETANIA" Ilva Mică fiind lacașul de cult.

Biserica pentecostală "BETANIA"

Istoria Parohiei greco – catolice Sf. Apostoli "Petru și Pavel" din Ilva Mică

Data înființării parohiei nu se cunoaște cu precizie. Ea trebuie situată în jurul anului 1438 când s-a înființat comuna Ilva Mică. Biserica greco-catolică din Ilva Mică a fost construită de către laicul Andronic Petercza, ajutat de sat, cu 50 de ani înainte de vizitația canonică a episcopului greco-catolic Atanasie Rednic din anul 1768.

Parohia greco-catolică Ilva Mică făcea parte din Vicariatul greco-catolic al Rodnei, ce aparținea Episcopiei greco-catolice Făgăraș (1842). Între anii 1867 – 1948, parohia a făcut parte din Vicariatul greco-catolic al Rodnei, ce aparținea Episcopiei greco-catolice de Gherla. În anul 1948 parohia a trecut la ortodoxie.

În prezent, comunitatea de credincioși greco - catolici numără aproximativ 200 persoane, care se deplasează pentru liturghie și alte ceremonii religioase în Comuna Feldru.

Cimitirele din Comuna Ilva Mică - cimitirul comun ortodox și greco - catolic, în suprafață de 10.292 mp, două cimitire ortodoxe în suprafață de 2.146 mp, respectiv 2700 mp, un cimitir pentecostal în suprafață de 752 mp și un cimitir evreiesc în suprafață de 450 mp.

4.3 SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Un sector foarte important in politicile publice la nivel national este reprezentat de **sistemul de sănătate**. Reforma în domeniul sănătății în România este reglementată prin Legea nr. 95 din 14 aprilie 2006, care a suferit numeroase modificări de-a lungul timpului. Potrivit acestui act normativ scopul asistenței de sănătate publică îl constituie promovarea sănătății, prevenirea îmbolnăvirilor și îmbunătățirea calității vieții.

Problemele existente in sistemul national de sanatate se reflectă și la nivel local. Criza sanitară generată de pandemia de COVID – 19 a pus presiune pe sistemele de sănătate la nivel global, iar în cazul României, care are unul dintre cele mai slabe sisteme medicale din Uniunea Europeană, lipsurile au fost cuvântul cheie și realitatea cu care ne-am confruntat încă de la începutul pandemiei.

Persoanele care locuiesc la sate sunt, în general, preocupate de gospodării și de agricultură și nu au o deschidere foarte mare către educația medicala. Rolul unui medic din mediul rural nu este numai de a trata pacienții bolnavi din aceste zone, ci și de a-i face mai responsabili de propria persoană, mai atenți și mai conștienți de sanatatea lor.

Orice modificare a comportamentului pacientilor in bine reprezintă o satisfacție foarte mare pentru medicul care reușește să-i faca să înțeleagă cât de important este să ai grijă de sănătate.

Comuna Ilva Mică până în anul 1947 a fost deservită de un singur medic, care activa în 5 comune. Din 1947 s-a constituit dispensarul sătesc și dispensarul de întreprindere cu staționar C.F.R. În anul 1966 erau 4 medici, 2 asistenți medicali și 3 surori. În anul 2000-2001 există 1 medic generalist, 1 medic stomatolog, 2 asistente la circa comunală și 1 asistent la staționarul C.F.R.

În prezent, în Ilva Mică există un dispensar modern, dat în folosință în anul 2013 și care adăpostește la parter două cabinete și spațiile aferente pentru medicii de familie, o farmacie și un cabinet stomatologic, în timp ce la mansardă au fost amenajate două apartamente de serviciu pentru cadrele medicale. Investiția a fost executată cu fonduri de la bugetul local, în sumă de la 1,278 milioane, fără TVA.

Personal medical în comună - un medic de familie și un medic stomatolog, precum și personal sanitar mediu - 1 persoană în sectorul public și 4 persoane în sectorul privat.

Din păcate, comuna nu are încă în dotare o ambulanță funcțională pentru cazurile de urgență

Asistența socială în comuna Ilva Mică. este asigurată prin intermediul compartimentului specializat din cadrul primăriei, care funcționează cu o persoană cu atribuții în domeniu.

Conform Legii 292/2011 cu privire la asistența socială, este obligatorie crearea, la nivelul fiecărei administrații publice locale (oraș sau comună), a Serviciilor Publice de Asistență Socială (SPAS); totuși, implementarea acestei legi a fost întârziată în mod constant, din diverse motive, în special în unitățile administrative rurale mai mici. Cel mai mare deficit al resurselor umane care lucrează în furnizarea de servicii sociale se află în comunitățile rurale, în special în comunele mici, deoarece puțini profesioniști instruiți sunt pregătiți să accepte un loc de muncă slab plătit într-o zonă îndepărtată și săracă, cu facilități limitate.

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al compartimentului de asistență socială organizat la nivelul comunelor este reglementat prin H.G. nr. 797/2017 din 8 noiembrie 2017 și stabilește o serie de atribuții esențiale pe care le are de îndeplinit autoritatea locală pe acest palier extrem de important, respectiv:

- în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială.
- în domeniul beneficiilor de asistență socială.
- în domeniul organizării, administrării și acordării serviciilor sociale.

Principala formă de sprijin pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială este **venitul minim garantat**, acordat din bugetul de stat prin Legea nr. 416/2001, ca diferență între nivelurile prevăzute prin lege specială și venitul net al familiei sau al persoanei singure realizat ori obținut într-o anumită perioadă de timp, în scopul garantării unui venit minim fiecărei persoane.

Famiiliile beneficiare ale ajutorului social care utilizează pentru încălzirea locuinței lemne au beneficiat de **ajutoare pentru încălzirea locuinței** fiind un număr de 164 cereri în sezonul rec al anului 2017 și un număr de 34 cereri în anul 2018.

Persoanele cu handicap, adulți și copii, încadrate în gradul grav de handicap din comuna Ilva Mică au beneficiat, conform legislației speciale în vigoare, de drepturi financiare, informare și pregătire profesională pentru integrarea lor în societate și prevenirea marginalizării.

Programul de politici destinate cunoașterii și prevenirii situațiilor care determină marginalizarea socială se realizează cu participarea instituțiilor publice, a comunităților locale, a reprezentanților organizațiilor patronale și sindicale și a reprezentanților societății civile.

În prezent, la nivelul comunei sunt angajați cu contract individual de muncă 20 de **asistenți personali** ai persoanelor cu handicap grav și sunt în plată 37 de **indemnizații** pentru persoanele cu handicap grav fără asistent personal.

S-a acordat **sprijin financiar** pentru familiile care aniversează 50 de ani de căsătorie, acordându-se în baza Hotărârii Consiliului Local, în anul 2018 au beneficiat de acest ajutor 2 familii, iar în anul 2017 au beneficiat de acest ajutor 11 familii.

Totodată, conform Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământ preșcolar a copiilor provenind din familiile defavorizate, se instituie stimulent educațional, sub formă de **tichete sociale** în valoare de 50 lei lunar.

Există de asemenea preocupare la nivelul administrației locale și în ceea ce privește aplicarea politicilor sociale în domeniul **protecției copilului**, conform legii.

CAPITOLUL V

ANALIZA SWOT – COMUNA ILVA MICĂ

Procesul de planificare strategică (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunității pe o perioadă de 5-7 ani. Etapele metodologice principale ale PPS au fost următoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității, analiza sectorială a domeniilor strategice principale și articularea documentului strategic. Pentru a da roade, însă, planificarea strategică trebuie însoțită de promovarea, la nivelul administrației publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil să identifice și să speculeze oportunitățile apărute în beneficiul comunității.

Analiza SWOT este cel mai renumit instrument de audit și analiză a poziției strategice generale a unei unități administrativ - teritoriale. Se folosește atunci când se dorește identificarea strategiilor care vor permite crearea unui model de administrație specific comunei. Cu ajutorul acestui model se va realiza utilizarea eficientă a resurselor și capacităților disponibile și se va putea adapta la cerințele mediului în care acționează autoritatea locală.

Cu alte cuvinte, analiza SWOT este baza pentru evaluarea potențialului și limitărilor interne și a oportunităților și amenințărilor probabile/ posibile din mediul extern.

Analiza SWOT vizualizează toți factorii pozitivi și negativi din interiorul și din afara unității administrativ - teritoriale care afectează succesul acesteia în realizarea activității desfășurate pentru dezvoltarea comunei și pentru oferirea de servicii publice de calitate. Un studiu consecvent al mediului în care operează autoritatea locală ajută la prognozarea tendințelor în schimbare și, de asemenea, ajută la includerea acestora în procesul decizional al unității administrativ - teritoriale.

Pentru a avea certitudine că politicile și programele existente corespund necesităților de dezvoltare a comunei, în cadrul limitărilor impuse de resursele locale disponibile și pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeană susține politica de dezvoltare regională s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locală pentru perioada 2021-2027.

ANALIZA SWOT AGRICULTURĂ, DEZVOLTARE RURALĂ, INDUSTRIE

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea procurării de pe plan local a materiei prime în domeniul prelucrării și industrializării lemnului • Existența unor structuri de dezvoltare a activităților de creștere a animalelor • Efective mari de animale (vacă de lapte, ovine, porcine, păsări) • existența unui medic veterinar în comună care împreună cu 2 asistenți veterinari. Serviciile furnizate sunt de supraveghere, prevenire, control și eradicare a bolilor la animale, la celor transmisibile de la animal la om, protecția animalelor și protecția mediului, de identificare și înregistrare a animalelor prin asigurarea medicamentelor și vaccinurilor corespunzătoare. • Bună dezvoltare a sectorului privat de exploatare și prelucrare primară a lemnului • Orientarea spre piețele externe a firmelor din industria prelucrătoare • Poluarea chimică a terenului agricol este mai redusă decât în alte zone ale țării și decât în multe zone ale Europei • Pondere ridicată a pădurilor și pășunilor care au fost desemnate ca având rol de protecție. • Clima este favorabilă pe parcursul anului pentru agricultură • Populația disponibilă pentru forță de muncă în agricultură și zootehnie • Practicarea agriculturii ecologice • Amenajarea unui spațiu acoperit pentru comerțanții de legume - fructe. • Zonă cu potențial pentru biomasă energetică forestieră • Existența industriei de exploatare a lemnului • Asigurarea serviciilor silvice de către Ocolul Silvic	<ul style="list-style-type: none"> • Procesele de exploatare și prelucrare primară a lemnului nu au întotdeauna la dispoziție tehnologia și utilajele necesare (firmele mici) • Nu este dezvoltată prelucrarea secundară a lemnului. • Lipsește un sistem de marketing pentru produsele locale cum ar fi pâine tradițională, produse lactate, miere ecologică, apă minerală, țuică • Lipsa unor sisteme de exploatare a plantelor din flora spontană (ciuperci, fructe de pădure, plante medicinale) • Rentabilitate scăzută a activităților agricole datorată fărâmițării terenurilor, unităților productive mici, mecanizării reduse • Practicarea agriculturii și zootehniei de subzistență • Media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de agricultură și zootehnie • Dotare/ utilizare redusă cu sisteme de avertizare timpurie/ protecție împotriva efectelor climatice adverse • Sistem de creditare și garantare deficitar în raport cu nevoile sectorului agricol și de procesare cu dificultăți în obținerea creditelor necesare realizării investițiilor

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea formelor asociative cu rol economic, în special grupuri și organizații de producători, având în vedere și sprijinul financiar din partea UE • Posibilitatea dezvoltării de micro-fabrici în industria alimentară pentru produse lactate și produse din carne • Posibilități de diversificare a speciilor forestiere • Crearea de legături parteneriale interne și internaționale între societățile de exploatare și prelucrare a masei lemnoase • Folosirea biomasei forestiere rezultată în urma proceselor de prelucrare a lemnului, în scop energetic • Îmbunătățirea practicilor agricole și zootehnice • Subvențiile din agricultură și zootehnie • Potențial pentru dezvoltarea următoarelor ramuri industriale: prelucrarea superioară a lemnului, valorificarea produselor animaliere, valorificarea fructelor de pădure și a plantelor medicinale, dezvoltarea industriei de artizanat • Posibilități de dezvoltare a industriei de stocare și prelucrare a ciupercilor și fructelor de pădure • Posibilitatea producerii și promovării produselor alimentare și alcoolice BIO (țuică, pâine, lactate) • Interes crescut al consumatorului pentru alimente sănătoase • Dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a comercializării pe piața locală • Simplificarea Politicii Agricole Comune - PAC - de către Comisia Europeană, statele membre vor avea posibilitatea de a transfera până la 15% din alocațiile lor financiare fie către plățile directe fie către proiectele de dezvoltare rurală.	<ul style="list-style-type: none"> • Abandonarea activității agricole din cauza veniturilor mici și variațiilor mari ale acestora • Creșterea prețurilor la energie și inputuri • Impactul negativ asupra exploatațiilor cauzat de dezastrele naturale și de fenomene climatice nefavorabile • Dezechilibrele balanței comerciale cu accent pe importurile de produse agricole care periclitează valorificarea produselor autohtone la prețuri eficiente, aducătoare de profit • Evoluția demografică și migrația populației în străinătate reduce șansele asigurării pe termen mediu a forței de muncă • Concurența acerbă la nivel european și constrângerile impuse de Comisia Europeană • Migrarea tinerilor către zona urbană • Valorificarea necorespunzătoare a producției agricole • Pierderea resurselor genetice asociate soiurilor și raselor locale • Afectarea sănătății ecosistemelor forestiere, ca urmare a manifestării fenomenelor climatice extreme ca frecvență și de intensitate crescută (secetă, vânt puternic, viituri etc), cauzate de schimbări climatice. • Scăderea procentului de animale crescute sub agricultura ecologică (în special ovine și caprine) • Intensificarea problemelor de sănătate a animalelor și creșterea consumului de medicamente în tehnologiile de creștere a porcilor și păsărilor, în lipsa aplicării unor standarde superioare de bunăstare a animalelor și creșterea riscurilor unor boli transfrontaliere, care induc riscuri din perspectiva sănătății populației și siguranței alimentare

ANALIZA SWOT MEDIUL DE AFACERI ȘI CAPITALUL UMAN

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Nivel ridicat al gradului de calificare în anumite domenii ce țin de tradițiile locale (agroturism, exploatarea și prelucrarea lemnului) • Ospitalitatea recunoscută a locuitorilor comunei Ilva Mică • Existența resurselor umane la nivelul localității • Existența spațiilor pentru deschiderea micilor afaceri • Tradiții locale în creșterea animalelor • Existența industriei de prelucrare a lemnului și a laptelui • Dezvoltarea continuă a turismului, agroturismului și a ecoturismului • structura populației/ forței de muncă pe sexe echilibrată • Existența unei comunități de afaceri locale, în fază incipientă, reprezentată prin câteva societăți comerciale și persoane fizice autorizate cu activitate în zonă • Amenajarea din fonduri europene unei piețe moderne care să permită comercianților desfacerea produselor în condiții optime • -acces la drumurile județene care fac legătura cu centrul județului Bistrița-Năsăud și drumurile naționale. • Localizarea în apropierea unor orașe (Vatra Dornei, Năsăud, Bistrița) • Existența stației CFR în localitate	<ul style="list-style-type: none"> • Prezența procesului de îmbătrânire a populației • Implicare în agricultura de subzistență a unui procent semnificativ din populația activă • Procent semnificativ din populația activă implicat în exploatarea resurselor primare (lemn) • Spirit antreprenorial redus / în formare • Tendința de nedeclarare a veniturilor / evitare a obligațiilor fiscale (la toate nivelurile) • Spirit/ inițiativă antreprenorială redusă în rândul tinerilor • Lipsa cunoștințelor specifice dezvoltării unei afaceri • Lipsa unui sistem de instruire specifică a comunităților rurale • Slaba dezvoltare a infrastructurii specifice formării profesionale a adulților • Lipsa locurilor de muncă pentru absolvenți • Lipsa unei oferte satisfăcătoare de locuri de muncă pentru persoanele cu pregătire superioară • Diversitate redusă a mediului de afaceri (orientare în principal spre prelucrarea lemnului) • Orientare majoritară spre clienți locali • Parcelarea terenului duce la productivitate scăzută, deoarece suprafețele agricole nu pot fi întotdeauna lucrate mecanizat
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Accesul antreprenorilor la instrumente financiare • căRevenirea persoanelor care au activat pe piețe de muncă externe și au dobândit cunoștințe și capital necesare dezvoltării de activități economice • Grad de atractivitate relativ ridicat pentru investiții	<ul style="list-style-type: none"> • Migrația externă din cauza vizării de venituri mai mari în străinătate • Migrarea tinerilor către zonele urbane • Grad redus de succes a serviciilor de ocupare și formare profesională (din cauza mentalității anumitor generații, lipsa disponibilității de învățare sau de a plăti etc.) • Dificultate în obținerea de finanțări pentru

<ul style="list-style-type: none"> • Puncte de atracție turistică numeroase ce pot fi valorificate local prin activități economice specifice (afaceri mici/de familie) • Patrimoniu cultural care poate fi valorificat de către localnici în scop turistic prin activități economice specifice • Existența unor exemple de success ale unor localnici cu inițiativă • Implicarea autorităților locale în problemele localității, deschidere către realizarea de parteneriate • Orientarea parțială spre turiști ca potențiali clienți • Posibilitatea revigorării sectorului meșteșugurilor tradiționale • Finanțări europene în perioada 2021-2027 prin politica de coeziune OP1 „O Europă mai inteligentă” (Programul Operațional Regional, Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare), precum și prin alte surse precum Programul Horizon Europe 2021-2027. • Creșterea alocării financiare pentru România și simplificarea procesului de accesare a fondurilor nerambursabile	<ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea de mici afaceri • Birocrație excesivă în obținerea de finanțări nerambursabile • Estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului • Creșterea șomajului în rândul tinerilor absolvenți • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă
---	--

ANALIZA SWOT TURISM – POTENȚIAL TURISTIC ȘI VALORIFICAREA ACESTUIA

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Poziționare strategică importantă, la granița dintre Transilvania și Bucovina, cu acces rutier spre dinspre (Depresiunea Ilvei), Piatra Fântânele (Pasul Tihuța), Șanț (Pasul Rotunda) și acces feroviar Ilva Mică-Vatra Dornei • Localizare geografică propice turismului prin existența diversificată a formelor de relief • Existența unor atracții naturale importante în comună și în imediata apropiere (parcuri naționale - zone protejate) • Accesibilitatea traseelor turistice • Existența punctelor de belvedere • Existența unor elemente de arhitectură a comunei și a unor elemente de patrimoniu cultural • Prezența (încă redusă) a agro și ecoturismului • Păduri bogate în faună și floră, propice turismului cinegetic și botanic • Existența izvoarelor de ape minerale • Existența patrimoniului cultural și istoric • Grad (încă) ridicat de manifestare a specificului și a autenticității comunei • Tradiții specifice regiunii • Pitoresc / naturalețe a unor oameni în vârstă, care pot deveni actori cheie în turism • Existența pârtiei de schi dotată cu teleschi • Infrastructura învechită / degradată dar atractivă peisagistic a căii ferate Regna sau Ilva Mică-Vatra Dornei • Biserici și mănăstiri renumite în zonă • Promovarea turismului în zonă prin Centrul de Informare Turistică Ilva Mică • Arhitectura satului (încă) bine conservată • Ospitalitatea localnicilor • Posibilitatea de a experimenta stilul de viață rural, tradițional • Existența festivalurilor de tradiții și folclor pe teritoriul comunei	<ul style="list-style-type: none"> • Inexistența unităților de cazare în Ilva Mică • Lipsa de educație a populației din mediul rural privind posibilitatea practicării turismului rural și absența pachetelor turistice pe acest segment • Lipsa personalului calificat în turism: manageri, ghizi turistici • Traseele montane nesemnificate din punctul de acces cu transportul public (gară, centrul comunei) • Nici un traseu amenajat de mountainbiking • Lipsa traseelor tematice • Infrastructura de transport slab dezvoltată • Pășunat excesiv în zonele montane (stâncile deteriorează vegetația alpină și solul alpin) • Activitățile anexe pășunatului dăunează mediului și turismului (câinii ciobanești atacă animalele salbatice de mici dimensiuni sau turiștii) • Interesul redus pentru sport al localnicilor • Vânatul în exces (efectivele de animale sălbatice sunt uneori "supraevaluate") • Inexistența/neaplicarea legislației care să interzică activitățile de off-road în zonele naturale • Insuficienta promovare și organizare a festivalurilor folclorice și de tradiții în comună • Insuficienta utilizare a mijloacelor informatice și a internetului pentru informare și marketing • Lipsa târgurilor de obiecte decorative, tradiționale, lucrate manual, în comună • Lipsa unor circuite turistice de vânatoare, pescuit și agrement (drumeții, plimbări cu sania sau cu caleașca) • Lipsa ideii de dezvoltare a turismului în armonie cu mediul natural, prin tabere, programe educaționale în natură, acțiuni de reîmpădurire, ecologizare, protecție a mediului natural

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Zonă de dezvoltare propice diferitelor tipuri de turism: de tranzit, istoric, cultural, de relaxare și agreement, cinegetic, botanic, de tratament, sportiv, religios • Mediul natural și antropoc propice înființării campingurilor • Potențial ridicat pentru dezvoltarea în special a agroturismului și ecoturismului • Posibilitatea conservării tradițiilor și meșteșugurilor populare • Crearea de locuri de muncă pe plan local prin practicarea turismului • Creșterea circulației turiștilor internaționali și a interesului acestora pentru experiențe de nișă, unice, autentice. • Oferirea serviciilor de calitate la un preț mai scăzut decât în alte țări • Amenajarea unor case de vacanță cu ajutorul parteneriatului public-privat • Valorificarea potențialului turistic al comunei • Practicarea unui turism integrat, cu pachete turistice variate • Realizarea de programe de instruire pentru practicanții agroturismului și ecoturismului • Existența fondurilor structurale, de coeziune, europene pentru promovarea și practicarea turismului rural • Prețuri foarte atractive pentru turiștii / drumeții străini • Clima benefică (atât pentru activități de vară cât și pentru cele de iarnă) • Trend ascendent pentru sporturi precum mountainbiking și interes ridicat pentru biciclete (în ultima perioadă vânzările de biciclete au crescut foarte mult la nivel național) • Potențial pentru dezvoltarea industriei de artizanat	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa de politici coerente la nivel regional și național pentru acordarea de facilități tinerilor cu inițiative antreprenoriale • Lipsa investițiilor statului în dezvoltarea și promovarea obiectivelor culturale, expozițiilor muzeale sătești • Migrația externă în special a tinerilor • Cadru legislativ instabil în ceea ce privește accesarea fondurilor europene • Adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbări • Modul dificil de accesare a fondurilor europene de către persoanele fizice • Braconajul • Defrișările ilegale și legale • Imaginea relativ deficitară a României (siguranță, curățenie) • Alterarea și pierderea moștenirii culturale și a tradițiilor rurale. • Lipsa de respect a localnicilor dar și a vizitatorilor față de mediul natural • "Concurența" mare din partea regiunilor vecine (Suceava, Maramureș) deși valoarea punctelor de atracție este cel puțin similară • Factori accidentali ce pot afecta direct sectorul turistic și comportamentul de călătorie a turiștilor - criza economică și sanitară cauzată de pandemia de coronavirus care a afectat semnificativ sectorul turistic. • Elaborarea de strategii și politici de dezvoltare și promovare a turismului doar pe baza datelor colectate de către INS, care nu iau în calcul satisfacția turiștilor și tendințele actuale în materie de cazare.

ANALIZA SWOT MEDIU

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Resursa de apă din râuri, pâraie și lacuri asigură acoperirea în procent de 100% a consumului de apă a populației comunei • Apa din râul Ilva și afluenții acestuia de pe întreg cuprinsul comunei este calitativ și cantitativ la un nivel acceptabil • Existența stației de epurare și rețelei de canalizare • Existența sistemului centralizat de alimentare cu apă • Existența stației de clorinare a apei • Grad de poluare scăzut • Folosirea redusă a pesticidelor și nefolosirea organismelor modificate genetic în agricultură • Regularizarea Văii Ilva și a câtorva afluenți, curățarea râului și a pâraielor de aluviuni • Derularea de acțiuni de conștientizare și programe ecologice la nivelul comunei • Monitorizarea stării de sănătate a populației în raport cu factorii de mediu • Firmele din zonă conștientizează importanța aspectelor de mediu • Deschiderea autorităților locale față de problemele de mediu ale comunei • Disponibilitatea unităților de învățământ de a iniția și participa la activități de educație ecologică • Dotarea cu europubele a tuturor gospodăriilor și blocurilor din comună • Implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor • Existența infrastructurii necesare pentru intervenții în caz de urgență • Existența pe teritoriul comunei a unor importante suprafețe silvice • Existența a numeroase specii de floră și faună • Existența ariilor de interes național,	<ul style="list-style-type: none"> • Existența solurilor acidifiante, sărăturate • Folosirea pesticidelor în agricultură de către unii producători • Lipsa unor studii la nivel local care să evidențieze impactul aspectelor de mediu asupra sănătății comunității • Sistem integrat de management al deșeurilor insuficient dezvoltat • Grad scăzut de reciclare și valorificare a deșeurilor • Restrângerea arealului forestier cu efecte în lanț asupra tuturor componentelor mediului • Existența suprafețelor defrișate pentru accesul la resurse ale solului și subsolului • Insuficienta colectare selectivă a deșeurilor menajere și nemenajere, în vederea reciclării • Neexistența unei rampe ecologice care să deservească comuna • Generarea de cantități semnificative de resturi vegetale și gunoi de grajd în cadrul desfășurării de activități agricole și zootehnice • Grupurile sociale din gospodăriile individuale, în majoritatea cazurilor, sunt construite impropriu în apropierea fântânilor sau a surselor de apă, nefiind protejate prin betonarea pereților • Poluarea prin depozitarea animalelor decedate în locuri neamenajate • Dezvoltarea construcțiilor fără a ține cont de posibilitățile de alimentare cu apă potabilă și de evacuarea apelor uzate • Existența zonelor inundabile, în sezon ploios • Relief deluros, neprielnic agriculturii vegetale

protejate prin lege	
<ul style="list-style-type: none"> • Repopularea zonelor defrișate sau a pădurilor în prag de dispariție cu puietți	
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Context favorabil de dezvoltare a proiectelor în domeniul eficienței energetice conform acordului Green Deal. • Context favorabil de dezvoltare a proiectelor în domeniul eficienței energetice prin intermediul programelor operaționale (PO) • Angajamentele UE de punere în aplicare a Acordului de la Paris și a Obiectivelor ONU de Dezvoltare Durabilă legate de combaterea schimbărilor climatice. • Existența, la nivelul U.E., a unui cadru legislativ și a susținerii politice și financiare favorabil pentru sectoare emergente precum energia regenerabilă, industriile culturale și creative, bio și nano-tehnologii, economie circulară, etc. • Existența finanțărilor pentru rezolvarea problemelor legate de mediu și pentru stimularea dezvoltării surselor de energie regenerabilă • Pregătirea măsurilor pentru stimularea dezvoltării de piețe-lider pentru produse neutre din punctul de vedere al climei și pentru produsele circulare. • Existența cerințelor/obligativitatea pentru ca ambalajele de pe piața UE să fie reutilizabile sau reciclabile într-un mod viabil din punct de vedere economic până în 2030. • Existența unui cadru favorabil introducerii surselor de energie alternativă (solare, biomasă) • Posibilitatea accesării de fonduri pentru investiții în realizarea de perdele de protecție pentru diminuarea pulberilor din atmosferă • Utilizarea izvoarelor de ape minerale cu efect curativ	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea presiunii antropice asupra mediului înconjurător și a biodiversității. • Previțiuni de creștere a temperaturii medii multianuale, în special în zonele estice și sudestice ale Regiunii Nord-Vest. • Schimbarea frecventă și imprevizibilă a legislației cu privire la susținerea producătorilor de energie din surse regenerabile. • Lipsa unei legislații coerente și funcționale pentru sprijinirea micilor producători de energie din surse regenerabile. Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători • Persistența mentalității de indiferență față de protecția mediului • Suprafața de pădure în ușoară scădere • Costuri ridicate pentru implementarea programelor de mediu și/sau modernizarea echipamentelor industriale • Suport social încă slab cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor • Număr relativ redus de agenți economici care au preocupări legate de introducerea standardului ISO 14000 în probleme de management de mediu • Intervenții necontrolate sau de calitate îndoielnică ale firmelor, care duc la deteriorarea mediului natural • Exploatarea masivă a resurselor pădurii, periclitează echilibrul natural și potențialul economic de perspectivă a comunei • Numărul mare al societăților cu profil de exploatare a masei lemnoase prezente în comună • Dispariția habitatului natural pentru anumite plante sau animale protejate, Dispariția unor specii de plante și animale protejate

<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea practicilor de agricultură ecologică • Posibilitatea încheierii de parteneriate cu administrații publice locale învecinate în domeniul managementului deșeurilor • Acordare sprijin în cadrul schemei de ajutor de stat Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor • Risc scăzut al producerii fenomenelor naturale extreme: inundații, secete, cutremure, etc	
--	--

ANALIZA SWOT TRANSPORT, ENERGIE, TELECOMUNICAȚII, CANALIZARE

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • infrastructura rutieră în continuă dezvoltare prin accesare de fonduri Guvernamentale dar mai ales Europene - până în anul 2020 au fost asfaltate și modernizate 14 drumuri de interes local în Comuna Ilva Mică, investiții realizate din fonduri europene. • modernizarea drumuri forestiere de mare interes din comună • comuna străbătută de drumul județean DJ 172D, care trece prin comună pe o distanță de 7 km, asupra căruia s-au efectuat lucrări în cadrul Proiectului "Modernizare DJ 172D: Mureșenii Bârgăului (DN17) – Lac Colibița – Colibița – Bistrița Bârgăului (DN17) – (DN17) Josenii Bârgăului – Strâmba – Ilva Mică (DN 17D) – Poiana Ilvei – Măgura Ilvei – Ilva Mare – Lunca Ilvei – limita jud. Suceava, jud. Bistrița-Năsăud", lot 2, lot 3, lot 4 și face legătura între Ilva Mică și Josanii Bârgăului; • drumuri forestiere reabilitate (2012 - 2017) • existența structurii de cale ferată cu ecartament normal care face legătura și cu localitățile din estul și din vestul țării • existența căii ferate forestiere Ilva Mică - Ilva Mare cu ecartament îngust, favorabilă atracției turistice, precum și a căii ferate Ilva Mică – Vatra Dornei • sistemul de alimentare cu apă, canalizare menajeră și stație de epurare recepționat în anul 2019, investiție care deservește circa 90% din populația comunei, investiție ce cuprinde aproximativ 13 km de rețele de apă, 4.2 km rețele de canalizare și un rezervor de apă de 500 m3. • servicii de salubritate funcționale • rețeaua electrică acoperă în proporție de 100% gospodăriile. Rețeaua electrică de înaltă tensiune are o lungime de 12 km iar	<ul style="list-style-type: none"> • izolare față de coridoarele europene • inexistența pe anumite porțiuni a trotuarelor și a parcărilor • zonă fără acces la gaz metan • alimentarea insuficientă cu energie termică a comunei (în acest moment se folosește biomasa doar pentru încălzirea sălii de sport, celor două noi blocuri ANL și a noii creșe) • infrastructura de comunicații – acoperire 75%

<p>cea de medie tensiune de cca 28 km.</p> <ul style="list-style-type: none"> • s-a modernizat iluminatul public, printr-un proiect de iluminare cu led realizat de autoritatea locală • infrastructură de telecomunicații funcțională: internet, televiziune prin cablu, telefonie digitală • parteneriate dintre autoritățile locale și cele din localitățile învecinate pentru inițierea și derularea proiectelor de infrastructură	
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • folosirea fondurilor guvernamentale și europene pentru infrastructura fizică a comunei, în vederea acoperirii a 100% din necesarul acesteia • construirea/ realizarea depozit de deșeuri lemnoase pe un teren din intravilanul localității, pe drumul spre localitatea Strâmba • folosirea biomasei (deșeurilor rezultate din prelucrarea lemnului) pentru a produce energie termică și energie electrică pentru toată comuna - Realizarea și/sau modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice din biomasă în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud” este un proiect (POIM/119/61) în valoare de 7.768.082,06 euro aflat în faza de evaluare, deus de autoritatea locală. • crearea unei rețele de gaze naturale	<ul style="list-style-type: none"> • resurse financiare proprii insuficiente pentru co-finanțarea proiectelor prin Fonduri Europene • Nefinalizarea lucrărilor inițiate din fonduri europene sau întârzierea acestor lucrări poate duce la pierderea finanțării pentru proiectele respective • Dezastrele naturale (spre ex. inundațiile, cutremurele, înzăpezirile etc.) care pot afecta sau chiar distruge infrastructura rutieră și cea tehnicoedilitară.

**ANALIZA SWOT SĂNĂTATE, ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI EDUCAȚIE,
ADMINISTRAȚIE**

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Existența unui Dispensar Medical Uman renovat și modernizat • Existența cabinetelor medicale cu medic de familie și a unui cabinet stomatologic precum și a 2 puncte farmaceutice, cu personal calificat • Existența învățământului preșcolar, primar și gimnazial, precum și a grădiniței de copii cu program prelungit • Existența Bibliotecii Publice și a celei Școlare • Rata scăzută a abandonului școlar • Interesul crescut al cadrului didactic în educarea și formarea copiilor • Infrastructură și dotări reabilite recent, adecvate desfășurării în bune condiții a procesului instructiv-educativ • Personal didactic calificat • Proiecte educaționale derulate la nivelul unităților de învățământ din comună • Comunitatea locală este implicată în viața școlii și în deciziile care privesc elevii și preșcolarii • Existența unui compartiment de asistență socială la nivelul aparatului de specialitate al primarului comunei • Asigurarea de servicii sociale pentru persoanele cu handicap grav, prin încadrarea și instruirea asistenților personali • WiFi4EU Promovarea conectivității la internet, proiect implementat în anul 2019 • Capelă mortuară construită în comuna Ilva Mică (2019)	<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor comunități marginalizate din mediul rural cu acces dificil la servicii de sănătate de calitate. • Dificultăți privind accesul la medicamente și tratamente corespunzătoare datorită resurselor limitate • Inexistența unui centru de îngrijire a persoanelor vârstnice sau cu handicap • Lipsa dotărilor cu aparatură performantă a cabinetelor medicale existente • Lipsa de cunoaștere a serviciilor de planificare familială • Apariția pandemiei Covid 19 la începutul anului 2020 a determinat desfășurarea în condiții improprii a actului educațional, situație valabilă la nivel național • Lipsa cursurilor de instruire a cadrelor didactice pentru desfășurarea actului educațional online • Neparticiparea la cursuri la clasă se răsfrânge negativ asupra rezultatelor școlare ale elevilor; Număr redus de personal în administrația publică • Nivel redus al digitalizării administrațiilor publice locale, în special în mediul rural. • Grad încă redus de implicare a comunității în procesul de decizie
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Stimularea investițiilor pentru creșterea calității serviciilor medicale oferite de spitalele publice, inclusiv pe fondul	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea gradului de încredere în sistemul public de sănătate. • Birocrația exagerată în asigurarea serviciilor

<p>posibilității de finanțare a structurilor specifice din mediul rural.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pentru perioada de finanțare 2021-2027, este prevăzută elaborarea Programului Național de Sănătate (PNS) multifond, ce prevede investiții în reabilitarea și/sau construcția a 22 de spitale județene și dotarea acestora, reabilitarea/construirea spitale prioritare naționale, construirea celor 3 spitale regionale (faza II) etc. În același timp, există posibilități de finanțare și pentru infrastructura din mediul rural. • Posibilitatea accesării de fonduri europene structurale pentru dotarea școlilor, pentru modernizarea și dotarea bibliotecilor comunale, a căminelor culturale și structurilor sportive - Achiziția de echipamente din domeniul tehnologiei informației necesare desfășurării în condiții de prevenție a activităților didactice în comuna Ilva Mică, cerere de finanțare depusă • Stabilirea de parteneriate care să favorizeze dezvoltarea unor servicii social-educative noi și de calitate • Implementarea Programului operațional pentru ajutorarea persoanelor defavorizate • Existența de programe de formare a personalului în colaborare cu specialiști din țară și din străinătate • Finanțări europene disponibile pentru perioada 2021-2027 • Digitalizarea serviciilor publice a devenit o prioritate la nivel național și implicit la nivel local • Promovarea voluntariatului	<p>medicale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concentrarea specialiștilor, ca număr și timp de lucru, în unitățile medicale din mediul urban și dezechilibrarea sistemului public de sănătate; • Epuizarea din ce în ce mai rapidă a bugetelor unităților sanitare și CJAS, în urma multiplicării numărului bolnavilor ce necesită investigații și tratamente costisitoare • Schimbări dese ale sistemului de învățământ și ale programei școlare • Creșterea ratei de părăsire a sistemului de învățământ în mediul rural; • Subfinanțarea sistemului educațional • Accentuarea scăderii calității procesului de învățământ • Întârzieri majore care intervin între momentul depunerii cererilor de finanțare și momentul contractării proiectelor cu finanțare externă derulate la nivel de UAT-uri
--	---

ANALIZA SWOT CULTURĂ, TRADIȚIE ȘI OBICEIURI

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> Localizarea comunei la limita județului Bistrița-Năsăud, la granița Transilvaniei cu Moldova, păstrând influențe culturale specifice ambelor zone Apropierea de orașe cu activitate culturală mai mare Ilva Mică are o viață culturală proprie, datini și obiceiuri pe care localnicii le-au păstrat și perpetuat Păstrarea tradițiilor legate de momentele importante ale vieții: botez, nuntă, înmormântare Patrimoniul cultural și istoric bogat și variat Derularea de către Primăria Ilva Mică a unor evenimente culturale (festivaluri, spectacole folclorice) Existanța unei Biblioteci Publice și a unei Biblioteci Școlare Implicarea cadrelor didactice în diferite activități culturale pentru menținerea vie a interesului tinerilor pentru cultură și educație Purtarea portului popular în zilele de sărbătoare religioasă Autenticitatea portului popular (clopul cu păun, pieptarul cu franjuri) Păstrarea tradițiilor și obiceiurilor Existența unei formații de dansuri populare în comună Autenticitatea arhitecturii caselor bătrânești Păstrarea unor tradiții în ceea ce privește muncile gospodărești sau agrare	<ul style="list-style-type: none"> Patrimoniul cultural / istoric nevalorificat corespunzător Muzeul satului prea mic și prea puțin vizitat Spații puține pentru petrecerea timpului liber sau a centrelor de recreere, care pot deveni puncte de atracție pentru tinerii din localitățile învecinate Organizarea de nunți și botezuri în incinta Căminului Cultural, riscând să-și piardă caracterul de spațiu cultural Inexistența, la nivelul căminului cultural, a unui program de manifestări culturale Număr redus de acțiuni culturale organizate în comună (spectacole, expoziții, proiecții de filme, festivaluri etc.) Promovarea insuficientă a obiectivelor de patrimoniu și a valorilor culturii locale Resurse financiare limitate pentru domeniul cultural Dispariția șezătorilor din viața prezentă a locuitorilor comunei
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> Căminul Cultural modernizat, adecvat evenimentelor culturale Posibilitatea de a reînvia și valorifica tradițiile meșteșugărești (tors, țesut, cusut) Existența unor programe de finanțare	<ul style="list-style-type: none"> Pierderea obiceiului de a îmbrăca portul popular la evenimente importante, sărbători religioase Riscul pierderii tradițiilor, a culturii populare datorită interesului scăzut al

<p>pentru infrastructura culturală și pentru promovare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea încheierii de parteneriate pentru atragere de capital (parteneriat public-privat, înfrățiri) • Posibilitatea de dezvoltare de pârtii și sporturi de iarnă • Interes ridicat pentru turism tematic / cultural (în special turiști străini) • Crearea unui centru de creație populară ca și factor de coagulare a energiilor locale în domeniul tradițiilor populare • Crearea unui muzeu al ruralității, într-una sau mai multe case tradiționale locale • Crearea de ateliere meșteșugărești tradiționale • Revitalizarea vechilor obiceiuri • Existența fondurilor europene care finanțează aceste activități culturale	<p>tinerilor în păstrarea acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> • Riscul ca obiectele de interes cultural să decadă • Emigrarea definitivă a populației tinere către orașe din țară sau străinătate • Meșteșuguri populare pe cale de dispariție, în condițiile îmbătrânirii biologice a creatorilor populari • Orientarea fondurilor alocate prin programe europene sau guvernamentale spre alte zone considerate prioritare
---	--

CAPITOLUL VI

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI ILVA MICA

Strategia de dezvoltare propusă pentru Comuna Ilva Mică pentru perioada 2021-2027 se bazează pe rezultatele analizei SWOT și pe obiectivele identificate la nivel regional pe termen lung, pe orientările de la nivel național și pe direcțiile strategice ale politicii de coeziune și ale politicii agricole comune promovate de Uniunea Europeană pentru perioada de programare 2021-2027. În ceea ce privește aspectele metodologice s-a adoptat orientarea europeană bazată pe concentrarea tematică a resurselor și orientarea către rezultate și impact, ca răspuns la principalele provocări identificate. Conform logicii de intervenție promovate la nivel european pentru perioada 2021-2027, strategia se structurează pe priorități de investiții și categorii de intervenție, pentru care s-au stabilit obiective specifice, respectiv acțiuni. Fiecare obiectiv specific corespunde unuia sau mai multor obiective de politică europene, fiind finanțabil din unul sau mai multe programe operaționale.

6.1. PROIECTE REALIZATE

Pentru a putea defini Planul de acțiune al Strategiei de dezvoltare a comunei Ilva Mică pentru perioada 2021 - 2027, vom prezenta situația actuală a proiectelor derulate sau în derulare, deoarece dezvoltarea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii presupune continuarea proiectelor deja propuse precum și implementarea de noi idei care să vină în completarea celor existente.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Ilva mică pentru perioada 2015 - 2020 este un document de politică publică, agreat și asumat de autoritățile publice locale prin adoptarea unei hotărâri de consiliu local.

O parte importantă a proiectelor din Planul de acțiune 2015 - 2020, aveau ca termen limită anul 2020, responsabilitatea fiind împărțită între mai multe instituții de care au depins o serie de aprobări/ avize.

Situația proiectelor derulate și implementate din Strategia de dezvoltare locală a Comunei Ilva Mică pentru perioada 2015 - 2020

Nr. crt.	Denumire proiect	Sursa de finanțare	Valoare proiect	Perioada de implementare
1	Amenajare spații verzi în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	PNDR 2007-2013, M322L	101.450,00 euro	Implementat 19.05.2014 -01.04.2015
2	Dezvoltare locală în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	PNDR 2007-2013	105.000,00 euro	Finalizat 13.11.2015
3	Centru local de informare de informare turistică în comuna Ilva Mică și proximități; Dezvoltare și marketing turistic	PNDR 2007-2013, M313	169.160,00 euro	Implementat 27.01.2012 - 06.10.2015
4	Infrastructura de prevenire și de protecție împotriva inundațiilor	PNDR 2007-2013, M125E	1.456.994.00 euro	Implementat 13.09.2012 – 16.09.2016
5	Modernizarea infrastructurii rutiere locale în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	FEADR – Măsura 7.2	954.025,00 euro	Implementat 26.07.2017 – 26.07.2020
6	Reabilitare drumuri forestiere în comuna Ilva Mică - 6,8 km	PNDR 2007-2013, M125B	1.500,00 euro	Implementat 29.02.2012 – 06.04.2017
7	Construire grădiniță în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	FEADR, PNDR 2014-2020	408.177,00 euro	Implementat 23.02.2018 – 23.02.2021
8	Amenajare piață în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	GAL	89.545,00 euro	Implementat 13.09.2018 – 13.09.2021

9	Lucrări de construcții în vederea obținerii autorizației ISU pentru grădinița din comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	PNDL	438.260,00 lei	Implementat 2019
10	Lucrări de construcții în vederea obținerii autorizației ISU pentru Școala Gimnazială nr. 1 din comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	PNDL	893.472,40 lei	Implementat 2019
11	Construire capelă mortuară în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	Buget local	532.849,82 lei	Implementat 2019
12	Reabilitare și modernizare Școala Gimnazială nr. 2 Ilva Mică, DN 17D, nr. 843, județul Bistrița-Năsăud	Buget local	2.094,654,82 lei	Implementat 2019
13	Teren de sport multifuncțional acoperit cu structură metalică în Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	Buget local	448.990,00 lei	Implementat 2019
14	Amenajare parc la Școala Gimnazială Demian Nechiti Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	Buget local	389.540,34 lei	Implementat 2019
15	WiFi4EU Promovarea conectivității la internet în comunitățile locale	Uniunea Europeană	15.000 euro	Implementat 2019
16	Realizarea și/sau modernizarea capacităților de producție a energiei electrice și/sau termice din biomasă în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	POIM/119/6/1	7.768.082,06 euro	In evaluare
17	Lucrări de reabilitare rețea iluminat public în comuna Ilva Mică	Buget local		Implementat 2019

18	Achiziția de echipamente din domeniul tehnologiei informației necesare desfășurării în condiții de prevenție a activităților didactice în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud	Programul Operațional Competitivitate, Axa prioritară 2	721.590,92 lei	Depusa cererea de finanțare
19	Acordare sprijin în cadrul schemei de ajutor de stat Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	PNDR 2014-2020 Măsura 15		Depusa cererea de acordare sprijin
20	Modernizare DJ 172D: Mureșenii Bârgăului (DN17) – Lac Colibița – Colibița – Bistrița Bârgăului (DN17) – Josenii Bârgăului – Strâmba – Ilva Mică (DN17D) – Poiana Ilvei – Măgura Ilvei – Ilva Mare – Lunca Ilvei – Limita Județului Suceava, Județului Bistrița-Năsăud, Lot 2, Lot 3, Lot 4	POR/218/6/1	Ilva Mică - asociat	Implementat

Observăm că în Strategia de dezvoltare locală a Comunei Ilva Mică pentru perioada 2015 - 2020, obiectivele și proiectele au fost îndrăznețe, cele prezentate în tabelul de mai sus fiind practic prioritare și cu efect maxim asupra dezvoltării comunității comparativ cu fondurile avute la dispoziție de autoritatea locală.

6.2 JUSTIFICAREA UNEI VIZIUNI STRATEGICE LOCALE

O comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare, iar lipsa ei duce la o activitate administrativă dezordonată, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă inutil resurse prețioase. Experiența internațională a demonstrat că proiectele și programele operaționale funcționează cel mai bine

atunci când fac parte dintr-un cadru definit, asumat, coordonat și implementat în interesul comunității pe care o reprezintă.

Viziunea strategiei stabilește cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei Ilva Mică pentru perioada 2021 - 2027 și constituie diferența dintre ceea ce reprezintă ea astăzi și ceea ce trebuie să devină comuna în următorii 6 ani.

Fiind o poartă de trecere din Transilvania către Moldova, Ilva Mică are un rol strategic pentru deservirea logistică a Transilvaniei, Maramureșului și Moldovei. Prioritare vor fi păstrarea specificului zonei prin structurile eterogene agricole și dezvoltarea sistemelor de producție locale, dezvoltarea turismului, promovarea tradițiilor/obiceiurilor locale, sprijinirea inițiativelor locale pentru dezvoltarea economică, creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din comună.

Reușita autorităților locale ale Comunei Ilva Mică în îndeplinirea politicii și obiectivelor sale, se bazează în primul rând pe **valorile** imateriale. În acest sens, cunostintele, experienta și profesionalismul organizației, includ valori precum: respect față de lege și cetățean, performanță, disciplină, integritate, onestitate, spirit de echipă, capacitate de inovare, egalitate de șanse și responsabilitate socială.

În viziunea reprezentanților autorității publice locale, Comuna Ilva Mică va deveni până în anul 2027, o comună mult mai prosperă, cu o economie aflată în dezvoltare și durabilă, care va tinde spre îmbunătățirea continuă a calității vieții, spre gestionare și utilizarea eficientă a resurselor, pentru o valorificare a potențialului de inovare ecologică și socială a economiei, astfel încât să se asigure prosperitatea, protecția mediului și coeziunea socială.

6.3. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Scopul Strategiei de Dezvoltare este de a determina direcțiile de dezvoltare, ritmul și scara acestei dezvoltări, de a eficientiza activitatea autorităților publice locale în gestionarea problemelor comunei, în utilizarea resurselor financiare, de a promova localitatea, de a atrage

fonduri externe (investiții, fonduri europene, alte fonduri) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Strategia de Dezvoltare a comunei se adresează comunității locale, care și-a arătat interesul pentru obiectivele prezentei strategii și pe care le susținem.

Formularea strategiei pornește de la următoarele premise:

- ✓ îmbunătățirea condițiilor de viață ale locuitorilor la standarde europene;
- ✓ ridicarea standardului calitativ al designului comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;
- ✓ permisivitatea unei anumite flexibilități de adaptare la inevitabilele schimbări ce au loc în comună. De aceea, procesul de planificare trebuie să fie: creativ, participativ și anticipativ.
- ✓ oferirea unei oportunități pentru intervenția sectorului privat în operațiunile comunei fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;

În conformitate cu premisele de formulare a strategiei și cu perspectivele de dezvoltare a comunei, conceptul strategic trebuie formulat astfel încât transpunerea să într-un plan strategic/ plan de acțiuni să asigure un pachet de acțiuni care vor conduce la creșterea bazei de impozitare, creșterea economică, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață al comunității.

În acest context, direcțiile de dezvoltare strategică a Comunei Ilva Mică în perioada 2021 – 2027 se vor axa pe infrastructura locală și utilități, mediul înconjurător și utilizarea echilibrată a resurselor, dezvoltarea economică și creșterea calității vieții, dezvoltarea capacității administrative și dezvoltarea sectorului turistic cu un potențial foarte ridicat.

Direcții strategice, priorități, măsuri:

1. DEZVOLTARE ECHILIBRATĂ A INFRASTRUCTURII RUTIERE, A INFRASTRUCTURII TEHNICOEDILITARE ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

1.1. Dezvoltarea infrastructurii rutiere

- 1.1.1. Modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere de interes local
- 1.1.2. Îmbunătățirea accesibilității teritoriale
- 1.1.3. Sporirea siguranței de circulație rutieră și pietonală pe drumurile publice
- 1.1.4. Dezvoltarea infrastructurii de acces agricol
- 1.1.5. Îmbunătățirea accesibilității exploatațiilor agricole

1.2. Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare

- 1.2.1. Dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă potabilă
- 1.2.2. Dezvoltarea sistemului de canalizare
- 1.2.3. Asigurarea unui standard de viață ridicat pentru locuitorii comunei prin armonizarea cu standardele europene în domeniul calității apei potabile, a tratării apelor uzate
- 1.2.4. Dezvoltarea și modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice
- 1.2.5. Adaptarea rețelei de iluminat la standarde europene
- 1.2.6. Creșterea gradului de confort și siguranță a populației, din punct de vedere al iluminatului public
- 1.2.7. Îmbunătățirea serviciilor de telecomunicații

1.3. Amenajarea teritoriului

- 1.3.1. Creșterea gradului de acoperire geografică și de înregistrare a proprietăților în sistemul integrat de cadastru și carte funciară
- 1.3.2. Utilizarea rațională și echilibrată a resurselor din teritoriu și valorificarea potențialului natural, economic și uman
- 1.3.3. Stabilirea modului de utilizare a terenurilor și a reglementărilor de realizare a construcțiilor
- 1.3.4. Regularizare și îndiguire cursuri de apă
- 1.3.5. Creșterea oportunităților de investiții în domeniile economice specifice localității

2. PROTEJAREA MEDIULUI ȘI OPTIMIZAREA UTILIZĂRII RESURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE

- 2.1. Creșterea eficienței energetice în clădirile publice și a sistemului de iluminat public
  - 2.1.1. Gestionarea eco-eficientă a consumului de energie prin valorificarea potențialului resurselor regenerabile de energie
  - 2.1.2. Reducerea consumului de energie din instituțiile publice din localitate comună
  - 2.1.3. Creșterea gradului de independență energetică a clădirilor publice
  - 2.1.4. Reducerea efectelor consumului final de energie asupra mediului înconjurător
  - 2.1.5. Crearea unui climat adecvat desfășurării activității funcționarilor pe timp de vară/iarnă
- 2.2. Îmbunătățirea managementului deșeurilor
  - 2.2.1. Dezvoltarea sistemelor de management integrat a deșeurilor și tranziția de la economia tradițională, liniară către o economie circulară (model de producție și consum care implică partajarea, reutilizarea, repararea, renovarea și reciclarea materialelor și produselor existente cât mai mult posibil)
  - 2.2.2. Îmbunătățirea calității și eficienței serviciului de salubritate prin decizii optime de planificare și implementare privind reducerea, reutilizarea, reciclarea și eliminarea deșeurilor menajere
  - 2.2.3. Îmbunătățirea eficienței serviciului de salubritate prin dotare corespunzătoare
  - 2.2.4. Eficientizarea controlului privind depozitarea deșeurilor netratate provenite din agricultură și din activitățile de creștere a animalelor
  - 2.2.5. Îmbunătățirea calității mediului

3. ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII VIEȚII

- 3.1. Îmbunătățirea serviciilor de învățământ și educație
  - 3.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale în vederea asigurării unui cadru propice de desfășurare a actului educațional în unitățile de învățământ de pe raza comunei
  - 3.1.2. Asigurarea unui mediu benefic dezvoltării educaționale și personale a elevilor
  - 3.1.3. Îmbunătățirea calității actului educațional

- 3.1.4. Asigurarea accesului la educație a populației aflate în situații de risc, implicit prevenirea abandonului școlar
- 3.1.5. Impulsionarea activității de studiu și cercetare la nivel local
- 3.2. Îmbunătățirea serviciilor de sănătate și asistență socială
  - 3.1.2. Dezvoltarea unui sistem de servicii medicale moderne, performante și accesibile tuturor categoriilor de persoane și îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor prin creșterea accesului la servicii de sănătate preventive și curative
  - 3.1.3. Dezvoltarea și eficientizarea unor servicii sociale proiectate și furnizate adecvat, adaptate nevoilor tuturor categoriilor de grupuri vulnerabile
- 3.3. Dezvoltarea sectorului cultural
  - 3.3.1. Conservarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor locale, animarea vieții culturale și creșterea calității vieții socio-culturale
  - 3.3.2. Modernizarea așezămintelor culturale
- 3.4. Dezvoltarea patrimoniului bisericesc
  - 3.4.1. Modernizarea și diversificarea lăcașurilor de cult
  - 3.4.2. Menținerea și valorificarea moștenirii culturale și spirituale
- 3.5. Dezvoltarea facilităților de agrement și petrecere a timpului liber
  - 3.5.1. Îmbunătățirea managementului local în sectorul sportiv și susținerea activităților sportive
  - 3.5.2. Modernizarea infrastructurii sportive
  - 3.5.3. Diversificarea activităților sportive și competiționale
  - 3.5.4. Îmbunătățirea managementului local în sectorul de agrement prin susținerea activităților specifice
  - 3.5.5. Modernizarea infrastructurii de agrement
  - 3.5.6. Diversificarea activităților recreative și de divertisment
  - 3.5.7. Înființarea de spații verzi și modernizarea celor existente
  - 3.5.8. Înființarea și dotarea locurilor de joacă pentru copii
  - 3.5.9. Asigurarea facilităților necesare înființării de spații pentru petrecerea timpului liber

4. DEZVOLTAREA SECTORULUI ECONOMIC

4.1. Creșterea ocupării forței de muncă și dezvoltarea resurselor umane

4.1.1. Crearea unei legături între comunitatea locală și AJOFM, Primărie și ISJ în vederea analizării situației și elaborării unor strategii comune și eficiente

4.1.2. Extinderea funcției educative a societății la un ansamblu de instituții formative (școală, massmedia, familie, instituții, societăți comerciale, ONG)

4.1.3. Realizarea de parteneriate între unitățile de învățământ de pe raza comunei și agenții economici

4.1.4. Sporirea participării tinerilor la viața economică prin proiecte pilot în afaceri și experimentarea unor centre pentru dezvoltarea și folosirea eficientă a resurselor umane

4.1.5. Stimularea formării profesionale continue prin implementarea unor programe de consiliere, orientare și reorientare a carierei pentru tineri și adulți

4.2. Crearea unui mediu de afaceri stimulat și competitiv

4.2.1. Crearea unui mediu de afaceri menit a atrage investiții private importante din țară și străinătate

4.2.2. Creșterea numărului de agenți economici în comună, sprijinirea dezvoltării acestora și diversificarea activităților economice

4.2.3. Îmbunătățirea colaborării între agenții economici

4.2.4. Îmbunătățirea colaborării dintre agenții economici și autoritățile publice

4.2.5. Creșterea gradului de informare a agenților economici în privința accesării fondurilor europene

5. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE

5.1. Îmbunătățirea serviciilor administrației publice locale

5.1.1. Îmbunătățirea coeziunii dintre administrația publică locală și alți factori interesați prin dezvoltarea capacității de planificare strategică și prin organizarea periodică de consultări publice ale societății civile privind proiectele de dezvoltare ale comunei

5.1.2. Fluidizarea comunicării administrației publice locale cu administrația publică județeană și centrală

- 5.1.3. Îmbunătățirea calității și diversificarea serviciilor din cadrul primăriei prin digitalizare și dotare cu softuri și echipamente performante și nu numai
- 5.1.4. Îmbunătățirea serviciilor publice
- 5.1.5. Dotarea primăriei cu utilaje pentru întreținerea domeniului public
- 5.1.6. Creșterea transparenței decizionale a administrației publice locale
- 5.2. Îmbunătățirea serviciilor pentru situații de urgență
  - 5.2.1. Îmbunătățirea gradului de operativitate și intervenție în situații de urgență și dotarea corespunzătoare a serviciului voluntar pentru situații de urgență
  - 5.2.2. Asigurare în zona de competență, în mod unitar și profesionist, a apărării vieții și sănătății populației în caz de calamitate
  - 5.2.3. Achiziționarea de echipamente pe tipuri de riscuri (inundații, alunecări de teren etc.)
- 5.3. Parteneriate
  - 5.3.1. Menținerea și dezvoltarea parteneriatului public – privat cu UAT – urile parte a Asociația Grupul de Acțiune Locală Lider Bistrița Năsăud (GAL)
  - 5.3.2. Constituirea de parteneriate cu entități publice pentru implementarea de strategii integrate în vederea dezvoltării teritoriului

6. DEZVOLTAREA ȘI PROMOVAREA SECTORULUI TURISTIC

- 6.1. Valorificarea potențialului turistic local prin amenajarea infrastructurii necesare
  - 6.1.1. Reabilitarea/ modernizarea căilor de acces spre obiectivele turistice: drumuri, parcări, poteci marcate, drumuri pietonale, adăposturi, piste pentru cicloturism;
  - 6.1.2. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural și cultural de la nivel local
  - 6.1.3. Promovarea și valorificarea obiectivelor turistice, a evenimentelor și manifestărilor locale
  - 6.1.4. Sprijinirea dezvoltării inițiativelor turistice
  - 6.1.5. Creșterea oportunităților de investiții în domeniile economice specifice localității
  - 6.1.6. Crearea unui brand local

5.1. PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE ȘI PLANUL DE ACȚIUNE PENTRU PERIOADA 2021 - 2027

Programele de dezvoltare propuse sunt rezultatul analizei SWOT realizată la nivel local, în contextul corelării acestora cu strategiile elaborate la nivel microregional, județean, regional și național, având ca repere punctele tari și punctele slabe constatate, oportunitățile și amenințările identificate. S-a avut în vedere încadrarea în politicile strategice și prioritățile de finanțare a investițiilor pentru perioada 2021 - 2027, stabilite prin reglementările structurilor de coordonare ale procesului de planificare, la nivel european, national, regional și județean, precum și proiectele implementate

Planul de acțiuni este un instrument sintetic de planificare, care se elaborează către sfârșitul procesului de elaborare a propunerii de politică publică, urmând a fi utilizat pe parcursul implementării. După ce scopul și obiectivele specifice au fost finalizate, iar varianta de soluționare preferată a fost aleasă, următoarea fază este dezvoltarea acesteia într-un plan de acțiuni.

Utilizarea planului de acțiuni este multiplă. Planul de acțiuni are rolurile simultane de:

- ✓ Acord al celor implicați privind alocarea responsabilităților implementării;
- ✓ Mijloc de coordonare al actorilor implicați prin informații despre: ce, când și cum;
- ✓ Mijloc de monitorizare al progresului activităților;
- ✓ Istoric de activități al politicii publice, după ce aceasta a fost implementată.

Pentru a funcționa ca atare, planul de acțiuni trebuie periodic adus la zi și comunicat tuturor celor implicați. Alterări precum întârzieri, schimbări de responsabilități sau îmbunătățirea unor instrumente pot apărea pe măsură ce planul se confruntă cu practica; acestea trebuie însă introduse în plan și făcute cunoscute.

Planul de acțiune conține asumarea sarcinilor, calendarul desfășurării acțiunilor, resursele financiare, materiale și umane alocate, monitorizarea și evaluarea acțiunilor întreprinse. Planul de acțiune este procesul participativ de dezvoltare a unui plan relativ scurt,

care utilizează resurse disponibile pentru a atinge obiective limitate, de obicei într-o zonă bine definită.

Implementarea strategiei de dezvoltare se realizează prin intermediul planului de măsuri și acțiuni. Planul de acțiune v-a fi detaliat pe structura **obiectiv general - obiectiv specific – masura - resurse necesare - indicatori de performanță – termen - risc asociat**.

Proiectul de planificare strategică a comunei Ilva Mică trebuie să ia în considerare necesitatea unui proces de evaluare coerent a programelor și rezultatelor vizate. Evaluarea trebuie să se bazeze pe elemente structurale serioase și să fie realizată de grupuri specializate pe domenii de interes. Efortul de evaluare trebuie să țină seama de caracteristicile comunității ilvene și să aibă un caracter permanent (care să includă și monitorizare nu doar evaluări finale).

Punctul de pornire pentru elaborarea unui nou Plan de acțiuni pentru perioada 2021 - 2027 îl reprezintă Raportul de monitorizare a proiectelor realizate din strategia anterioară pentru perioada 2015 – 2020, prezentate la pct. 5.1. și proiectele aflate în derulare la data elaborării prezentei strategii.

Proiectele aflate în derulare pe parcursul elaborării prezentei strategii, vizează de asemenea dezvoltarea infrastructurii de învățământ, modernizarea infrastructurii rutiere, reabilitarea rețelei publice de iluminat public și crearea condițiilor comercianților și producătorilor locali prin amenajarea unei piețe moderne, astfel:

- Construire grădiniță în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud -1,9 milioane lei (408.000 euro) -contract atribuit – asociere INSTAL CONSTRUCT NORD SRL și UNIDAL GRUP SRL BISTRIȚA - finanțat prin Fonduri Europene (S.M. 7.2).
- Amenajare piață în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud- 417.000 lei (89.000 euro)- contract atribuit -executant EMIDAV PORTRAD SRL - finanțat prin GAL.
- Modernizarea infrastructurii rutiere în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud- 4,3 milioane lei (954.000 euro) -contract atribuit -executant FAR FOUNDATION SRL - finanțat prin Fonduri Europene (S.M. 7.2).

- Amenajare parc la Școala Gimnazială "Demian Nechiti" Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud- 543.560,52 lei- contract atribuit AMICII BUILDING SRL- finanțat prin Buget Local.
- Reabilitare și modernizare Școala Gimnazială nr. 2 Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud- 2,4 milioane lei - în derulare - finanțat prin Buget Local.
- Teren de sport multifuncțional, acoperit cu structură metalică în Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud -575.213,10 lei- contract atribuit ADRU SOLUTION SRL - finanțat prin Buget Local.
- Lucrări de reabilitare rețea de iluminat public în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud- 400.000 lei- în derulare - finanțat prin Buget Local.
- Construire trotuare și amenajarea scurgerii apelor în comuna Ilva Mică, județul Bistrița - Năsăud - 3.700.000 lei;
- Refacere drumuri afectate de calamități - 380.000 lei.

Proiectele propuse pentru perioada 2021 – 2027 de către autoritatea locală, sunt adaptate nevoilor comunității și răspund cerințelor actuale, astfel:

- Realizare cadastru general pe teritoriul comunei Ilva Mică (finalizat în proporție de 50%)
- Proiect regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și canalizare în județul Bistrița-Năsăud, finanțat prin POIM 2014-2020, contract semnat
- Înființare sistem inteligent de distribuție de gaze naturale în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud
- Amenajare complex sportiv, în comuna Ilva Mică, județul Bistrița-Năsăud, introdus pe Lista de sinteză a subprogramului Complexuri sportive, aprobat prin Ordin MLPDA nr. 3258/31.12.2019 – în implementare
- Modernizarea infrastructurii locale, a drumurilor agricole și a celor forestiere
- Amenajarea, omologarea și întreținerea unui traseu turistic montan (către vf Heniu, 1611 m)
- Valorificarea și conservarea unor obiective de interes local – buncărele nemțești din timpul celui de-al doilea Război mondial de pe dealul Ponce

- Mobilizarea întregii comunități într-un proiect solidar – închirierea în scop turistic de către persoane fizice obișnuite a unor camere situate în locuințe proprietate personală (zimmer frei)
- Protejarea arhitecturii rurale unice și a portului popular specific ilvean
- Modernizare și amenajare acces pietonal acces rutier și spații de parcare
- Domeniu Schiabil Ilva Mică - județul Bistrița Năsăud
- Reabilitare dispensar în Comuna Ilva Mica- județul Bistrița Năsăud
- Reabilitare trotuare în Comuna Ilva Mica- județul Bistrița Năsăud
- Digitalizarea serviciilor publice în colaborare cu consiliul Județean Bistrița – Năsăud
- Reabilitare termică și energetică clădire primărie Ilva Mică - 3.150.000 lei din Fondul de Mediu.

6.4. SURSE DE FINANȚARE POTENȚIALE

Finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii dezvoltării locale unde nu există resurse financiare suficiente accesibile în mod curent sau din domenii în care există în mod tradițional o nevoie de resurse financiare mai mare decât disponibilitățile (de exemplu, infrastructură activități cu caracter social etc).

Astfel pot fi acordate finanțări pentru infrastructură, educație, cultură, protecția mediului, cercetare, religie, sănătate, servicii sociale, cooperare internațională, drepturi civile și cetățenești, digitalizare, dezvoltare economică și socială etc.

Pentru finanțarea investițiilor propuse în cadrul acestei strategii, pentru perioada 2021 – 2027, identificăm următoarele tipuri de finanțări:

- a) Fonduri Structurale și de Coeziune care contribuie la realizarea celor trei obiective ale Politicii de Coeziune UE;
- b) Fonduri de la bugetele naționale
- c) Alte finanțări nerambursabile care pot proveni de la o varietate de finanțatori (inclusiv de la Uniunea Europeană):
  - Guvernul României

- guvernele sau ambasadele unor state straine;
- instituții financiare internaționale (de ex.: BERD, Banca Mondială etc.);
- fundații sau alte organizații naționale sau internaționale
- companii
- banci active în România

Ministerul Fondurilor Europene enumeră 8 programe de fonduri europene, cu alocările de bani aferente, prin care se vor finanța proiecte de investiții, inclusiv pentru antreprenori, în România, în perioada de programare 2021-2027. 7 programe vor gestionate de MFE ca autoritate de management:

- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021-2027: 2,143 mld euro;
- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027: 4,615 miliarde euro;
- Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027: 7,722 miliarde euro;
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 2021-2027: 2,594 miliarde euro;
- Programul Operațional Sănătate 2021-2027: 4,73 miliarde euro;
- Programul Operațional Asistență Tehnică 2021-2027: 597 milioane euro;
- Programul Operațional Tranziție Justă 2021-2027: 1,76 miliarde euro (sursa: <https://www.startupcafe.ro/fonduri-europene/finantari-proiecte-romania-2021-2027.htm>)
- Prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), România va primi 29,2 miliarde de euro. Sume consistente vor primi prin PNRR trei mari sectoare - Transporturi - 6,7 miliarde de euro, Educație - 3,6 miliarde de euro și Sănătate - 2,4 miliarde de euro. Investițiile și reformele asumate de guvern în fața Comisiei Europene, prin PNRR, au ca termen anul 2026.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Un aspect foarte important este acela că proiectele depuse de autoritățile locale prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) pot fi finanțate prin Programul Național de Relansare și Reziliență (PNRR), dacă respectă regulile europene. Proiectele pregătite pentru care există studii de fezabilitate, care nu sunt finanțate din alte fonduri europene pot fi trecute pe Planul Național de Redresare și Reziliență, dacă aceste lucrări se fac în viitor sau dacă au fost efectuate începând cu 1 februarie 2020. Acest plan este unul menit să ajute comunele, întreprinderile, oamenii în criza cauzată de COVID-19, ca atare orice investiție începută după 1 februarie 2020, data care este considerată a fi începutul pandemiei, poate fi finanțată din acest plan, dacă respectă regulamentele europene.

CAPITOLUL VII

IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

Scopul Strategiei de Dezvoltare Locală este de a determina direcțiile de dezvoltare, ritmul și scara acestei dezvoltări, de a eficientiza activitatea autorităților publice locale în gestionarea problemelor existente la nivel local, în utilizarea resurselor financiare, de a promova localitatea, de a atrage fonduri externe (investiții, fonduri europene, alte fonduri) pentru a implementa proiectele investiționale planificate.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un instrument metodologic și legal, cu ajutorul căruia Consiliul Local și Primăria pot structura și planifica implementarea pachetului de politici, programe și proiecte pe termen mediu.

Statutul României de stat membru al Uniunii Europene determină coordonarea politicilor naționale cu cele europene, fapt care exercită un impact asupra resurselor și condițiilor din țara noastră, până la nivel local. Sub influența acestui proces complex, administrația locală își reconsideră avantajele competitive cu scopul de a asigura o bună dezvoltare economică și o calitate corespunzătoare a vieții în comunitate. Pentru aceasta, trebuie luate în considerare un set de principii și câteva obiective specifice.

Pre-condiții de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală. Pentru implementarea cu succes a Strategiei de Dezvoltare Locală trebuie îndeplinite o serie de pre-condiții care împreună să conveargă către același cadru optim de materializare a viziunii de dezvoltare locală. Pe baza expertizei acumulate în ultima perioadă de programare de către toți actorii implicați se poate concluziona faptul că există trei pre-condiții sine-qua-non de creare a cadrului general al implementării strategiei de dezvoltare:

1. Existența Strategiei de Dezvoltare Locală asumată de către toți actorii locali;
2. Existența capacității operaționale și financiare de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală;
3. Existența spațiului temporal optim de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală.

Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală se realizează pe trei niveluri, și anume:

- I. Monitorizarea generală realizată de către instituția care generează procesul de planificare (de obicei Consiliul Local);
- II. Monitorizarea sectorială realizată de către persoanele desemnate ca lideri de grup tematic sau un serviciu specializat (cu competențe în respectivul domeniu) din cadrul primăriei;
- III. Monitorizarea la nivel de proiecte de dezvoltare realizată de către coordonatorii echipelor de implementare a proiectelor desemnați la nivelul comunității.

Monitorizarea unei strategii are caracter periodic și obligatoriu și presupune întocmirea de rapoarte periodice privind gradul de îndeplinire al obiectivelor generale și specifice.

Monitorizarea procesului de planificare strategică poate fi făcută în perioada de implementare a strategiei de dezvoltare (monitorizare imediată), la sfârșitul acesteia (monitorizare finală) sau după perioada propusă pentru implementarea planului de acțiuni (monitorizare ex-post), cu scopul de a ajuta la o mai bună direcționare a implementării strategiei de dezvoltare.

Rezultatele monitorizării se aduc la cunoștință inițiatorului procesului de planificare, în vederea definirii altor direcții de acțiune, măsuri sau acțiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

Acțiuni de întreprins pe termen scurt – 1 an

- Numirea unei comisii de monitorizare prin emiterea unei dispoziții de către Primarul Comunei Ilva Mică

- Sortarea proiectelor de către comisie și stabilirea responsabilităților fiecărui compartiment funcțional (de specialitate) din cadrul Primăriei Comunei Ilva Mică
- Finalizarea proiectelor aflate în implementare în actuala perioadă de programare prin grija compartimentelor de specialitate ale Primăriei Comunei Ilva Mică
- Pregătirea documentațiilor necesare pentru a aduce proiectele din lista de proiecte prioritare a comunei în stadiul de maturitate pentru a putea fi depuse pentru finanțare (Pre-SF, SF, PT, plan de afaceri, cerere de finanțare etc.)
- Realizarea de acorduri de parteneriat între Consiliul Local și parteneri din învățământ și mediul de afaceri pentru realizarea proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare
- Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare și stabilirea graficului de derulare/ implementare a strategiei (inclusiv în bugetul multianual a investițiilor propuse ca fiind prioritare în vederea pregătirii lor)
- Pregătirea cadrului instituțional și a resurselor umane pentru implementarea cu succes a proiectelor prioritare.

Acțiuni de întreprins pe termen mediu (pregătitoare pentru următoarea perioadă de programare)

- Continuarea activităților pe termen scurt care nu au fost finalizate (acțiunile noi și diferite față de cele anterioare)
- Realizarea de parteneriate public-privat pentru dezvoltarea proiectelor mari de infrastructură de la nivelul Comunei Ilva Mică
- Facilitarea implementării proiectelor prioritare (concesionare terenuri, facilitare construcții, facilități pentru capacități de producție, reducerea/ înlăturarea barierelor administrative
- Promovarea și sprijinirea inițiativelor private în domeniile prioritare și complementare proiectelor prioritare
- Implementarea proiectelor prioritare

- Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare și realizarea unor rapoarte de progress.